

11
2022

ISSN 1508-0641

NOWA CURRENDA

ENDA

Miesięcznik
komorników sądowych

ENDA

NOWA

CURRENDA

NOWA

NOWA CURRENDA

Miesięcznik
komorników sądowych

Redaktor naczelny: **prof. ALK dr hab. Joanna Studzińska**

Redaktor prowadzący: Magdalena Kirska-Okuniewska

Redakcja językowa: Magdalena Kirska-Okuniewska

Projekt okładki: Karol Szczawiński

Redakcja nie zwraca niezamówionych tekstów oraz zastrzega sobie prawo do skracania tekstów. Uprzejmie informujemy, że przesłanie tekstu artykułu czy opracowania na adres redakcji wiąże się ze zgodą na jego ewentualne opublikowanie na łamach czasopisma i przeniesienie na wydawnictwo przysługujących do niego praw autorskich. W przypadku zaistnienia okoliczności uniemożliwiających przeniesienie praw autorskich do tekstu na wydawcę autor zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić o tym fakcie redakcję. Redakcja zastrzega sobie także prawo do wprowadzania zmian w nadesłanych tekstach.

Stali współpracownicy:

Agnieszka Żelazna

Mateusz Sztandur

dr Monika Ged

dr Joanna Szachta

dr Grzegorz Kamieński

Wydawca:

Currenda Sp. z o.o.

al. Niepodległości 703A, 81-853 Sopot

tel.: 58 550 38 75, 58 550 38 76

e-mail: nowa.currenda@currenda.pl

www.sklep.currenda.pl

czytelnia.currenda.pl

© Copyright by

Currenda Spółka z o.o.

ISSN 1508-0641

Spis treści

Od redakcji 6

EWA

Nasza Ewa.....9

KATARZYNA SIEKAŃSKA-PTASZYŃSKA

Niepowetowana strata 11

DR RAFAŁ ŁYSZCZEK

Bezpieczeństwo komornika sądowego 13

DR TOMASZ GÓRA

J'Accuse...! – E. Zola.....17

TOMASZ CHOJNACKI

ZMIANY W PRAWIE

Ograniczenia przedmiotowe egzekucji 22

DR GRZEGORZ KAMIEŃSKI

TEMAT NUMERU

Opinia prawna w sprawie przebiegu elektronicznej licytacji prowadzonej w trybie uproszczonej egzekucji z nieruchomości.....39

PROF. DR HAB. ANDRZEJ MARCINIAK

ORZECZNICTWO

Przegląd orzecznictwa 51

MATEUSZ SZTANDUR

Okiem praktyka orzecznika: o różnych przypadkach ukarania grzywną przez komornika 63

OPRAC. ANNA GOŁĘBOWSKA

Fot. Canva. PratherChoruangsak

SZKOLENIA, KONFERENCJE

„Elektroniczna egzekucja sądowa – europejskie dobre praktyki” 72

MATEUSZ SZTANDUR

ZE ŚWIATA

Co nowego w UIHJ 83

Szanowni Państwo

Są takie zdarzenia, których nie da się niczym wytłumaczyć oraz ból, którego nie ukoi żadne słowa... Właśnie takim była tragiczna śmierć komorniczki Ewy Kochańskiej. Ten zatrważający incydent pokazał, do czego prowadzą nieusprawiedliwione oceny i powtarzane bezmyślnie slogany oraz wszechobecny hejt. Nienawiść przyczyniła się do ataku, którego efektem była śmierć młodej kobiety. Czasu nie da się cofnąć, a wydarzeń – odwrócić. Pragnę z całą mocą zaznaczyć, że nie ma i nie będzie przyzwolenia na tego typu działania nie tylko w stosunku do komorników, ale do żadnego obywatela państwa prawa!

Od czasu zabójstwa towarzyszą nam różne uczucia, a jednym z nich jest oburzenie, które artykułuje Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Obornikach Tomasz Chojnacki. Incydent z Łukowa autor odnosi do historii Dreyfusa, a swoim felietonem nawiązuje do napisanego przez Emila Zolę listu „J'accuse”, w którym winą za bezprawny areszt i degradację, czyli *de facto* zniszczenie życia niewinnego człowieka, obarcza najwyższe władze Francji.

Przedstawiciele środowiska komorniczego, a zwłaszcza Izby Komorniczej w Lublinie, żegnają Koleżankę. Komornicy wspominają Ewę, nie mogąc się otrząsnąć po tym, co się stało. „Tak trudno żegnać na zawsze kogoś, kto jeszcze powinien być z nami”. W geście protestu przeciwko temu bestialskiemu czynowi oraz przejawom wszelkiej agresji oraz hejtu w przestrzeni publicznej wobec komorników sądowych, asesorów i aplikantów komorniczych, a także pracowników kancelarii, samorząd komorniczy zorganizował protest, w ramach którego 21 listopada 2022 r. oraz 24 listopada 2022 r., tj. w dniu pogrzebu Ewy Kochańskiej, kancelarie komornicze zostały zamknięte i nie wykonywały żadnych czynności o charakterze zewnętrznym, zaś cały tydzień nie byli przyjmowani interesanci. Niewątpliwie nie można pozostać biernym i konieczna jest zdecydowana reakcja, co podkreśla na naszych łamach dr Rafał Łyszczek, Prezes Krajowej Rady Komorniczej. Natomiast dr Tomasz Góra, Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Zamościu, przedstawia postulaty dotyczące zwiększenia bezpieczeństwa komorników wykonujących czynności w kancelarii komorniczej i poza nią.

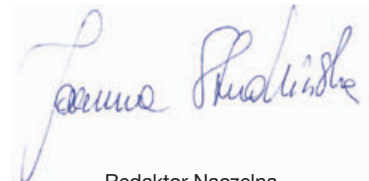
Sprawa morderstwa Ewy Kochańskiej zdominowała prowadzone w społeczności komorniczej dyskusje. Nie mogło być inaczej. Dlatego z tego miejsca chciałabym zaprosić Państwa do dzielenia się swoimi przemyśleniami na ten temat. Jesteśmy dla Was.

Fot. Bogusława Guzowska

Pozostałe zagadnienia omówione dla Państwa w wydaniu obejmują m.in. przebieg elektronicznej licytacji prowadzonej w trybie uproszczonej egzekucji z nieruchomości (opinia prawna prof. dr. hab. Andrzeja Marciniaka) czy ograniczenia przedmiotowe z egzekucji ze względu na zmiany, jakie nastąpiły w ostatnim czasie w regulacjach odnoszących się do postępowania egzekucyjnego (analiza tematu przygotowana przez dr. Grzegorza Kamieńskiego).

W stałych rubrykach mamy dla Państwa relację z działalności Międzynarodowej Unii Komorników Sądowych, m.in. w związku z cyklem webinarów „Jak egzekwować w...” (*How to enforce in...?*). Orzecznictwo przygotowane przez Mateusza Sztandura dotyczy tym razem egzekucji z udziałów w spółce z o.o. i opisu i oszacowania udziałów w spółce z o.o., wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi i wniosku o zawieszenie postępowania z nieruchomości oraz art. 30 u.k.k. i zgonu dłużnika przed złożeniem wniosku egzekucyjnego. Ten sam autor przedstawia sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej „Elektroniczna egzekucja sądowa – europejskie dobre praktyki”, która odbyła się 25 października 2022 r. W relacji zwrócono uwagę na poruszone problemy i najważniejsze punkty wypowiedzi prelegentów. Natomiast referendarz sądowy Anna Gołębiowska w ramach rubryki „Okiem praktyka orzecznika” przedstawia obowiązki organu rentowego po zbiegu egzekucji do zajętych świadczeń oraz skutki niedoręczenia zajęcia dłużnikowi wierzytelności.

Redaktor Naczelna

Tak trudno żegnać na zawsze Kogoś,
kto jeszcze powinien być z nami.

Z ogromnym smutkiem i żalem przyjęliśmy informację
o tragicznej śmierci

Naszej Drogiej Koleżanki

śp

Ewy Kochańskiej

**Komornika Sądowego
przy Sądzie Rejonowym w Łukowie**

Najszczerze wyrazy współczucia, wsparcia i otuchy w tych
trudnych chwilach

**Rodzinie, Przyjaciołom
i Współpracownikom**

składają pograżeni w bólu i żałobie
Koleżanki i Koledzy Komornicy, Asesorzy, Aplikanci
i Pracownicy kancelarii komorniczych
z Izby Komorniczej w Lublinie

Nasza Ewa

„Tak trudno żegnać na zawsze kogoś, kto jeszcze powinien być z nami”.

Słowa te, w trakcie mszy żałobnej 24 listopada 2022 r., samorząd komorniczy, pogrążony w bólu i ogromnym smutku, pożegnał śp. Ewę Kocharńską, Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Łukowie.

Informacja o tragicznej śmierci Naszej Koleżanki była dla całego samorządu komorniczego ogromnym szokiem. 18 listopada 2022 r. Ewa, będąc funkcjonariuszem publicznym, pełniąc obowiązki służbowe, które wykonywała w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej, została brutalnie zamordowana. Stała się ofiarą niewytłumaczalnej i niewybaczalnej napaści ze strony jednego z dłużników, który wtargnął z nożem do Jej Kancelarii, atakując Ją i jednego z pracowników.

Łączymy się myślami z Rodziną śp. Ewy, mając jednocześnie świadomość, iż mogło to spotkać każdego z nas, komorników. Żal i obezwładniające poczucie pustki po tej stracie potęguje fakt, że dla wielu z nas Ewa była bliską osobą – przyjaciółką, koleżanką po fachu.

Ewa ukończyła Katolicki Uniwersytet Lubelski w Lublinie, Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji. Następnie kontynuowała swoją drogę zawodową, pełniąc funkcję aplikanta komorniczego w Kancelarii Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Białej Podlaskiej Mirosława Sacewicza. Funkcję asesora pełniła w tej Kancelarii oraz w Kancelarii Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Radzynie Podlaskim Andrzeja Sienkiewicza.

3 marca 2014 r. Ewa złożyła ślubowanie i wstąpiła do grona komorników sądowych.

Obowiązki służbowe wykonywała z rozwagą i poczuciem ogromnej odpowiedzialności. W razie wątpliwości nie bała się zadawać pytań, dociekać i szukać najlepszego rozwiązania. Zapytana o radę, chętnie dzieliła się swoją wiedzą i doświadczeniem. Była bardzo lubianą Szefową, a o swoich współpracownikach wypowiadała się z sympatią i szacunkiem. Zawsze podchodziła z empatią do osób, które spotykała w swojej pracy. Ich trudne sytuacje życiowe nigdy nie były Jej obojętne. Starła się pomóc, bo była przede wszystkim dobrym człowiekiem. Zawsze życzliwa, serdeczna, wyrozumiała. Pełna radości życia i odwagi. Była lubiana przez wszystkich – znajomych, pracowników, ludzi, których spotykała w życiu zawodowym i prywatnym.

Dla najbliższych Ewa była ogromnym wsparciem, wspianą córką, siostrą, żoną

i matką. Osierociła dwóch synów. Martwiła się o przyszłość młodszego z nich, który z powodu swojej niepełnosprawności stale potrzebuje opieki. Mimo choroby syna i problemów zdrowotnych męża nie skarżyła się i nie narzekała. Często sama podnosiła innych na duchu w chwilach zwątpienia. Była silna, dzielna, ze wszystkim umiała sobie poradzić – tego nauczyło Ją życie.

Ewa kochała góry, zarażała tą miłością Koleżanki i Kolegów z naszej apelacji. To z Jej inicjatywy odbywały się wspólne wyjazdy do Zakopanego. Wystarczył jeden telefon, a grupa osób gotowa była zmienić plany i wyruszyć z Nią na szlak. Bo każdy z Nas wiedział, że jeśli Ewa coś organizuje, to będzie to udane przedsięwzięcie, w którym warto wziąć udział. W naszej pamięci na zawsze pozostaną wspólne wędrowki i długie wieczorne rozmowy. Wracając z tegorocznej wyprawy prosiliśmy Ewę, by planowała już następną. Tak trudno uwierzyć, że to był ostatni wyjazd z Naszą Koleżanką.

Od trzech lat Ewa godziła sprawowanie funkcji Komornika Sądowego oraz obowiązki domowe z kolejnymi studiami. Jej wielką pasją stała się fizjoterapia. Postanowiła kształcić się w tym kierunku, aby w przyszłości pomagać, rehabilitować, leczyć. Lubiała te studia, ludzi których spotykała na uczelni, była szczęśliwa, bo czuła, że odnalazła nowe powołanie. Planowała w przyszłości całkowicie zmienić swoje życie zawodowe. Nie zdążyła...

Pękają nam serca po stracie tak niezwyklej osoby.

Dlatego też, w geście protestu przeciwko temu bestialskiemu czynowi, jak również przejawom wszelkiej agresji oraz hejtu w przestrzeni publicznej wobec komorników sądowych, asesorów i aplikantów komorniczych, a także pracowników kancelarii, samorząd komorniczy zorganizował protest, w ramach którego 21 listopada 2022 r. oraz w dniu pogrzebu Naszej Koleżanki, tj. 24 listopada 2022 r., kancelarie komornicze po-

zostawały zamknięte i nie wykonywały żadnych czynności o charakterze zewnętrznym, jak na przykład odbieranie poczty czy wydawanie zaświadczeń, a przez cały tydzień w okresie od 21 listopada 2022 r. do 25 listopada 2022 r. nie byli przyjmowani w kancelariach interesanci.

Chcemy bezpiecznie i godnie wykonywać nasze obowiązki w imieniu państwa i na rzecz naszego społeczeństwa. Chcemy pracować w atmosferze szacunku i zrozumienia dla ważnej funkcji, jaką pełnimy w strukturze wymiaru sprawiedliwości.

Dlatego apelujemy nie tylko do Ministerstwa Sprawiedliwości, ale również do całego społeczeństwa, w tym do mediów, o podjęcie działań zwiększających nasze bezpieczeństwo, przeciwdziałanie agresji skierowanej wobec Nas oraz wszelkim przejawom hejtu, którego jesteśmy obiektem; o wyciąganie konsekwencji prawnych wobec osób, które się tego dopuszczają, a których działania wypełniają znamiona przestępstwa z paragrafu 2 i 3 art. 255 kodeksu karnego; o zmianę w systemie edukacji oraz stałe informowanie opinii publicznej o istotnej roli, jaką w systemie prawnym pełni komornik sądowy.

Mamy nadzieję, że w najbliższym czasie podjęte zostaną działania, które realnie wpłyną na poprawę bezpieczeństwa Naszego i Naszych Współpracowników, a w dalszej perspektywie pozwolą zmienić negatywny wizerunek komornika sądowego w przestrzeni publicznej.

Ostatnie dni przyniosły nam wszystkim wielki ból, jednak szczególne wyrazy współczucia i kondolencje należą się najbliższej Rodzinie, która szczególnie potrzebuje wsparcia i o której los samorząd komorniczy będzie się troszczyć również w przyszłości.

Ewciu, na zawsze pozostaniesz w naszej pamięci.

Katarzyna Siekańska-Ptaszyńska
Przewodnicząca Izby Komorniczej w Lublinie

Niepowetowana strata

Samorząd komorniczy jest głęboko poruszony tragedią i brutalnym atakiem na naszą Koleżankę śp. Ewę Kocharńską, Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Łukowie, która 18 listopada 2022 roku została zamordowana we własnej kancelarii przez jednego z dłużników.

Od piątkowego wieczora każdemu z nas towarzyszyły te same emocje. Czuliśmy smutek, ból, bezsilność i strach. Wiedzieliśmy, że Ewa zginęła tylko dlatego, że była komornikiem. Chwilę po tragedii, kiedy zaczęła się na nas wylewać fala hejtu, do tych uczuć doszło jeszcze przerażenie. Przerażenie spowodowane nienawiścią części społeczeństwa, która zaczęła ze zdwojoną siłą uderzać w nas i nasze rodziny.

W geście protestu przeciwko wszelkim przejawom agresji wobec komorników sądowych, asesorów, aplikantów i pracowników kancelarii komorniczych w poniedziałek 21 listopada 2022 roku oraz w dniu pogrzebu Naszej Koleżanki, kancelarie komornicze pozostały zamknięte i nie wykonywały żadnych czynności o charakterze zewnętrznym, jak na przykład odbieranie poczty, wykonywanie przelewów, wydawanie zaświadczeń. Przez cały tydzień kancelarie nie przyjmowały stron postępowania. W tej ekstremalnie trudnej sytuacji zjednoczyliśmy się i mówiliśmy jednym głosem. To było największe solidarne przedsięwzięcie w historii samorządu komorniczego. Dzięki temu nasz sprzeciw został usłyszany.

W bardzo krótkim czasie potrafiliśmy się zorganizować, podjąć ważne decyzje i zacząć działać. Utworzyliśmy specjalną skrzynkę e-mail – zgloshejt@komornik.pl – na którą prosimy przysyłać zawiadomienia i dowody

na wszelkie przejawy agresji pod adresem komorników, asesorów, aplikantów i pracowników kancelarii. Nadesłane tą drogą zgłoszenia zostaną niezwłocznie przekazane do Ministerstwa Sprawiedliwości, gdzie tylko do pracy nad przesłanymi materiałami został oddelegowany prokurator. To nie jest rozwiązanie tymczasowe, a stałe. W przyszłości każdy, kto doświadczy agresji czy mowy nienawiści, powinien zgłosić ten fakt, a sprawca musi zostać ukarany. Musimy stanowczo sprzeciwić się agresji, z którą spotykamy się każdego dnia.

Nasz protest, jego powody oraz żądania, jakie zgłosiliśmy, znalazły zrozumienie nie tylko wśród członków naszego samorządu. Otrzymaliśmy wsparcie, oferty pomocy oraz słowa otuchy od samorządów wszystkich zawodów prawniczych. Adwokaci i radcowie prawni nie tylko poparli nasz protest, ale również podjęli specjalne uchwały. Zaangażowali się również w zorganizowaną przez Krajową Radę Komorniczą zbiórkę pieniędzy dla syna Ewy Kochańskiej. Chłopak wymaga stałej opieki. Liczymy, że apele o wsparcie finansowe też zostaną zauważone.

Krajowa Rada Komornicza podjęła Specjalną Uchwałę w związku z tragiczną śmiercią śp. komornik Ewy Kochańskiej. Powołała zespół, który opracowuje postulaty zmian systemowych mające zwiększyć nasze bez-

pieczeństwo. Wypracowane rozwiązania zostaną przedstawione Ministerstwu Sprawiedliwości. Chcemy czuć się bezpiecznie, chcemy wiedzieć, że Państwo stoi za nami murem, tak jak my stoimy za nim, egzekwując wyroki w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej. Powinniśmy wiedzieć, że każdy atak na nas, naszych pracowników czy bliskich będzie ścigany i karany.

Wszystkie podjęte działania nie byłyby możliwe, gdyby nie solidarność, którą się wykazaliśmy. Tylko dzięki temu, że cały samorząd mówił jednym głosem, zostaliśmy zauważeni i wysłuchani.

Dr Rafał Łyszczek
Prezes Krajowej Rady Komorniczej

Bezpieczeństwo komornika sądowego

Komornik sądowy jest funkcjonariuszem publicznym działającym przy sądzie rejonowym. Komornik sądowy pełni funkcję i wykonuje czynności w ramach sprawowania służby publicznej.

DR TOMASZ GÓRA

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Zamościu

Ustawodawca dużą wagę przywiązuje do pełnienia służby przez komornika. Wyraz tego można dostrzec w uregulowaniach prawnych w ustawie z 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (Dz.U. z 2022 r. poz. 2224; dalej „u.k.s.”). W art. 7 ust. 1 u.k.s. czytamy: „Komornik, w ramach pełnionej służby, organizuje indywidualną kancelarię komorniczą...”. Podobnie ustawodawca posługuje się pojęciem służby w art. 18 ust. 1 pkt 5, art. 20 ust. 1 pkt 3, art. 39 ust. 1 i 2 u.k.s. itd.

Komornik sądowy jest organem pomocniczym sądownictwa. To również wskazuje na publicznoprawny charakter pełnionej funkcji. Komornik podlega nadzorowi sądu oraz nadzorowi odpowiedzialnemu prezesa sądu rejonowego, przy którym działa.

Komornik przy wykonywaniu zadań kieruje się dobrem wymiaru sprawiedliwości oraz interesem publicznym. Komornik jest organem władzy publicznej w zakresie wykonywania czynności w postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym w imieniu

Rzeczypospolitej Polskiej. Komornik jest zawodem zaufania publicznego.

W obecnym stanie prawnym nie budzi już wątpliwości publicznoprawny charakter komornika sądowego jako organu władzy publicznej.

Komornik sądowy, wykonując czynności w postępowaniu egzekucyjnym oraz zabezpieczającym, a także inne czynności ustawowo nałożone przymusowo, „wchodzi w sferę prywatną” stron i uczestników postępowania, przede wszystkim dłużnika. Nie ulega żadnej wątpliwości, że podejmowane czynności przez komornika sądowego przeciwko dłużnikowi wiążą się z określonym stopniem przymusu i dolegliwości. Wobec tego działania komornika sądowego spotykają się, niestety coraz częściej, ze sprzeciwem oraz zdecydowanie negatywną reakcją ze strony dłużników.

Na komorników sądowych wolą ustawodawcy nałożono szereg obowiązków. W ostatnim czasie liczba ta ulegała zwiększeniu. Jako nowe zadanie można wskazać choćby obowiązek osobistego, bezpośredniego doręczania korespondencji na zlecenie sądu albo wniosek powoda zobowiązanego przez sąd na podstawie art. 1391 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego – za potwierdzeniem odbioru i oznaczeniem daty.

Komornicy sądowi, podejmując czynności, narażeni są na różnego rodzaju zagrożenia i ryzyka, które są skierowane przeciwko ich zdrowiu, a nawet życiu. Komornicy mają prawo do bezpieczeństwa podczas wykonywanych czynności, które nie są ich prywatnymi działaniami, a są podejmowane w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej – zgodnie z brzmieniem klauzuli wykonalności na tytułach wykonawczych: „W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej, dnia ..... 20..... r. Sąd ..... w ..... / Referendarz sądowy w Sądzie ..... w ..... stwierdza, że niniejszy tytuł uprawnia do egzekucji w całości / w zakresie ..... oraz poleca wszystkim organom, urządnom oraz osobom, których to może dotyczyć, aby postanowienia tytułu niniejszego wykonały, a gdy o to prawnie będą wezwane, udzieliły pomocy” (§ 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności; Dz.U. z 2021 r. poz. 2324).

Bezpieczeństwo komorników sądowych z racji publicznoprawnego charakteru wykonywanej funkcji stanowi bezpieczeństwo zarówno w sferze publicznej, jak i prywatnej.

Bezpieczeństwo publiczne powinno być rozumiane jako obowiązek państwa i jego organów. Realizacją zadań państwa w sferze bezpieczeństwa publicznego powinny być:

- 1) rozwiązania legislacyjne w obszarze różnych gałęzi prawa, w tym również prawa karnego, z racji interdyscyplinarności pojęcia bezpieczeństwa publicznego,
- 2) wykonywanie i egzekwowanie przepisów prawa, nieuchronność odpowiedzialności, a przede wszystkim odpowiedzialności karnej,
- 3) polityka informacyjna, działania edukacyjne i prewencyjne na rzecz poprawy bezpieczeństwa publicznego.

Bezpieczeństwo publiczne także powinno być rozumiane jako współuczestniczenie obywateli, jednostek oraz podmiotów pozapaństwowych w jego zapewnieniu. Owo

współuczestniczenie powinno zawierać się przede wszystkim w wykonywaniu obowiązków nałożonych przez państwo, często o charakterze reglamentacyjnym, świadome i zgodne z normami postępowanie w sferze bezpieczeństwa publicznego, współpracowanie przy wykonywaniu samodzielnych obowiązków państwa i organów władzy publicznej, wzbudzanie, utrwalanie oraz promowanie postaw na rzecz bezpieczeństwa publicznego, nienadużywanie wolności, która jest kluczową wartością w ramach bezpieczeństwa publicznego¹.

”
W OBECNYM STANIE PRAWNYM
NIE BUDZI JUŻ WĄTPLIWOŚCI
PUBLICZNOPRAWNY CHARAKTER
KOMORNIKA SĄDOWEGO JAKO
ORGANU WŁADZY PUBLICZNEJ.

Uważam także, że bezpieczeństwo publiczne musi gwarantować poszanowanie ludzkiej godności, zapewniać solidarność społeczną, wpisywać się w wielkie dzieło tworzenia społeczeństwa obywatelskiego. Oprócz roli, jaką pełni państwo, którego obowiązkiem jest zapewnienie bezpieczeństwa publicznego, rolę nie do przecenienia spełniają także jednostki (obywatele). Bezpieczeństwo publiczne daje obywatelom pokój, który jest fundamentalnym prawem każdego człowieka i każdego narodu².

Sądzę, że tworzenie prawa przez samo państwo poprzez swoje organy (o charakterze wewnętrznym i zewnętrznym) oraz stosowanie prawa stanowionego przez naczelne i centralne organy państwa (o charakterze zewnętrznym) musi służyć bezpieczeństwu publicznemu. Wolność jako podstawowa wartość oraz bezpieczeństwo publiczne należą do sfery

zewewnętrznych relacji między obywatelami, ale muszą zapewniać poczucie ochrony jednostki, obywatela (występującego jako człowiek, będącego członkiem rodziny czy pracownikiem, a także wypełniającego wiele ról w życiu osobistym, zawodowym czy społecznym). Musi istnieć związek pomiędzy tymi rolami, a bezpieczeństwo stanie się wypełnieniem przestrzeni pomiędzy nimi, co z kolei wyłoni jeden spójny obraz objęcia obywatela poczuciem zapewnienia przez państwo bezpieczeństwa publicznego³.

Bezpieczeństwo publiczne to również potrzeba, potrzeba odczuwalna każdego człowieka, obywatela. Stosowanie i wykonywanie prawa musi pociągać za sobą konkretny obowiązek, którym jest poszanowanie praw innych ludzi w sferze bezpieczeństwa publicznego. Nie można wykonywać prawa w obliczu złe pojętej realizacji bezpieczeństwa publicznego przy jednoczesnym łamaniu innych praw i naruszaniu norm oraz wkraczaniu w konstytucyjną sferę wolności, praw i swobód obywatelskich⁴.

Komornik sądowy wykonuje czynności, które wkraczają w obszar życia zawodowego, społecznego, a przede wszystkim rodzinnego dłużników. Ingerencja niekiedy może być bardzo duża. Jako przykłady regulacji prawnych można wskazać następujące przepisy: art. 801², art. 814, art. 847, art. 942, art. 947 i rozporządzenie wydane na podstawie upoważnienia z art. 947 § 2, 1046, 1086 ustawy z 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2022 r. poz. 1 ze zm., zwana dalej „k.p.c.”).

Wskazane przepisy w wyraźny i daleko idący sposób oddziałują na „sferę prywatną” dłużników i innych uczestników postępowań egzekucyjnych.

W świetle uregulowań prawnych komornik sądowy podejmuje wskazane czynności samodzielnie, tzn. co do zasady nie musi dokonywać czynności z inną osobą, np. asesorem, aplikantem lub innym pracowni-

kiem kancelarii. Ze względu na bezpieczeństwo osobiste i publiczne komornik sądowy nie został zobowiązany do podejmowania czynności w asyście. Co prawda zgodnie z art. 765 k.p.c. § 1. „W razie oporu komornik może wezwać pomocy organów Policji. Jeżeli opór stawia osoba wojskowa, z wyjątkiem żołnierza pełniącego terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie, należy wezwać pomocy właściwego organu wojskowego, chyba że zwłoka grozi udaremieniem egzekucji, a na miejscu nie ma organu wojskowego”. W § 1¹ cytowanego artykułu czytamy, że: „Policja udziela komornikowi, na jego wezwanie, pomocy przy czynnościach egzekucyjnych. W przypadku stwierdzenia okoliczności uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa, Policja niezwłocznie powiadamia prezesa właściwego sądu rejonowego i żąda od komornika wpisania zastrzeżeń do protokołu czynności”.

KOMORNIK SĄDOWY
WYKONUJE CZYNNOŚCI, KTÓRE
WKRACZAJĄ W OBSZAR ŻYCIA
ZAWODOWEGO, SPOŁECZNEGO,
A PRZEDE WSZYSTKIM
RODZINNEGO DŁUŻNIKÓW.
INGERENCJA NIEKIEDY MOŻE
BYĆ BARDZO DUŻA.

Redakcja tego przepisu wyraźnie wskazuje na fakultatywny charakter asysty Policji. Asysta ta nie ma charakteru prewencyjnego, lecz może być zapewniona „w razie oporu”. Wskazuje to na zagrożenie bezpieczeństwa komornika i ewentualnie innych osób uczestniczących w czynnościach. Znacznie większą ochronę zapewniłaby asysta prewencyjna. Niestety biorąc po uwagę tysiące czynności

dziennie podejmowanych przez komorników sądowych oraz siły i środki Policji, zrealizowanie postulatów asysty prewencyjnej wydaje się niemożliwe.

”
W CHWILI OBECNEJ
ISTNIEJE PILNA POTRZEBA
PODJĘCIA DZIAŁAŃ
W WIELU OBSZARACH W CELU
POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA
KOMORNIKÓW SĄDOWYCH.

Warto też wskazać na jeden wyjątek określony w art. 765 § 1² k.p.c. „Otwarcia lub przeszukania mieszkania dłużnika komornik dokonuje wyłącznie w asyście Policji”. Jednak przepis ten został dodany nie ze względu na poprawę bezpieczeństwa komornika sądowego. Jak czytamy w uzasadnieniu projektu nowelizacji k.p.c. „Ponadto wprowadzono do art. 765 k.p.c. regulację przewidującą obiektywny udział Policji w czynnościach egzekucyjnych z możliwością interwencji policjanta w przypadku stwierdzenia okoliczności uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa. Komornik będzie zobowiązany do wpisania takiego zastrzeżenia żądania do protokołu czynności, jednak ostateczna decyzja o przerwaniu czynności należeć będzie do niego. Policja będzie jednak zobowiązana do powiadomienia właściwego prezesa sądu rejonowego o stwierdzeniu uchybień”⁵.

Powyższe zagadnienia mają na celu zasygnalizowanie problemu bezpieczeństwa komornika sądowego zarówno podejmującego czynności w kancelarii komorniczej, jak również poza nią, podczas czynności w miejscu zamieszkania lub siedziby dłużnika lub w innych miejscach w ramach wykonywania ustawowych czynności.

W chwili obecnej istnieje pilna potrzeba podjęcia działań w wielu obszarach w celu poprawy bezpieczeństwa komorników sądowych. Działania te powinny mieć charakter systemowy i powinny dotyczyć:

- 1) zmiany w obowiązującym prawie, w tym prawie karnym, poprzez wprowadzenie surowszej odpowiedzialności dla sprawców przestępstw przeciwko komornikom sądowym,
- 1) poprawy skuteczności egzekwowania obowiązujących przepisów prawa, w tym urealnienie odpowiedzialności karnej sprawców przestępstw przeciwko komornikom sądowym,
- 2) podejmowania wspólnych działań przez organy państwa oraz samorząd zawodowy komorników i ich samych w zakresie edukacji społeczeństwa co do roli i znaczenia zawodu komornika sądowego dla systemu prawa, jego pozycji ustrojowej oraz charakteru podejmowanych czynności,
- 3) poprawy bezpieczeństwa osobistego komorników, asesorów i aplikantów komorniczych oraz pozostałych pracowników kancelarii komorniczych poprzez odpowiednie zmiany w prawie, a także zapewnienie adekwatnego finansowania środków służących poprawie bezpieczeństwa i ochronie przed zagrożeniami.

Przypisy końcowe

¹ T. Góra, *Bezpieczeństwo publiczne w prawie administracyjnym* (rozprawa doktorska, Kraków 2014, s. 532, niepublikowana).

² *Ibidem*.

³ *Ibidem*.

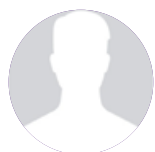
⁴ *Ibidem*.

⁵ Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o komornikach sądowych, druk sejmowy 1582 – VIII kadencja.

J'Accuse...! – E. Zola

Pod koniec XIX wieku społeczeństwo Francji było podzielone politycznie na dwa obozy: „tradycyjno-nacjonalistyczny” oraz antymonarchistyczny (zwolenników demokracji parlamentarnej).

TOMASZ CHOJNACKI

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Obornikach

W celu mobilizacji zwolenników poprzez poszukiwanie wrogów, przy pomocy mediów rozsiewających nieprawdziwe plotki o udziale Żydów w skandalach finansowych ówczesnej Francji, rozniecono w społeczeństwie nastroje antysemityczne. Główną rolę odgrywały gazeta „La Libre Parole” i organizacja Ligue Antisémite de France.

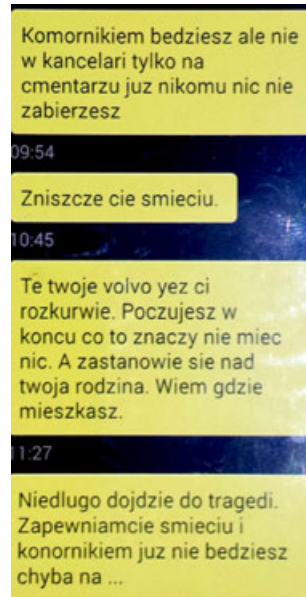
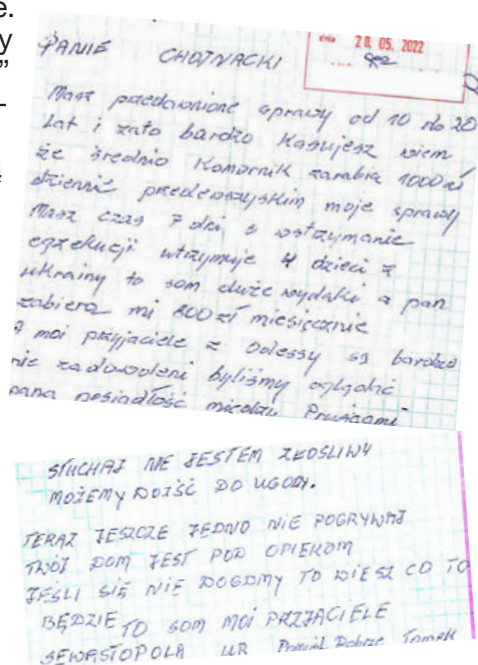
Najbardziej znaną ofiarą tej sytuacji został Alfred Dreyfus – francuski oficer o żydowskich korzeniach, który w toczącym się na przełomie lat 1894 i 1895 sfingowanym procesie został uznany za zdrajcę i skazany na dożywocie w obozie karnym na Wyspie Diabelskiej w Gujanie Francuskiej. Po wyda-

niu wyroku, 5 stycznia 1895 roku, przy wtórze niewybrednych okrzyków wielotysięcznego tłumu paryżan skandujących: „Śmierć zdrajcy, śmierć Judaszowi, śmierć Żydom” dokonano publicznej degradacji kapitana Dreyfusa.

W wyniku działalności garstki ludzi, przede wszystkim podpułkownika wywiadu Georges’a Picquarta, w 1906 roku francuski Najwyższy Sąd Apelacyjny całkowicie anulował wyrok skazujący Dreyfusa. Przywrócono mu stopień kapitana, awansowano do stopnia majora i oznaczono orderem Legii Honorowej. Emil Zola, poruszony historią Dreyfusa, opublikował list, w którym obarcza najwyższe władze Francji odpowiedzialnością za te wydarzenia: list-oskarżenie.

Francja wyciągnęła wnioski.

Uznaje się, że konflikt między przeciwnikami a zwolennikami Dreyfusa

sprowadzał się w istocie do sporu monarchistów, opowiadających się za silnym państwem i swoiście pojmovaną racją stanu, z republikanami, poczuwającymi się do roli obrońców fundamentalnych wolności i praw człowieka.

Wydarzenia zaowocowały powołaniem 4 czerwca 1898 r. Ligi Obrony Praw Człowieka, zwanej w skrócie Ligą Praw Człowieka lub LDH. Organizacja ta za podstawę swojej działalności przyjęła zasady, które – jak się szybko okazało – nie tylko stworzyły fundament nowopowstałej III Republiki, ale i wyznaczyły kierunek zmian cywilizacyjnych na całym ówczesnym świecie. O jakich zasadach mowa? Przede wszystkim: idea ochrony wolności jednostki przed wszechwładzą państwa, równość wszystkich obywateli, propagowanie racjonalizmu w zarządzaniu państwem i armią, rozdział Kościoła od państwa – to najważniejsze postulaty, które trwale zdominowały narrację dreyfurzystów. W skrócie wszystkie z nich można sprowadzić do tak lubianych w kraju nad Sekwaną sentencji: „Obywatel, Republika, Francja”.

Niesprawiedliwość, która dotknęła Dreyfusa, stała się przyczynkiem do wypracowania nowych standardów praworządności i kontroli rządzących¹.

Sto dwadzieścia lat później w Polsce, przy udziale środków publicznych, sędziów i komorników sądowych poddaje się bezprecedensowym atakom. Z ust najwyższych przedstawicieli władzy wykonawczej padają słowa o „kaście” i „członkach zorganizowanej grupy przestępczej”, które mają określać przedstawicieli tych dwóch zawodów prawniczych. Polskę zalały billboardy

przedstawiające rzekome dowody ze-psucia członków środowiska wymiaru sprawiedliwości. Internet wypełniony został hejtem, w którym wezwania do zabijania komorników nie były czymś nadzwyczajnym. Polscy sędziowie szukają ochrony w Europejskim Trybunale Praw Człowieka, który uznał skierowane przeciwko nim działania władzy publicznej za szykany. W Ministerstwie Sprawiedliwości funkcjonowali hejterzy, których zadaniem była dyskredytacja sędziów w przestrzeni internetowej.

W wyniku prowadzonej polityki Trybunał Konstytucyjny przestał pełnić swoje przewidziane w Konstytucji funkcje, Sąd Najwyższy jest areną gorszących sporów, w sądach powszechnych przewlekłość postępowań stała się złą większą niż dotąd. Kraje europejskie zaczęły odmawiać ekstradycji do Polski z uwagi na brak pewności rzetelnego procesu, a Unia Europejska wstrzymała wielkie środki finansowe przeznaczone na KPO z uwagi na stan praworządności w naszym kraju.

Czerpiąc ze wzoru Emila Zoli, oskarżam więc władze państwa polskiego o doprowadzenie do sytuacji, w której praca komornika sądowego stała się po prostu niebezpieczna. Komornicy coraz częściej atakowani są nie tylko werbalnie, ale i fizycznie. Dłużnicy obwiniają komorników za skutki swoich nieprzemysłanych i nieudanych decyzji życiowych czy finansowych. Przelewają na komorników wszystkie złe emocje wynikające z ich sytuacji bytowej i materialnej oraz frustracje związane z niesprawiedliwym – w opinii dłużników! – wyrokiem.

W tej atmosferze nienawiści największą ofiarę poniosła nasza koleżanka Ewa Kochańska, która, zaatakowana w swojej kancelarii przez dłużnika nożownika, zmarła 18 listopada 2022 r.

Bell123 7 dni temu zgłoś

Trzeba było puścić psa lub wziąć widły do ręki, oni nie są nie do ruszenia

👍 85 🗨️ 8

Odpowiedz

→ Wyświetl odpowiedzi (1)

Emeryt... 7 dni temu zgłoś

Trzonek od siekiery, załatwienia sprawę...

👍 59 🗨️ 7

Odpowiedz

→ Wyświetl odpowiedzi (2)

ulalalalla 7 dni temu zgłoś

Świate krowy wymiaru sprawiedliwości . podobnie

Wacław 1 tyg. temu zgłoś

Jaki trzeba mieć charakter żeby zostać siepaczem dla bliźnich, kontynuuje zachowanie tych co krzyżowali Jezusa

👍 38 🗨️ 12

Odpowiedz

Cześć jej pamięci!

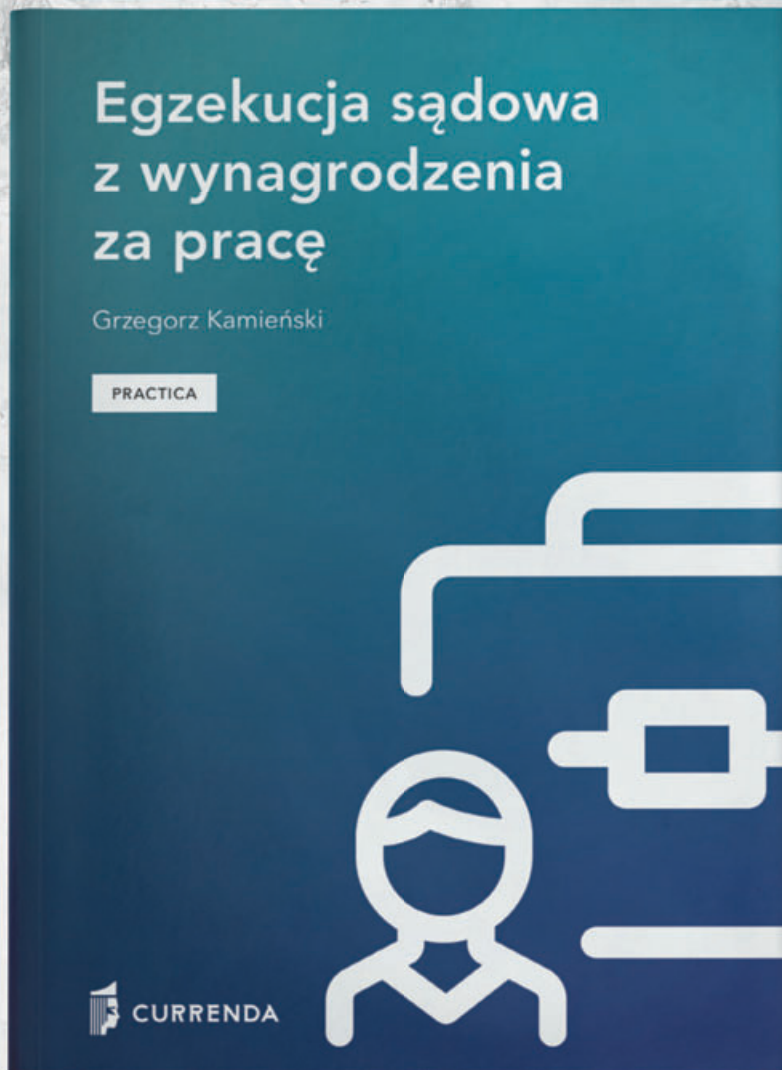
Opublikowane w tym artykule SMS-y i fragmenty korespondencji pochodzą z mojego prywatnego archiwum, gdyż kierowane były do mnie. Jak sadzę, podobne przykłady można znaleźć w każdej kancelarii komorniczej.

Pełne hejtu wpisy odnalazłem bez problemu na ogólnodostępnych forach internetowych.

Przypisy końcowe

¹ Korzystałem z artykułu Katarzyny Seroki, *Sprawa Drefusa, czyli ideowy spór o wizję III Republiki* [dostęp: 26 listopada 2022]: <https://histmag.org/Sprawa-Drefusa-czyli-ideowy-spor-o-wizje-III-Republiki-6876> oraz książki Roberta Harris *Oficer i szpieg*, tłum. A. Niewiadomski, wyd. 3, Warszawa 2019.

Już w sklepie Currendy!
www.sklep.currenda.pl

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Już w sklepie Currenda!

www.sklep.currenda.pl

Umorzenie sądowego postępowania egzekucyjnego

Podstawy i skutki

redakcja naukowa

Andrzej Grzegorz Harla

OSRODEK NAUKOWO-SZKOLENIOWY
PRZY KRAJOWEJ RADZIE KADROWEJ

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Ograniczenia przedmiotowe egzekucji

**DR GRZEGORZ
KAMIŃSKI**

Państwowa Uczelnia Angelusa
Silesiusa w Wałbrzychu

Postępowanie egzekucyjne to prawnie zorganizowane działanie organów egzekucyjnych z udziałem zainteresowanych podmiotów, które ma na celu skuteczne urzeczywistnienie konkretnej normy prawnej, ustalonej w tytule egzekucyjnym, poprzez doprowadzenie za pomocą środków przymusu do uzyskania przez wierzyciela świadczenia należnego mu od dłużnika.

Zmiany, jakie nastąpiły w ostatnim czasie w regulacjach odnoszących się do postępowania egzekucyjnego, powodują konieczność analizy zagadnień związanych z ograniczeniem przedmiotowym egzekucji. Jednocześnie dostrzec trzeba, że ustawodawca dokonał istotnych zmian w obrębie skutków związanych z umorzeniem postępowania egzekucyjnego.

Cel egzekucji sądowej

Egzekucja sądowa to przymusowe wykonanie i urzeczywistnienie praw lub obowiązków cywilno-prawnych (prawa cywilnego materialnego). Jest elementem postępowania egzekucyjnego, które ma na celu spełnienie świadczeń przysługujących wierzycielowi

od dłużnika, a odbywa się przy zastosowaniu przez państwowe organy egzekucyjne środków przymusu. Zwrócić bowiem należy uwagę, iż postępowanie egzekucyjne i egzekucja stanowią dwa ustawowe pojęcia, które należy traktować w sposób odrębny. Egzekucję można określić jako przymusowe dochodzenie od dłużnika przez organy egzekucyjne, na podstawie tytułu wykonawczego w sposób prawem przewidziany, należnego wierzycielowi świadczenia, natomiast postępowanie egzekucyjne jako ogół czynności związanych z egzekucją¹. Postępowanie egzekucyjne jest więc sposobem przeprowadzenia egzekucji, albowiem egzekucja nie może się odbyć inaczej, jak tylko w ramach postępowania egzekucyjnego.

W postępowaniu egzekucyjnym, oprócz czynności egzekucyjnych, podejmuje się również inne czynności, które określa się jako czynności postępowania egzekucyjnego.

Czynności procesowe mające charakter czynności egzekucyjnych dokonywane są przez organy egzekucyjne, w których kompetencji pozostają, a ich forma musi spełniać wymagania określone w przepisach proceduralnych. Odpowiadające tym warunkom czynności wiążą się z zastosowaniem przymusu państwowego i mogą być skierowane przeciwko osobom (podmiotom), w stosunku do których taki przymus może być kierowany.

Natomiast za czynności postępowania egzekucyjnego uznać należy wszystkie te

czynności, które nie zmierzają bezpośrednio do osiągnięcia celu egzekucji, a więc przymusowego zaspokojenia wierzyciela, choć podejmowane są w toku egzekucji, jak również czynności podejmowane w toczącym się postępowaniu egzekucyjnym, ale poza egzekucją.

Analizując cele egzekucji, A. Marciniak przyjmuje, że egzekucja ma przede wszystkim istotne znaczenie dla wierzyciela, gdyż zapewnia mu należne środki, niezbędne zwłaszcza do utrzymania się (np. alimenty) oraz do prowadzenia działalności gospodarczej, a także do utrzymania związanej z tą działalnością zdolności kredytowej². „Zdolność ta w warunkach gospodarki rynkowej przeciwdziała zatorom płatniczym, obniża wartość kredytu, a w konsekwencji powoduje rozwój stosunków kredytowych, co z kolei sprzyja ogólnemu rozwojowi gospodarce. Szybka i skuteczna egzekucja sądowa w sprawach gospodarczych ma kluczowe znaczenie dla właściwego funkcjonowania współczesnej gospodarki wolnorynkowej, a także wywiera korzystny wpływ na przedsiębiorczość oraz konkurencyjność gospodarki. W tym też przejawia się doniosłe znaczenie społeczne i gospodarcze egzekucji”³.

W doktrynie prawa egzekucyjnego wskazuje się również na cel wychowawczy, jaki niesie za sobą egzekucja. Możliwość egzekucji w braku dobrowolnego spełnienia świadczenia ma się przyczyniać do kształtowania prawidłowych postaw u dłużników co do przestrzegania przepisów obowiązującego prawa oraz wypełniania przez nich obowiązków wobec wierzycieli⁴.

Ponadto istnienie postępowania egzekucyjnego zapewnia należyłą ochronę prawną interesów wszystkich podmiotów zainteresowanych tą egzekucją, w tym również dłużnika; chodzi zwłaszcza o zapewnienie dłużnikowi niezbędnych do egzystencji środków materialnych oraz o stosowanie środków egzekucyjnych w rozmiarach niezbędnych do

osiągnięcia celu egzekucji⁵. Z tym ostatnim z celów egzekucji bezpośrednio powiązane są ograniczenia przedmiotowe egzekucji.

Ograniczenia przedmiotowe egzekucji po zmianach w 2022 r.

Ograniczenia egzekucji można podzielić na przedmiotowe i podmiotowe. Ograniczenia przedmiotowe egzekucji zostały wprowadzone ze względów humanitarnych w celu umożliwienia egzystencji dłużnika lub jego rodziny choć na minimalnym poziomie. Jednocześnie ograniczenia egzekucji wpływają pośrednio na możliwość przymusowego spełnienia przez dłużnika świadczenia, co zostało zasygnalizowane już wcześniej.

Z kolei ograniczenia podmiotowe występują z uwagi na osobę dłużnika i polegają na wyłączeniu możliwości prowadzenia egzekucji w całości lub w części w stosunku do pewnych kategorii dłużników. Dostrzec należy, że negatywne skutki społeczno-gospodarcze epidemii wirusa SARS-CoV-2 oraz wojny w Ukrainie, które nasiliły się jeszcze bardziej przez niewłaściwą politykę gospodarczą państwa, przyczyniły się do wprowadzenia przez ustawodawcę szczególnych ograniczeń egzekucji.

Stosownie do przepisu art. 829 ustawy z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1805; dalej jako: k.p.c.) nie podlegają egzekucji:

1) przedmioty urządzenia domowego niezbędne dla dłużnika i jego domowników, w szczególności lodówka, pralka, odkurzacz, piekarnik lub kuchenka mikrofalowa, płyta grzewcza służąca podgrzewaniu i przygotowywaniu posiłków, łóżka, stół i krzesła w liczbie niezbędnej dla dłużnika i jego domowników oraz po jednym źródle oświetlenia na izbę, chyba że są to przedmioty, których wartość znacznie przekracza przeciętną wartość nowych przedmiotów danego rodzaju;

DOSTRZEC NALEŻY, ŻE
NEGATYWNE SKUTKI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZE
EPIDEMII WIRUSA SARS-COV-2
ORAZ WOJNY W UKRAINIE,
KTÓRE NASILIŁY SIĘ JESZCZE
BARDZIEJ PRZEZ NIEWŁAŚCIWĄ
POLITYKĘ GOSPODARCZĄ
PAŃSTWA, PRZYCZYNIŁY SIĘ
DO WPROWADZENIA PRZEZ
USTAWODAWCĘ SZCZEGÓLNYCH
OGRANICZEŃ EGZEKUCJI.

- 1) pościel, bielizna i ubranie codzienne, w liczbie niezbędnej dla dłużnika i jego domowników, a także ubranie niezbędne do pełnienia służby lub wykonywania zawodu;
- 2) zapasy żywności i opału niezbędne dla dłużnika i będących na jego utrzymaniu członków jego rodziny na okres jednego miesiąca;
- 3) jedna krowa lub dwie kozy albo trzy owce potrzebne do wyżywienia dłużnika i będących na jego utrzymaniu członków jego rodziny wraz z zapasem paszy i ściółki do najbliższych zbiorów;
- 4) narzędzia i inne przedmioty niezbędne do osobistej pracy zarobkowej dłużnika oraz surowce niezbędne dla niego do produkcji na okres jednego tygodnia, z wyłączeniem jednak pojazdów mechanicznych;
- 5) u dłużnika pobierającego okresową stałą płacę – pieniądze w kwocie, która odpowiada niepodlegającej egzekucji części płacy za czas do najbliższego terminu wypłaty, a u dłużnika nieotrzymującego stałej płacy lub u dłużnika, będącego osobą

- fizyczną wykonującą działalność gospodarczą – pieniądze niezbędne dla niego i jego rodziny na utrzymanie przez dwa tygodnie;
- 6) przedmioty niezbędne do nauki, papiery osobiste, odznaczenia i przedmioty służące do wykonywania praktyk religijnych oraz przedmioty codziennego użytku, które mogą być sprzedane tylko znacznie poniżej ich wartości, a dla dłużnika mają znaczną wartość użytkową;
  - 7) (uchylony)
  - 8) produkty lecznicze w rozumieniu przepisów ustawy z 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne (Dz.U. z 2021 r. poz. 974 i 981) niezbędne do funkcjonowania podmiotu leczniczego w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej przez okres trzech miesięcy;
  - 8¹) niezbędne do funkcjonowania podmiotu leczniczego w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej wyrobów medycznych, wyposażenie wyrobów medycznych, systemy i zestawy zabiegowe, w rozumieniu przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/745 z 5 kwietnia 2017 r. w sprawie wyrobów medycznych, zmiany dyrektywy 2001/83/WE, rozporządzenia (WE) nr 178/2002 i rozporządzenia (WE) nr 1223/2009 oraz uchylenia dyrektyw Rady 90/385/EWG i 93/42/EWG (Dz.Urz. UE L 117 z 5 maja 2017 r., s. 1, z późn. zm.), oraz wyroby medyczne do diagnostyki *in vitro* i wyposażenie wyrobów medycznych do diagnostyki *in vitro*, w rozumieniu przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/746 z 5 kwietnia 2017 r. w sprawie wyrobów medycznych do diagnostyki *in vitro* oraz uchylenia dyrektywy 98/79/WE i decyzji Komisji 2010/227/UE (Dz.Urz.UE L 117 z 5 maja 2017, s. 176, z późn. zm.);
  - 9) przedmioty niezbędne ze względu na niepełnosprawność dłużnika lub członków jego rodziny.

Fot. Canva urbancow

W doktrynie przyjęto, że ograniczenia zawarte w art. 829 pkt 1–6 i 9 k.p.c. dotyczą przedmiotów należących do osób fizycznych, a wymienione w nich składniki majątku dłużnika nie podlegają egzekucji, jeżeli w chwili zajęcia spełniają funkcje albo służą do realizacji celów, które ustawodawca uznał za wymagające ochrony, niezależnie od tego, czy są to składniki szczególnie wartościowe, czy też nie, co sprawia, że za każdym razem ich zastosowanie wymaga zindywidualizowania okoliczności występujących po stronie dłużnika lub jego najbliższej rodziny⁶. Przepisy te nie mogą być jako wyjątkowe wykładane rozszerzająco.

Przepis art. 829 pkt 8 k.p.c. został zmieniony na mocy art. 106 ustawy z 7 kwietnia 2022 r. o wyrobach medycznych (Dz.U.

z 2022 r. poz. 974), i wszedł w życie 26 maja 2022 r. W przywołanym przepisie wyłączono z egzekucji produkty lecznicze niezbędne do funkcjonowania podmiotu leczniczego przez okres 3 miesięcy. Tym samym aktem prawnym ustawodawca dodał do art. 829 k.p.c. regulację pkt 8¹, w której ograniczono egzekucję wyrobów medycznych, wyposażenie podmiotów medycznych, systemów i zestawów zabiegowych niezbędnych do funkcjonowania podmiotu leczniczego. Ustawodawca dostrzegł negatywny odbiór społeczny, jaki rodzi egzekucja kierowana do ruchomości stanowiących wyposażenie placówek służby zdrowia, albowiem istotą ograniczeń egzekucji wyrobów medycznych jest ich niezbędność dla dłużnika, co *de facto* sprowadza się do bezpośredniego ratowania życia i zdrowia ludzkiego.

Ustawodawca przyjął więc, że do prawidłowej ochrony życia i zdrowia pacjentów placówki służby zdrowia konieczne jest zapewnienie skutecznych gwarancji do prawidłowego wykonywania przez nich zadań.

Art. 829¹ k.p.c. został dodany ustawą z 2 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 2289) i wszedł w życie 10 stycznia 2022 r. Powyższa regulacja ogranicza egzekucję w stosunku do rolników prowadzących gospodarstwo rolne. W myśl tego przepisu, jeżeli dłużnikiem jest rolnik prowadzący gospodarstwo rolne, egzekucji nie podlegają również:

- 1) stado podstawowe zwierząt gospodarskich:
  - a) bydła mlecznego,
  - b) bydła mięsnego,
  - c) koni,
  - d) kóz,
  - e) owiec,
  - f) świń,
  - g) drobiu,
  - h) zwierząt futerkowych,
  - i) innych gatunków, stanowiących podstawę produkcji zwierzęcej w gospodarstwie rolnym dłużnika;
- 2) zwierzęta gospodarskie, poza stadem podstawowym, w drugiej połowie okresu ciąży i w okresie odchowu potomstwa oraz źrebięta do 6 miesięcy, cielęta do 4 miesięcy, jagnięta do 3 miesięcy, prosięta do 2 miesięcy i kozłęta do 5 miesięcy;
- 3) stado użytkowe drobiu, co do którego zawarto umowę na dostawę ptaków z tego stada lub produktów pochodzących od tych ptaków;
- 4) zwierzęta futerkowe, co do których hodowca zawarł umowę na dostawę skór tych zwierząt;
- 5) rodziny pszczoły pszczoły miodnej (*Apis mellifera*) wraz z zasiedlonymi przez te rodziny ulami;
- 6) podstawowe maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, w liczbie niezbędnej do

pracy w gospodarstwie rolnym dłużnika, w tym ciągniki rolnicze z maszynami i sprzętem współpracującym, samobieżne maszyny rolnicze niezbędne do uprawy, pielęgnacji, zbioru i transportu ziemiopłodów;

- 7) silosy na zboża i pasze;
- 8) zapasy paliwa i części zamienne, niezbędne do normalnej pracy ciągnika i maszyn rolniczych, na okres niezbędny do zakończenia cyklu produkcyjnego;
- 9) materiał siewny, zboże i inne ziemiopłody niezbędne do siewów lub sadzenia w gospodarstwie rolnym dłużnika, w ilości niezbędnej w danym roku gospodarczym;
- 10) zapasy opału na okres 6 miesięcy;
- 11) nawozy, środki ochrony roślin oraz środki wspomagające uprawę roślin, w ilości niezbędnej na dany rok gospodarczy dla gospodarstwa rolnego dłużnika;
- 12) zapasy paszy i ściółki dla inwentarza wymienionego w pkt 1–4, do najbliższych zbiorów;
- 13) podstawowy sprzęt techniczny, niezbędny do zakończenia cyklu danej technologii produkcji w przypadku gospodarstwa specjalistycznego;
- 14) zaliczki na poczet dostaw produktów rolnych;
- 15) budynki gospodarcze i grunty rolne, niezbędne do hodowli zwierząt w proporcji uzależnionej od wielkości stada podstawowego i niezbędnej nadwyżki inwentarza;
- 16) budynki gospodarcze magazynowe, składowe, przechowalnie oraz szklarnie, tunele foliowe i inspekty do prowadzenia produkcji roślinnej w gospodarstwie rolnym dłużnika wraz z wyposażeniem.

Ponadto egzekucji nie podlegają nadwyżka inwentarza żywego ponad stado podstawowe oraz przedmioty, o których mowa w art. 829¹ pkt 6, 8, 9, 11–13 i 15 k.p.c., ponad ilości wymienione w tych przepisach, jeżeli komornik, po zasięgnięciu opinii izby

rolniczej właściwej ze względu na położenie gospodarstwa rolnego dłużnika, uzna je za niezbędne do prowadzenia tego gospodarstwa (art. 829² k.p.c.). Komornik, w terminie 3 dni od dokonania zajęcia, występuje do izby rolniczej właściwej ze względu na położenie gospodarstwa rolnego dłużnika, z wnioskiem o wydanie, w terminie 21 dni od dnia doręczenia tego wniosku, opinii, o której mowa powyżej. Do wniosku komornik załącza odpis protokołu zajęcia składników majątku dłużnika oraz informację o łącznej wysokości dochodzonych od dłużnika należności. Do czasu wydania opinii komornik wstrzymuje się z dokonaniem czynności egzekucyjnych dotyczących nadwyżki inwentarza żywego ponad stado podstawowe oraz przedmiotów, o których mowa w art. 829¹ pkt 6, 8, 9, 11–13 i 15 k.p.c. W razie uznania nadwyżki inwentarza żywego ponad stado podstawowe oraz przedmiotów, o których mowa w art. 829¹ pkt 6, 8, 9, 11–13 i 15 k.p.c., za niezbędne do prowadzenia gospodarstwa rolnego dłużnika komornik umarza postępowanie egzekucyjne w tym zakresie. Ponadto, zgodnie z art. 829³ k.p.c., zajęte zwierzęta hodowlane w rozumieniu ustawy z 10 grudnia 2020 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz.U. z 2021 r. poz. 36) wyłącza się spod egzekucji, jeżeli nie mogą być sprzedane osobie, która nie wykaże, że posiada gospodarstwo rolne, w którym istnieją warunki do dalszej hodowli tych zwierząt. Zmiany te

Fot. Canva nirat

należy ocenić negatywnie; kierunek zmian legislacyjnych prowadzi bowiem do całkowitej niemożności prowadzenia egzekucji wobec rolników.

Kolejne zmiany w 2022 r. dotknęły ograniczeń, o których mowa w art. 831 oraz 833 k.p.c. Zgodnie z art. 831 § 1 k.p.c. nie podlegają egzekucji:

- 1) sumy i świadczenia w naturze wyasygnowane na pokrycie wydatków lub wyjazdów w sprawach służbowych;
- 1a) 50% kwot diet przysługujących z tytułu podróży służbowych – jeżeli egzekucja ma na celu zaspokojenie roszczeń z tytułu alimentów, w tym należności budżetu państwa z tytułu świadczeń wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów;
- 2) sumy przyznane przez Skarb Państwa na specjalne cele (w szczególności stypendia, wsparcia), chyba że wierzytelność egzekwowana powstała w związku z urzeczywistnieniem tych celów albo z tytułu obowiązku alimentacyjnego;
- 2a) środki pochodzące z programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 305, 1236 i 1535), wypłacone w formie zaliczki, chyba że wierzytelność egzekwowana powstała w związku z realizacją projektu, na który środki te były przeznaczone;
- 3) prawa niezbywalne, chyba że możliwość ich zbycia wyłączono umową, a przedmiot świadczenia nadaje się do egzekucji albo wykonanie prawa może być powierzone komu innemu;
- 4) (utracił moc)
- 5) świadczenia z ubezpieczeń osobowych oraz odszkodowania z ubezpieczeń majątkowych, w granicach określonych w drodze rozporządzenia przez ministrów finansów i sprawiedliwości; nie dotyczy to egzekucji mającej na celu zaspokojenie roszczeń z tytułu alimentów;

KOMORNIK, W TERMINIE 3 DNI OD DOKONANIA ZAJĘCIA, WYSTĘPUJE DO IZBY ROLNICZEJ, WŁAŚCIWEJ ZE WZGLĘDU NA POŁOŻENIE GOSPODARSTWA ROLNEGO DŁUŻNIKA, Z WNIOSKIEM O WYDANIE, W TERMINIE 21 DNI OD DNIA DORĘCZENIA TEGO WNIOSKU, OPINII, O KTÓREJ MOWA POWYŻEJ.

- 6) świadczenia z pomocy społecznej w rozumieniu przepisów ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369 oraz z 2021 r. poz. 794 i 803);
- 6a) jednorazowa lub okresowa pomoc pieniężna przyznawana przez Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych;
- 7) wierzytelności przypadające dłużnikowi z budżetu państwa lub od Narodowego Funduszu Zdrowia z tytułu udzielania świadczeń opieki zdrowotnej w rozumieniu przepisów ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1285, 1292 i 1559) przed ukończeniem udzielania tych świadczeń, w wysokości 75% każdorazowej wypłaty, chyba że chodzi o wierzytelności pracowników dłużnika lub świadczeniodawców, o których mowa w art. 5 pkt 41 lit. a i b ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 8) sumy przyznane orzeczeniem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, jeżeli

egzekwowana wierzytelność przysługuje Skarbowi Państwa;

- 9) świadczenie integracyjne w rozumieniu ustawy z 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 176);
- 10) wierzytelności przysługujące spółdzielni mieszkaniowej wobec członków spółdzielni i osób niebędących członkami spółdzielni, którym przysługuje spółdzielcze prawo do lokalu albo własność lokalu, z tytułu opłat, o których mowa w art. 4 ustawy z 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1208), jak również środki będące w dyspozycji spółdzielni w związku z wnoszeniem tych opłat, chyba że wierzytelność egzekwowana powstała w związku z wykonaniem przez wierzyciela zobowiązań, które miały być zaspokojone z opłat, o których mowa w art. 4 tej ustawy.

W przypadkach, o których mowa w art. 830 § 1 pkt 1–2a i 7 k.p.c., nie podlegają egzekucji również sumy i świadczenia w naturze już wypłacone lub wydane, a w przypadku, o którym mowa w § 1 pkt 2a, nie podlegają egzekucji również środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne powstałe w ramach realizacji projektu, na który były przeznaczone środki pochodzące z programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, przez okres jego realizacji wskazany w umowie o dofinansowanie projektu (art. 830 § 2 k.p.c.).

Rozszerzenie zakresu ograniczeń przedmiotowych egzekucji miało miejsce również w odniesieniu do art. 833 § 6–9 k.p.c. Stosownie do przepisu art. 833 § 6 k.p.c. nie podlegają egzekucji świadczenia alimentacyjne, świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, świadczenia rodzinne, dodatki rodzinne, pielęgnacyjne, porodowe, dla sierot zupełnych, zasiłki dla opiekunów, świadczenia z pomocy społecznej, świadczenia integracyjne, świad-

USTAWODAWCA ROZSZERZYŁ KATALOG OGRANICZEŃ PODMIOTOWYCH, WYŁĄCZAJĄC SPOD EGZEKUCJI M.IN. ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ CZY TEŻ INNEGO RODZAJU ŚWIADCZENIA STANOWIĄCE POMOC PAŃSTWA DLA OBYWATELI.

czenie wychowawcze, świadczenie „Dobry start”, jednorazowe świadczenie, o którym mowa w art. 10 ustawy z 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2020 r. poz. 1329), rodzinny kapitał opiekuńczy, o którym mowa w ustawie z 17 listopada 2021 r. o rodzinnym kapitale opiekuńczym (Dz.U. poz. 2270), dofinansowanie obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, o którym mowa w art. 64c ust. 1 ustawy z 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. z 2022 r. poz. 1324 i 1383), dodatek osłonowy, o którym mowa w ustawie z 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz.U. z 2022 r. poz. 1, 202 i 1692), dodatek węglowy, o którym mowa w ustawie z 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym (Dz.U. poz. 1692 i 1967), dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła i dodatek dla niektórych podmiotów niebędących gospodarstwami domowymi z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła, o których mowa w ustawie z 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz.U. poz. 1967), oraz dodatek elektryczny, o którym mowa w ustawie

Fot. Canva

z 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej (Dz.U. poz. 2127). Przepis art. 833 § 7 k.p.c. określa, iż nie podlegają egzekucji świadczenia, dodatki i inne kwoty, o których mowa w art. 31 ust. 1, art. 80 ust. 1, art. 81, art. 83 ust. 1 i 4, art. 84 pkt 2 i 3 i art. 140 ust. 1 pkt 1 ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, oraz środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, o których mowa w art. 83 ust. 2 i art. 84 pkt 1 ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w części przysługującej na umieszczone w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka dzieci i osoby, które osiągnęły pełnoletność, przebywając w pieczy zastępczej. W myśl art. 833 § 8 k.p.c. nie podlegają

egzekucji dodatki mieszkaniowe wypłacone na podstawie ustawy z 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 2133 oraz z 2021 r. poz. 11) oraz dodatki energetyczne wypłacone na podstawie ustawy z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz.U. z 2021 r. poz. 716, 868, 1093, 1505 i 1642). Ponadto art. 833 § 9 k.p.c. został dodany ustawą z 11 sierpnia 2021 r. o kasach zapomogowo-pożyczkowych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1666), i wszedł w życie 11 października 2021 r. Przywołana regulacja stanowi, że nie podlegają egzekucji zapomogi udzielone na podstawie ustawy z 11 sierpnia 2021 r. o kasach zapomogowo-pożyczkowych (Dz.U. poz. 1666).

Ustawodawca rozszerzył katalog ograniczeń podmiotowych, wyłączając spod egzekucji m.in. świadczenia z pomocy społecznej czy też innego rodzaju świadczenia stanowiące pomoc państwa dla obywateli. Przywołane

regulacje wskazują, że w czasie trwania stanu zagrożenia epidemicznego oraz stanu epidemii COVID-19, jak również w celu minimalizacji negatywnych skutków społecznych związanych z wojną w Ukrainie, ustawodawca wprowadził liczne ograniczenia dotyczące egzekucji. Zgodzić się można, iż rozwiązania te stanowią część pomocy niezwykle istotnej dla społeczeństwa i przedsiębiorców. Niemniej jednak pojawiają się pytania, czy należy wszystkie wprowadzone ograniczenia nadal utrzymywać, a także, czy katalog ograniczeń przedmiotowych egzekucji nie został za bardzo rozbudowany. Wydaje się, że ustawodawca zapomniał, iż sprawna i skuteczna egzekucja sądowa realizuje istotę demokratycznego państwa prawa, a jej celem jest doprowadzenie do przymusowego wykonania obowiązków, które nie są realizowane dobrowolnie przez dłużnika, co sprawia, że ustawodawca jest zobowiązany zapewnić odpowiednie środki przymusu stosowane przez organy egzekucyjne, gwarantujące wierzycielowi realizację prawa do egzekucji przy jednoczesnym zapewnieniu dłużnikowi niezbędnej ochrony⁷. Przywołane zmiany w zakresie egzekucji pokazują, iż zakłócone są relacje poziomu ochrony dłużnika i wierzyciela. Istotny odsetek dłużników (i jest to liczba wzrostowo rosnąca) podlega dziś przepisom o zwolnieniu z egzekucji, co oznacza niemożność jakiegokolwiek odzyskiwania od nich długów. Od ustawodawcy należałoby oczeki-

wać jak najszybszych zmian umożliwiających szersze prowadzenie egzekucji. Niewątpliwie pilną koniecznością jest przywrócenie równowagi pomiędzy interesami wierzyciela i ochroną dłużnika. Należy bowiem przypomnieć, że ograniczenia egzekucji opisane w k.p.c. i przywołane w niniejszym artykule nie stanowią jedynych ograniczeń przedmiotowych egzekucji. Istnieje szereg ograniczeń wynikających z przepisów szczególnych⁸.

Skutki umorzenie postępowania egzekucyjnego po zmianach k.p.c. z 8 czerwca 2022 r.

Zmiany, jakie odnoszą się do postępowania egzekucyjnego, a jakie zostały wprowadzane przez ustawodawcę w 2022 r., wywarły również wpływ na kwestię umorzenia postępowania egzekucyjnego i skutki, jakie to ze sobą niesie. Egzekucja prowadzona wbrew ograniczeniom przedmiotowym powinna zostać umorzona w całości lub w części obejmującej świadczenia lub przedmioty wyłączone spod egzekucji.

Sposobem zakończenia egzekucji, który oznacza, że osiągnięty został cel tego postępowania, jest przekazanie wierzycielowi wyegzekwowanego świadczenia pieniężnego albo wykonanie obowiązku niepieniężnego. Natomiast umorzenie postępowania egzekucyjnego następuje wówczas, gdy zachodzi trwała przeszkoda w prowadzeniu tego postępowania, np. wskutek bezczynności wierzyciela lub zbędności lub bezcelowości postępowania egzekucyjnego.

Stosownie do przepisu art. 824 § 1 k.p.c. postępowanie umarza się w całości lub części z urzędu:

- 1) jeżeli okaże się, że egzekucja nie należy do organów sądowych;
- 2) jeżeli wierzyciel lub dłużnik nie ma zdolności sądowej albo gdy egzekucja ze względu na jej przedmiot lub na osobę dłużnika jest niedopuszczalna;

- 3) jeżeli jest oczywiste, że z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych;
- 4) jeżeli wierzyciel w ciągu sześciu miesięcy nie dokonał czynności potrzebnej do dalszego prowadzenia postępowania lub nie zażądał podjęcia zawieszzonego postępowania;
- 5) jeżeli prawomocnym orzeczeniem tytuł wykonawczy został pozbawiony wykonalności albo orzeczenie, na którym oparto klauzulę wykonalności, zostało uchylone lub utraciło moc;
- 6) jeżeli egzekucję skierowano przeciwko osobie, która według klauzuli wykonalności nie jest dłużnikiem i która sprzeciwiła się prowadzeniu egzekucji, albo jeżeli prowadzenie egzekucji pozostaje z innych powodów w oczywistej sprzeczności z treścią tytułu wykonawczego.

Z kolei w myśl art. 825 k.p.c., organ egzekucyjny umorzy postępowanie w całości lub części na wniosek:

- jeżeli zażąda tego wierzyciel; jednakże w sprawach, w których egzekucję wszczęto z urzędu lub na żądanie uprawnionego organu, wniosek wierzyciela o umorzenie postępowania wymaga zgody sądu lub uprawnionego organu, który zażądał wszczęcia egzekucji;
- gdy zażąda tego dłużnik, jeżeli przed dniem złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji roszczenie objęte tytułem wykonawczym uległo przedawnieniu, a wierzyciel nie wykaże, że nastąpiło zdarzenie, wskutek którego bieg terminu przedawnienia został przerwany;
- jeżeli wierzyciel jest w posiadaniu zastawu zabezpieczającego pełne zaspokojenie egzekwowanego roszczenia, chyba że egzekucja skierowana jest do przedmiotu zastawu.

Mocą art. 2 pkt 5 ustawy z 8 czerwca 2022 r. o zmianie niektórych ustaw w celu automatyzacji załatwiania niektórych spraw

USTAWODAWCA NAŁOŻYŁ NA KOMORNİKÓW SĄDOWYCH OBOWIĄZEK UCHYLANIA DOKONANEGO ZAJĘCIA NIEZWŁOCZNIE PO UMORZENIU POSTĘPOWANIA EGZEKUCYJNEGO (DODANIE § 2 W ART. 826 K.P.C.).

przez Krajową Administrację Skarbową (Dz.U. z 2022 r. poz. 1301), zmieniony został przepis art. 826 k.p.c. Powyższa zmiana weszła w życie 1 września 2022 r. W art. 826 k.p.c. dotychczasową treść oznaczono jako § 1. (Przepis ten określał, iż umorzenie postępowania egzekucyjnego powoduje uchylenie dokonanych czynności egzekucyjnych, lecz nie pozbawia wierzyciela możliwości wszczęcia ponownej egzekucji, chyba że z innych przyczyn egzekucja jest niedopuszczalna. Umorzenie postępowania egzekucyjnego nie może naruszać praw osób trzecich). Dodano też § 2 w brzmieniu: „Niezwłocznie po uprawomocnieniu się postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego komornik zawiadamia o uchyleniu dokonanego zajęcia osoby trzeciej, na których prawa i obowiązki zajęcie miało wpływ, w szczególności dozorcę zajętej ruchomości, pracodawcę, bank, dłużnika zajętej wierzytelności lub inną osobę, która z zajętego prawa jest obciążona obowiązkiem względem dłużnika. Zdanie pierwsze stosuje się także w razie ukończenia postępowania egzekucyjnego w inny sposób.

Ustawodawca nałożył na komorników sądowych obowiązek uchylenia dokonanego zajęcia niezwłocznie po umorzeniu postępowania egzekucyjnego (dodanie § 2 w art. 826 k.p.c.). Zmiana ma na celu ograniczenie nadmiernej

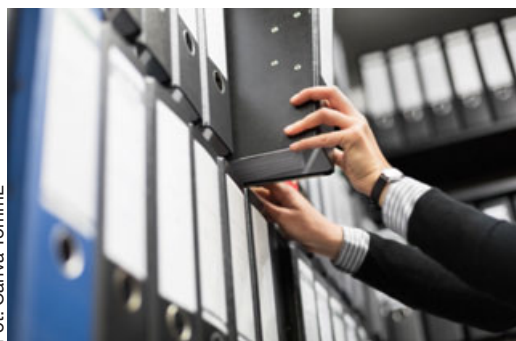
egzekucji kwot z uwagi na przekazywanie wierzytelności na zajęcia dokonywane w wyniku postępowania egzekucyjnego, które zostało już umorzone. W związku z tym, że na gruncie obowiązujących przepisów informacja taka nie jest w każdym przypadku zakończenia egzekucji sądowej przekazywana dłużnikowi zajętej wierzytelności, zasadne jest dodanie przepisu nakładającego wprost na komorników sądowych obowiązek uchylania takiego zajęcia⁹.

Podsumowanie

Zagadnienie ograniczeń egzekucji dostrzegalne jest w historycznej ewolucji postępowania egzekucyjnego¹⁰. Słusznie dostrzegł P. Telenga, iż w toku historycznej ewolucji rzymskiego procesu egzekucyjnego doszło do zasadniczego modelowego ograniczenia egzekucji polegającego na stopniowym odejściu od egzekucji osobistej do egzekucji majątkowej, a w jej ramach z egzekucji uniwersalnej do egzekucji syngularnej, któremu hołduje współcześnie istniejący model zaspokojenia wierzycieli w postępowaniu egzekucyjnym¹¹. „W ramach postępowania egzekucyjnego opartego na tym modelu, współczesny ustawodawca dodatkowo wyłącza konkretne elementy majątku dłużnika od egzekucji sądowej w przepisach o ograniczeniach egzekucji zawartych w k.p.c. oraz przepisach pozakodeksowych”¹². W demokratycznym państwie prawa realizującym politykę prawa opartą na zasadach sprawiedliwości społecznej zadaniem jest stworzenie regulacji prawnych: efektywnych dla wierzyciela (ochrona własności i prawa majątkowych), ale także uwzględniających godność i potencjał dłużnika jako podmiotu prawa (sprawiedliwość społeczna – także w oparciu o zasadę proporcjonalności)¹³.

Przedstawiona analiza pozwala na przyjęcie tezy, że ograniczenia egzekucji, jakie wprowadził ustawodawca, zaburzają relacje

między interesem wierzyciela a ochroną dłużnika. Sytuacja społeczno-gospodarcza, choć trudna, nie stanowi argumentu za aż tak szerokim ograniczaniem słuszych interesów wierzycieli. Prawo egzekucyjne jest nieodłączną cechą każdego porządku prawnego, zaś bez egzekucji i związanego z nią przymusu prawnego każdy system ochrony prawnej będzie niedoskonały. Słusznie przyjmuje A. Marciniak, że egzekucja sądowa jest przede wszystkim instrumentem prawnym służącym realizacji praw wierzyciela, o istotnym także znaczeniu społecznym i gospodarczym, zwłaszcza dla właściwego funkcjonowania współczesnej gospodarki wolnorynkowej, i w tym kontekście problem szybkości i efektywności egzekucji sądowej nabiera pierwszorzędного znaczenia¹⁴. „Wiąże się to z ciągłym poszukiwaniem i wprowadzaniem nowych rozwiązań legislacyjnych celem nadania prawu egzekucyjnemu najbardziej optymalnego kształtu, nie tylko ze względu na skuteczność i efektywność egzekucji, niezbędnej dla właściwej ochrony praw wierzyciela, ale również ze względu na potrzebę ochrony podstawowych praw dłużnika, chronionych także konstytucyjnie. Podejmowane w tym zakresie wysiłki legislacyjne nie zawsze przynoszą oczekiwane rezultaty. Nie ulega wątpliwości, że ze względu na funkcje i cel egzekucji, wierzyciel zajmuje w postępowaniu egzekucyjnym pozycję dominującą względem dłużnika. Nie oznacza to

Fot. Canva Tomml

naruszenia zasady równości stron w postępowaniu egzekucyjnym, zarówno w aspekcie możliwości ich działania oraz prawa do wysłuchania, jak i zapewnienia stronom wsparcia organów egzekucyjnych celem zapewnienia ich faktycznej równości. Charakterystyczne dla nowelizacji sądowego prawa egzekucyjnego w ostatnich latach jest jednak zjawisko osłabiania pozycji wierzyciela w postępowaniu egzekucyjnym i wzmocnienia tym samym ochrony dłużnika, co nie pozostaje bez wpływu na realizację praw wierzyciela do egzekucyjnego zaspokojenia, a w konsekwencji na skuteczność i efektywność egzekucji sądowej”¹⁵.

Przypisy końcowe

¹ J. Kulski [w:] A. Marciniak (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. IV, Warszawa 2020, wprowadzenie do Działu III, Nb 1.

² A. Marciniak, *Sądowe postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych*, Warszawa 2019, s. 23 i n.

³ *Ibidem*, s. 24.

⁴ *Ibidem*.

⁵ *Ibidem*.

⁶ A. Adamczuk [w:] M. Manowska (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, Warszawa 2022, art. 829, Nb 3.

⁷ Szeroko na ten temat: J. Derlatka, *Zasada sprawnej egzekucji sądowej jako element efektywnej wymiaru sprawiedliwości*, „Zeszyty Naukowe KUL” 60 (2017), Nr 3 (239).

⁸ Zob. K. Flaga-Gieruszyńska [w:] A. Zieliński (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, Warszawa 2022, art. 831, Nb 9.

⁹ Uzasadnienie projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu automatyzacji załatwiania niektórych spraw przez Krajową Administrację Skarbową, druk sejmowy 2138, Sejm IX kadencji, s. 6.

¹⁰ Szeroko na ten temat: P. Telenga, *O genezie współczesnych ograniczeń egzekucji sądowej. Zarys problematyki na tle prawa rzymskiego* [w:] J. Jagiela (red.), R. Kulski (red.), *Symbolae Andreae Marciniak dedicate. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Andrzejowi Marciniakowi*, Warszawa 2022, s. 775 i n.

¹¹ *Ibidem*, s. 774.

¹² *Ibidem*.

¹³ P. Pogonowski, *Ograniczenia egzekucji sądowej cywilnej jako przejaw realizacji polityki prawa* [w:] J. Jagiela (red.), R. Kulski (red.), *Symbolae Andreae Marciniak dedicate. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Andrzejowi Marciniakowi*, Warszawa 2022, Nb 3.

¹⁴ A. Marciniak, *Wstęp* [w:] H. Bednorz-Godyń (red.), A. Marciniak (red.), *Prawa wierzyciela a ochrona dłużnika w egzekucji sądowej. Teoria i praktyka*, s. 5.

¹⁵ *Ibidem*.

Już w sklepie Currenda!

www.sklep.currenda.pl

Zasada dyspozycyjności stron postępowania egzekucyjnego

Joanna Szachta

 CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Już w sklepie Currendy!
www.sklep.currenda.pl

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Fot. Canva Natali_Mis

A person in a suit and tie is shown from the chest up, holding a small white model of a house. The background is a night cityscape with lights and trees. The text is overlaid on the right side of the image.

Opinia prawna w sprawie przebiegu elektronicznej licytacji

prowadzonej
w trybie uproszczonej
egzekucji
z nieruchomości

PROF. DR HAB.
ANDRZEJ MARCINIAK

I

Zarysowana tytułem tej opinii prawnej kwestia powstaje na tle następujących przepisów:

- **art. 1013¹ § 3 k.p.c.**, według którego w sprawach nieuregulowanych w niniejszym dziale stosuje się odpowiednio przepisy działu poprzedzającego;
- **art. 1013⁶ § 1 k.p.c.**, według którego jeżeli sprzedaż nieruchomości nie nastąpi w trybie sprzedaży z wolnej ręki, nieruchomość podlega sprzedaży w drodze licytacji, do której stosuje się przepisy o licytacji w egzekucji z ruchomości. O terminie licytacji komornik zawiadamia uczestników postępowania stosownie do art. 954;
- **art. 879¹ k.p.c.**, według którego do sprzedaży ruchomości w drodze licytacji elektronicznej stosuje się przepisy rozdziału 2 z odrębnościami wynikającymi z niniejszego rozdziału.

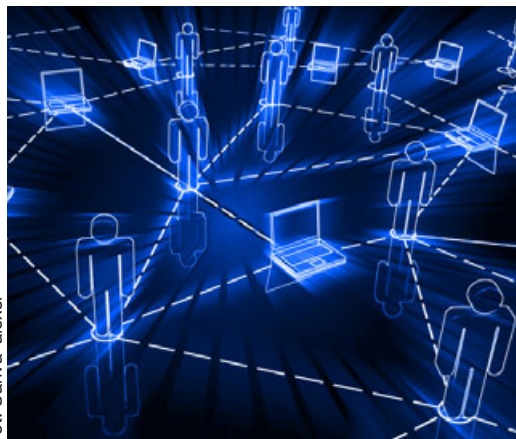
Zaznaczmy, że dwa pierwsze z przytoczonych przepisów są zamieszczone w dziale VIa kodeksu postępowania cywilnego o uproszczonej egzekucji z nieruchomości, natomiast przepis trzeci – w rozdziale kodeksu postępowania cywilnego o sprzedaży ruchomości w drodze licytacji elektronicznej.

Zawarta w pierwszym z tych przepisów (czyli w art. 1013¹ § 3 k.p.c.) wzmianka o odpowiednim stosowaniu do uproszczonej egzekucji z nieruchomości przepisów działu poprzedzającego to odesłanie do przepisów art. 921–1013 k.p.c. o egzekucji z nieruchomości, czyli do przepisów o tzw. zwykłej egzekucji z nieruchomości, w ramach których znajdują się zarówno przepisy o sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji publicznej (art. 952–986

k.p.c.), jak i przepisy art. 986¹–986¹¹ k.p.c. o sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej. Przepis art. 1013¹ § 3 nie wprowadza w tym zakresie żadnego rozróżnienia. *Lege non distinguente nec nostrum est distinguere* (tam, gdzie ustawa nie rozróżnia, nienaszą jest rzeczą wprowadzać rozróżnienie). Natomiast pierwszy z przepisów o sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej, czyli art. 986¹ k.p.c., stanowi, że do sprzedaży tej:

- a) stosuje się przepisy rozdziałów 4–6 i 7 (czyli przepisy art. 952–960 k.p.c. o obwieszczeniu o licytacji, art. 962–971 k.p.c. o warunkach licytacyjnych, art. 972–986 k.p.c. o licytacji i art. 987–997 k.p.c. o przybicciu) aktualnych przy zwykłej egzekucji z nieruchomości,
- b) nie stosuje się natomiast przepisów art. 809¹ § 1 pkt 5 k.p.c. i art. 972 § 2 k.p.c. o utrwaleniu licytacji za pomocą urządzenia rejestrującego obraz lub dźwięk przez komornika oraz przez sąd.

Zawarta natomiast w przepisie drugim (czyli w art. 1013⁶ § 1 k.p.c.) wzmianka o stosowaniu do uproszczonej egzekucji z nieruchomości przepisów o licytacji z ruchomości odnosi się do przepisów art. 867–879¹¹ k.p.c., co dotyczy zarówno licytacji publicznej, jak i elektronicznej. Przepis art. 1013⁶ § 1 k.p.c.

Fot. Canva alexsi

nie wprowadza bowiem w tym zakresie żadnego rozróżnienia. *Lege non distinguente nec nostrum est distinguere.*

Z kolei przepis trzeci (czyli art. 879¹ k.p.c.) jest zamieszczony w rozdziale 3 kodeksu postępowania cywilnego o sprzedaży ruchomości w drodze licytacji elektronicznej. Przewidziane w nim odesłanie do rozdziału 2 to odesłanie do przepisów art. 864–879 k.p.c. o sprzedaży ruchomości w drodze licytacji publicznej.

II

Przytoczone przepisy kodeksu postępowania cywilnego nasuwają poważne wątpliwości interpretacyjne co do przebiegu elektronicznej licytacji nieruchomości prowadzonej w trybie uproszczonej egzekucji z nieruchomości. Praktycy prawa egzekucyjnego (strony postępowania egzekucyjnego i komornicy sądowi) uważają, że na podstawie wymienionych przepisów możliwe są trzy stanowiska co do przebiegu takiej licytacji.

Stanowisko I: stosowanie w tym zakresie przepisów o elektronicznej licytacji z ruchomości z uwzględnieniem art. 954 k.p.c., który przewiduje powinność doręczenia obwieszczenia o licytacji: 1) uczestnikom postępowania oraz 2) organowi gminy, urzędowi skarbowemu miejsca położenia nieruchomości oraz organom ubezpieczeń społecznych z wezwaniem, aby najpóźniej w terminie licytacji zgłosiły zestawienie podatków i innych danin publicznych należnych do dnia licytacji.

Stanowisko II (tzw. hybrydowe): stosowanie w tym zakresie przepisów o sprzedaży ruchomości, o ile przepisy dotyczące elektronicznej licytacji z nieruchomości, które weszły w życie 19 września 2021 r., nie nakładają dodatkowych obowiązków na komornika, w szczególności informacyjnych dla licytantów, które wpływają na jej przebieg.

Stanowisko III: stosowanie w tym zakresie przepisów rozdziału VIa kodeksu po-

Fot. Canva bluebay2014

stępowania cywilnego, czyli przepisów art. 1013¹–1013⁶ o uproszczonej egzekucji z nieruchomości, co może wynikać z art. 986¹ § 1 k.p.c., według którego do sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej stosuje się przepisy rozdziałów 4–6 i 7 z odrębnościami wynikającymi z niniejszego rozdziału. Dla jasności wywodów zaznaczmy, że wymienione rozdziały dotyczą kolejno obwieszczenia o licytacji, warunków licytacyjnych, licytacji oraz przybicia w egzekucji z nieruchomości.

III

Dokonany w pkt I tej opinii przegląd przepisów regulujących elektroniczną licytację nieruchomości w trybie uproszczonej egzekucji z nieruchomości wskazuje na znaczne skomplikowanie tego unormowania. Liczne odesłania i wyłączenia o „piętrowym” charakterze, niejednokrotnie „zwrotne”, „zachodzenie” na siebie, „nakładanie” albo „krzyżowanie” się treści niektórych przepisów uniemożliwiają w praktyce rozwiązanie wielu problemów kolizyjnych, które mogą się stać centralnymi problemami stosowania przepisów w analizowanym zakresie. Wiąże się to zasadniczo z koniecznością odpowiedniego stosowania do uproszczonej egzekucji z nieruchomości przepisów o zwykłej

egzekucji z nieruchomości (art. 1013¹ § 3 k.p.c.) oraz w zakresie elektronicznej licytacji – przepisów o licytacji w egzekucji z nieruchomości (art. 1013⁶ § 1 k.p.c.). To ostatnie odesłanie, w przeciwieństwie do pierwszego, jest – jak sądzić wypada – odesłaniem prostym, czyli odesłaniem, według którego przepisy odesłania (czyli przepisy art. 864–879¹¹ k.p.c. o sprzedaży ruchomości, w tym przepisy o sprzedaży w drodze licytacji elektronicznej) mają zastosowanie do uproszczonej egzekucji z nieruchomości wprost, bez żadnej modyfikacji ich treści. Bardziej złożone jest natomiast odesłanie odpowiednie, które przewiduje art. 1013¹ § 3 k.p.c., gdyż według ogólnej nauki o prawie, utrwalonej w judykaturze¹, przy takim odniesieniu przepisy o zwykłej egzekucji z nieruchomości trzeba podzielić na trzy grupy.

Grupa pierwsza to przepisy o zwykłej egzekucji z nieruchomości, które w ogóle nie znajdują zastosowania w uproszczonej egzekucji z nieruchomości.

Grupa druga to przepisy o zwykłej egzekucji z nieruchomości, które znajdują zastosowanie w uproszczonej egzekucji z nieruchomości z uwzględnieniem różnic zachodzących między tymi trybami egzekucji z nieruchomości,

Grupa trzecia to przepisy o zwykłej egzekucji z nieruchomości, które znajdują zastosowa-

nie w uproszczonej egzekucji z nieruchomości wprost, bez żadnej modyfikacji ich treści.

Mając to wszystko na uwadze należy w pierwszej kolejności podnieść, że przepis art. 1013¹ § 3 k.p.c. przewiduje odpowiednie stosowanie do uproszczonej egzekucji z nieruchomości przepisów działu poprzedzającego, czyli przepisów o tzw. zwykłej egzekucji z nieruchomości (normujących także jej licytację publiczną i elektroniczną), tylko w sprawach nieuregulowanych w przepisach o uproszczonej egzekucji z nieruchomości, czyli nieuregulowanych w przepisach art. 1013¹–1013⁶ zawartych w Dziale VIa kodeksu postępowania cywilnego. Następnie należy zauważyć, że przepisach tego działu kodeksu postępowania cywilnego znajdują się przepisy szczególne regulujące przebieg elektronicznej licytacji nieruchomości.

Pierwszym z nich jest przepis art. 1013⁶ § 1 zd.1 k.p.c., według którego jeżeli sprzedaż nieruchomości nie nastąpi w trybie sprzedaży z wolnej ręki, nieruchomość podlega sprzedaży w drodze licytacji, do której stosuje się przepisy o egzekucji z nieruchomości. W przepisie tym mamy do czynienia z prostym odesłaniem do przepisów art. 867–879¹¹ k.p.c., co, jak już zaznaczono, dotyczy sprzedaży ruchomości zarówno w drodze licytacji publicznej, jak i elektronicznej. W ramach tych przepisów licytacja publiczna nieruchomości jest unormowana w art. 867–879 k.p.c., natomiast licytacja elektroniczna nieruchomości w art. 879¹–879¹¹ k.p.c. Te ostatnie przepisy o licytacji elektronicznej mają charakter szczególny w stosunku do przepisów art. 867–879 k.p.c. o licytacji publicznej. Z przepisu art. 879¹ k.p.c. wynika bowiem wyraźnie, że do sprzedaży ruchomości w drodze licytacji elektronicznej stosuje się przepisy rozdziału drugiego, czyli przepisy art. 864–879 k.p.c. o licytacji publicznej, z odrębnościami wynikającymi z niniejszego rozdziału, czyli z odrębnościami zawartymi w przepisach o sprzedaży ruchomości w drodze licytacji elektronicznej.

Drugim przepisem regulującym w sposób szczególny przebieg elektronicznej licytacji nieruchomości w uproszczonej egzekucji z nieruchomości jest przepis art. 1013⁶ § 1 zd. 2 k.p.c., który przewiduje, że o terminie licytacji komornik zawiadamia uczestników postępowania stosownie do art. 954 k.p.c.

Trzecim takim przepisem jest art. 1013⁶ § 2 k.p.c., który stanowi, że po zapłaceniu przez nabywcę sumy sąd niezwłocznie wydaje postanowienie o przysądzeniu własności, a po uprawomocnieniu się tego postanowienia komornik sporządza plan podziału sumy uzyskanej z egzekucji.

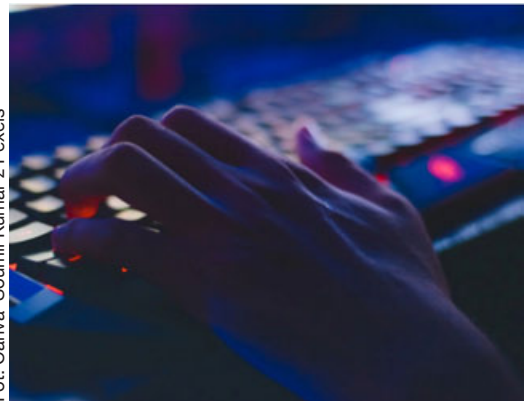
Dodać do tego wszystkiego należy, że relacje pomiędzy poszczególnymi licytacjami elektronicznymi nieruchomości i ruchomości w odniesieniu do poszczególnych postępowań egzekucyjnych mogą układać się różnie przy uwzględnieniu czynnika czasowego (patrz pkt VI opinii). Antycypując nieco dalsze uwagi, powstaje wątpliwość, czy ze względu na czasowy zasięg mocy obowiązującej prawa postępowania cywilnego jedna licytacja elektroniczna nieruchomości w trybie uproszczonym może być prowadzona tylko według przepisów art. 1013⁶ w zw. z art. 867–879¹¹ k.p.c., inna natomiast – według tych samych przepisów z uwzględnieniem jednak na mocy art. 1013¹ § 3 k.p.c. przepisów art. 952–997 k.p.c., w tym przepisów art. 986²–986¹¹ k.p.c. z pewnymi wyłączeniami przewidzianymi w art. 986¹ § 2 k.p.c.

IV

W związku z takim układem przepisów o sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji w uproszczonej egzekucji z nieruchomości należy podnieść, że zgodnie z podstawową zasadą stosowania prawa przepisy zawierające uregulowania szczegółowe stosuje się w pierwszej kolejności, a dopiero w razie braku odrębnych (szczegółowych) unormowań – przepisy ogólne w sprawach szerszej ka-

tegorii, jeżeli nie kolidują one (nie pozostają w sprzeczności) z przepisami szczególnymi. Mając na uwadze tę zasadę, należy opowiedzieć się za następującym zastosowaniem przepisów kodeksu postępowania cywilnego do elektronicznej licytacji nieruchomości prowadzonej w trybie uproszczonej egzekucji z nieruchomości:

- 1) w pierwszej kolejności zastosowanie mają wprost przepisy szczególne o elektronicznej licytacji nieruchomości, czyli przepisy art. 879²–879¹¹ k.p.c.² oraz przepisy art. 1013⁶ § 1 zd. 2 w zw. z art. 954 k.p.c. o doręczeniu obwieszczenia o licytacji, a także przepisy art. 1013⁶ § 2 k.p.c. o przysądzeniu własności i planie podziału sumy uzyskanej z egzekucji;
- 2) w drugiej kolejności zastosowanie mają wprost przepisy art. 864–879 k.p.c. o sprzedaży ruchomości w drodze licytacji publicznej³. Zastosowanie tych przepisów do elektronicznej licytacji ruchomości będzie na mocy art. 879¹ k.p.c. aktualne tylko w zakresie nieuregulowanym przepisami art. 879²–879¹¹ k.p.c., mającymi zastosowanie w pierwszej kolejności;
- 3) w trzeciej kolejności odpowiednie zastosowanie mają przepisy działu VI kodeksu postępowania cywilnego o egzekucji z nieruchomości, obejmujące także przepisy o publicznej i elektronicznej licytacji

Fot. Canva Soumil Kumar z Pexels

nieruchomości. Jak już zaznaczono, przepisy te mają odpowiednie zastosowanie w sprawach nieuregulowanych w Dziale VIa o uproszczonej egzekucji z nieruchomości, co należy odnieść do wymienionych wyżej przepisów stosowanych w pierwszej i drugiej kolejności.

W ramach przepisów stosowanych w trzeciej kolejności należy najpierw stosować jako szczególne przepisy art. 986²–986¹¹ k.p.c. o elektronicznej licytacji nieruchomości, a w sprawach nimi nieuregulowanych, zgodnie z art. 987¹ § 1 k.p.c. – przepisy art. 952–960 k.p.c. o obwieszczeniu o licytacji, art. 962–971 k.p.c. o warunkach licytacyjnych, art. 972–986 k.p.c. o licytacji i art. 987–997 k.p.c. o przybiciu. Zgodnie natomiast z art. 986¹ § 2 k.p.c. nie mają zastosowania przepisy art. 809¹ § 1 pkt 5 k.p.c. i art. 972 § 2 k.p.c. o utrwaleniu licytacji za pomocą urządzenia rejestrującego obraz lub dźwięk przez komornika oraz przez sąd.

V

W związku ze wskazanym sposobem stosowania przepisów kodeksu postępowania cywilnego do elektronicznej licytacji nieruchomości w trybie uproszczonej egzekucji z nieruchomości wypada poczynić kilka rysujących się na tym tle uwag bardziej szczegółowych, o istotnym jednak znaczeniu.

1. Elektroniczna licytacja nieruchomości w trybie uproszczonej egzekucji z nieruchomości jest na mocy art. 879² § 1 w zw. z art. 1013¹ § 1 zd.1 k.p.c. aktualna tylko na wniosek wierzyciela (ew. wierzyciela, na którego wniosek nastąpiło pierwsze zajęcie) złożony po dokonaniu zajęcia.

2. Komornik w terminie tygodnia od dnia otrzymania od wierzyciela wniosku o przeprowadzenie sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej zawiadamia o tym fakcie dłużnika wraz z pouczeniem o treści art. 975 k.p.c. (art. 986³ § 1 w zw. z art. 1013¹ § 3 k.p.c.).

3. Sprzedaż nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej jest dokonywana za pośrednictwem systemu teleinformatycznego (art. 879⁴ § 1 w zw. z art. 1013¹ § 1 zd. 1 k.p.c.).

4. Obwieszczenie o licytacji elektronicznej komornik zamieszcza także w systemie teleinformatycznym (art. 879⁴ § 2 w zw. z art. 1013¹ § 1 zd.1 k.p.c.). Użyty w art. 879⁴ § 2 k.p.c. wyraz „także” wskazuje, że obwieszczenie to należy umieścić również w budynku sądu rejonowego właściwego dla miejsca licytacji oraz na stronie internetowej KRK (art. 867 § 1¹ w zw. z art. 879¹ i art. 1013⁶ § 1 zd. 1 k.p.c.). Na podstawie tych przepisów komornik może umieścić to obwieszczenie także w dzienniku poczytnym w danej miejscowości, jeżeli nieruchomość została oszacowana na kwotę wyższą niż pięć tysięcy złotych.

5. Obwieszczenia o sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji publicznej zamieszcza się na stronie internetowej KRK co najmniej na dwa tygodnie przed terminem licytacji. Przepisów art. 955 i 956 nie stosuje się (art. 986⁴ § 3 w zw. z art. 1013¹ § 3 k.p.c.).

6. W świetle szczególnej regulacji zawartej w art. 867 § 1¹ w zw. z art. 879¹ i art. 1013⁶ § 1 zd.1 k.p.c. (przedstawionej wyżej w pkt 4) i braku odesłania do art. 955 k.p.c. nie jest

KOMORNIK W TERMINIE
TYGODNIA OD DNIA OTRZYMANIA
OD WIERZYCIELA WNIOSKU
O PRZEPROWADZENIE
SPRZEDAŻY NIERUCHOMOŚCI
W DRODZE LICYTACJI
ELEKTRONICZNEJ ZAWIADAMIA
O TYM FAKCIE DŁUŻNIKA
WRAZ Z POUCZENIEM
O TREŚCI ART. 975 K.P.C.

wymagane ogłoszenie publiczne o licytacji w lokalu gminy oraz w dzienniku poczytnym w danej miejscowości.

7. Przepis art. 879⁴ § 3 k.p.c., który na mocy art. 1013⁶ § 1 zd. 1 k.p.c. powinien być stosowany wprost do licytacji elektronicznej w uproszczonej egzekucji z nieruchomości, stanowi, że w obwieszczeniu o licytacji elektronicznej wskazuje się przedmiot oraz warunki licytacji, sumę oszacowania i cenę wywołania oraz miejsce i czas, w których można oglądać ruchomość, a ponadto zdjęcie lub zdjęcia ruchomości podlegającej sprzedaży, informację o chwili rozpoczęcia i o chwili zakończenia licytacji oraz informację o tym, że warunkiem udziału w licytacji jest złożenie rękojmi. W obwieszczeniu o licytacji elektronicznej zamieszcza się wzmiankę, że prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do przeprowadzenia licytacji i przybicia na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie ruchomości od egzekucji i uzyskały w tym zakresie orzeczenie wstrzymujące egzekucję. W ob-

wieszczeniu o licytacji elektronicznej komornik poucza o treści art. 879⁴ § 4 oraz art. 879⁵, art. 879⁶ § 1 i art. 879⁹ k.p.c. Tak określona treść obwieszczenia, właściwa do licytacji ruchomości nie zawiera wszystkich danych niezbędnych do licytacji z nieruchomości. Konieczne jest zatem jej odpowiednie uzupełnienie na mocy art. 1013¹ § 3 k.p.c. o dane właściwe dla tej ostatniej licytacji, o których mowa w art. 953 § 1 pkt 3, 6 i 7 k.p.c., a ponadto o dane wymienione w art. 986⁴ § 4 pkt 1–4 k.p.c. Ponadto w systemie teleinformatycznym wraz z obwieszczeniem o licytacji nieruchomości udostępnia się protokół opisu i oszacowania nieruchomości (art. 986⁴ § 5 w zw. z art. 1013¹ § 3 k.p.c.).

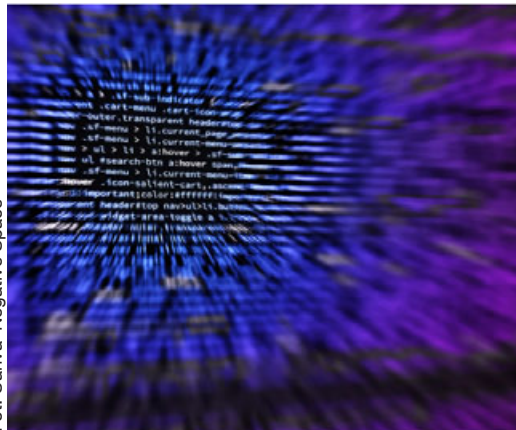
8. Uczestnicy postępowania są informowani dodatkowo o terminie licytacji przez doręczenie im odpisu obwieszczenia o licytacji (art. 1013⁶ § 1 zd. 2 k.p.c.). Dotyczy to uczestników postępowania wymienionych w art. 922 k.p.c. (art. 1013⁶ § 3 k.p.c.). Ponadto odpis tego obwieszczenia należy doręczyć dozorczy zajętej nieruchomości (art. 867 § 1¹ zd. 3 w zw. z art. 879¹ i art. 1013⁶ § 1 k.p.c.).

9. Przewidziana w szczególnym przepisie art. 1013⁶ § 1 zd. 2 k.p.c. powinność zawiadomienia przez komornika uczestników postępowania o terminie licytacji stosownie do art. 954 k.p.c. oznacza, że komornik nie zawiadamia o tym terminie organu gminy, urzędu skarbowego oraz organów ubezpieczeń społecznych, wymienionych w art. 954 pkt 2 k.p.c.

10. Odpis obwieszczenia o licytacji powinien być doręczony dłużnikowi najpóźniej na tydzień przed dniem wszczęcia licytacji (art. 867 § 3 zd. 1 w zw. z art. 879¹ i art. 1013¹ § 1 k.p.c.). Ze względu na brak regulacji prawnej co do terminu doręczenia obwieszczenia o licytacji innym uczestnikom postępowania i dozorczy, należy przyjąć, że doręczenie tym podmiotom obwieszczenia o licytacji powinno nastąpić najpóźniej przed jej rozpoczęciem⁴.

11. Zgodnie z art. 879⁵ § 1 w związku z art. 1013¹ § 1 zd. 1 k.p.c. rękomię składa się za pośrednictwem systemu teleinformatycznego albo tradycyjnie komornikowi, który potwierdza ten fakt w systemie teleinformatycznym. Przepis art. 879⁵ § 1 k.p.c. nie określa terminu jej złożenia. W związku z tym na mocy art. 867¹ § 1 w zw. z art. 879¹ i art. 1013 § 1 zd. 1 k.p.c. należy przyjmować, że rękomię składa się najpóźniej w dniu poprzedzającym przetarg. Ze względu na taką regulację przepis art. 986⁵ § 1 k.p.c. nie ma zastosowania do licytacji elektronicznej prowadzonej w trybie uproszczonej egzekucji z nieruchomości.

12. Zgodnie z art. 986⁶ k.p.c. na dzień przed rozpoczęciem przetargu w systemie teleinformatycznym udostępnia się informacje, o których mowa w art. 973, oraz pouczenia o treści przepisów art. 967, art. 969, art. 971, art. 976, art. 978 § 2, art. 981, art. 986⁷ § 5 oraz art. 986⁸ k.p.c. Przepis ten nie może mieć na mocy art. 1013¹ § 3 k.p.c. zastosowania w elektronicznej licytacji prowadzonej w trybie uproszczonej egzekucji

Fot. Canva Negative Space

z nieruchomości. Jak już zaznaczono wyżej, według art. 1013¹ § 3 k.p.c. odpowiednie zastosowanie do uproszczonej egzekucji z nieruchomości przepisów działu IV o egzekucji z nieruchomości może być aktualne tylko w sprawach nieuregulowanych w dziale VIa o uproszczonej egzekucji z nieruchomości. Natomiast w tym ostatnim dziale sprawa licytacji nieruchomości została w całości uregulowana przepisami art. 867–879¹¹ w zw. z art. 1013⁶ § 1 zd.1 k.p.c., art. 1013⁶ § 1 zd. 2 i art. 1013⁶ § 2 k.p.c., o czym była już mowa w pkt III niniejszej opinii.

13. Przepis art. 986³ § 3 k.p.c. o zaplanowaniu przetargów dotyczących różnych nieruchomości lub ich części, zajętych w tym samym postępowaniu, ma na mocy art. 1013¹ § 3 k.p.c. odpowiednie zastosowanie do elektronicznej licytacji prowadzonej w trybie uproszczonej egzekucji z nieruchomości

14. Według art. 879⁶ § 3 k.p.c. natychmiast po zakończeniu licytacji elektronicznej komornik udziela przybicia osobie ofiarującej najwyższą cenę w chwili zakończenia licytacji elektronicznej. Przybicie jest udzielane w systemie teleinformatycznym. Z kolei według art. 879⁷ k.p.c. o przybiciu komornik zawiadamia wierzyciela i dłużnika. Zawiadomienie o przybiciu doręcza się licytantom za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Przepisy

dotyczące licytacji elektronicznej ruchomości mają na mocy art. 1013⁶ § 1 k.p.c. zastosowanie wprost do licytacji nieruchomości prowadzonej w trybie uproszczonej egzekucji z nieruchomości. Do licytacji takiej znajdzie również zastosowanie na mocy art. 1013 § 3 k.p.c. przepis art. 986⁷ § 6 k.p.c., według którego po zakończeniu przetargu komornik za pośrednictwem systemu teleinformatycznego informuje licytantów o wyłonieniu licytanta ofiarującego najwyższą cenę w chwili zakończenia przetargu.

15. Przybicia udziela komornik (art. 879⁶ § 3 w zw. z art. 101³¹ § 1 zd. 1 k.p.c.). Brak jest podstaw do zastosowania w tym zakresie przepisu art. 987 k.p.c. o przybiciu przez sędziego albo referendarza sądowego.

16. Przybicie nie przenosi własności nieruchomości na nabywcę. Przepis art. 869 § 2 k.p.c. o skutkach przybicia w egzekucji z ruchomości nie ma w tym zakresie zastosowania ze względu na szczególną regulację zawartą w art. 1013⁶ § 2 k.p.c., przewidującą konieczność wydania przez sąd postanowienia o przysądzeniu własności.

17. Zapłata ceny nabycia powinna nastąpić w dniu następnym po doręczeniu zawiadomienia o przybiciu w godzinach urzędowania kancelarii komorniczej lub na rachunek bankowy komornika do godziny osiemnastej dnia następnego. Jeżeli ten dzień przypada na sobotę lub dzień ustawowo wolny od pracy, cenę uiszcza się w następnym dniu po dniu albo dniach wolnych od pracy. Cena nabycia może być uiszczona za pośrednictwem systemu teleinformatycznego (art. 879⁹ w zw. z art. 1013⁶ § 1 zd.1 k.p.c.). Przepis art. 967 k.p.c. nie ma w tym zakresie zastosowania.

18. Prawomocne postanowienie o przysądzeniu własności przenosi własność na nabywcę ze wszystkimi tego skutkami przewidzianymi w art. 999–1003 k.p.c. (art. 1013¹ § 3 k.p.c.).

19. Przejście własności licytowanej nieruchomości na wierzyciela może nastąpić

na podstawie przepisów o przejściu na własność licytowanej nieruchomości (art. 875 i 877 w zw. z art. 879¹ i art. 1013⁶ § 1 zd.1 k.p.c.). W związku z tym stosowanie przepisów art. 982 i 984 k.p.c. jest niedopuszczalne.

VI

Na zakończenie podnieść należy sygnalizowany wcześniej problem czasowego zasięgu przepisów art. 986¹–986¹¹ k.p.c. o sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej. Jak już zaznaczono, przepisy te na mocy art. 1013¹ § 3 k.p.c. mogą mieć zastosowanie do elektronicznej licytacji nieruchomości w trybie uproszczonej egzekucji z nieruchomości. Wymienione przepisy zostały wprowadzone do kodeksu postępowania cywilnego przez art. 1 pkt 3 ustawy z 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy – kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r. poz.1090). Zgodnie z art. 7 pkt 1 tej ustawy przepisy art. 986¹–986¹¹ k.p.c. o sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej weszły w życie z dniem 19 września 2021 r. Zmiana ta zastała wiele toczących się postępowań egzekucyjnych obejmujących egzekucję z nieruchomości. W związku z tym pojawia

WYMIENIONE PRZEPISY
ZOSTAŁY WPROWADZONE DO
KODEKSU POSTĘPOWANIA
CYWILNEGO PRZEZ ART. 1
PKT 3 USTAWY Z 28 MAJA
2021 R. O ZMIANIE USTAWY –
KODEKS POSTĘPOWANIA
CYWILNEGO ORAZ
NIEKTÓRYCH USTAW
(DZ.U. Z 2021 R. POZ.1090).

się pytanie, czy dalszy bieg tych postępowań powinien odbywać się według przepisów dotychczasowych, czy też według przepisów nowych. Jak dobrze wiadomo prawnikom, kwestie tego rodzaju rozstrzyga ustawodawca drogą wydania przepisów międzyczasowych, kierując się w tym względzie trzema systemami, a mianowicie systemem jednolitości postępowania (zwanego też systemem kontynuacji), systemem stadiów postępowania oraz systemem czynności postępowania (zwanego również systemem aktualizacji). Wymieniona wyżej ustawa nowelizująca nie zawiera takich przepisów międzyczasowych (intertemporalnych). W związku z tym należy uznać, że te nowe przepisy obowiązują od dnia wejścia w życie ustawy nowelizującej. Pozostaje to w zgodności z panującym w doktrynie i judykaturze poglądem, że brak wyraźnego rozstrzygnięcia normatywnego problemu czasowego zasięgu mocy obowiązującej ustawy należy traktować jako rozstrzygnięcie go na rzecz zasady bezpośredniego działania prawa nowego. W zakresie czasowego zasięgu mocy obowiązującej prawa postępowania cywilnego zasada ta oznacza, że poczynając od najbliższej czynności, postępowanie toczy

się według nowych przepisów (system czynności postępowania).

Według tej zasady należy zatem przyjmować, że egzekucyjna sprzedaż nieruchomości od 19 września 2021 r. może odbywać się w drodze licytacji elektronicznej, czyli według przepisów art. 986¹–986¹¹ k.p.c., mimo wcześniejszego wszczęcia postępowania egzekucyjnego, przez złożenie wniosku o wszczęcie egzekucji z nieruchomości. Przepisy te mogą być zastosowane również po 19 września 2021 r. do elektronicznej licytacji nieruchomości w trybie uproszczonej egzekucji z nieruchomości, do której przepisy te będą mieć zastosowanie na mocy art. 1013¹ § 3 k.p.c. w trzeciej kolejności, o czym była już mowa.

Na tym tle rysuje się szczególny problem zastosowania przepisów art. 986¹–986¹¹ k.p.c. do elektronicznej licytacji nieruchomości prowadzonej w trybie uproszczonym, jeżeli przed dniem 19 września 2021 r. komornik podjął na podstawie dotychczasowych przepisów (czyli przepisów art. 864–879¹¹ w zw. z art. 879¹ i art. 1013 § 1 k.p.c., ciągle obowiązujących) czynności zmierzające do licytacji elektronicznej nieruchomości, np. ogłosił licytację przez stosowne do tych

przepisów obwieszczenia i wyznaczył termin jej przeprowadzenia po 19 września 2021 r. W związku z tym można postawić pytanie, czy w takim wypadku przed rozpoczęciem przetargu ma zastosowanie art. 986⁶ k.p.c., przewidujący powinność komornika udostępnienia w systemie teleinformatycznym informacji oraz pouczeń przewidzianych tym przepisem. Odpowiedź na to pytanie powinna być negatywna. Z punktu widzenia czasowego zasięgu obowiązywania ustawy, egzekucyjną licytację nieruchomości, podobnie jak egzekucyjną licytację ruchomości, należy traktować jako jedną, odrębną czynność egzekucyjną, następującą po ich zajęciu, opisie i oszacowaniu (nieruchomości) albo po oszacowaniu (ruchomości). Przepisy regulujące egzekucyjną licytację normują kolejno warunki jej przeprowadzenia w postaci terminów, obwieszczeń i ich doręczenia, a następnie zasadniczą część licytacji w postaci przetargu przez określenie jego warunków (głównie rękojmi i ceny nabycia) oraz przebiegu. Składających się zatem na egzekucyjną licytację ruchomości i nieruchomości czynności komornika w postaci obwieszczenia i jego doręczenia oraz przetargu nie można traktować jako odrębnych czynności egzekucyjnych. W przeciwnym wypadku treść obwieszczenia o licytacji odpowiadająca dotychczasowym przepisom byłaby nieadekwatna do warunków przetargu według nowych przepisów. Poza tym czynności komornika w postaci obwieszczeń i ich doręczenia dokonane według dotychczasowych przepisów zachowują aktualność. W związku z tym dalsze czynności komornika składające się na licytację muszą być dokonane według tych samych przepisów. Następną czynnością egzekucyjną po licytacji jest przybicie, którego dokonuje się niezwłocznie po zamknięciu przetargu (art. 869 i 987 k.p.c.) według przepisów nowych.

W konkluzji należy zatem przyjąć, że do elektronicznej licytacji nieruchomości prowadzonej w trybie uproszczonym, wszczę-

Fot. Canva alexsi

tym przed 19 września 2021 r., zastosowanie mają przepisy dotychczasowe, nawet jeżeli wyznaczona według tych przepisów licytacja (a właściwie przetarg) ma się odbyć po tym dniu. W rezultacie przed rozpoczęciem takiego przetargu przepis art. 986⁶ k.p.c. nie ma zastosowania.

Łódź, 4 listopada 2021 r.

Przypisy końcowe

- ¹ Zob. postanowienie SN z 9 grudnia 1975 r., I CO 9/75, OSNCP 1976, nr 10, poz. 219 z omówieniem W. Siedleckiego, *Przegląd orzecznictwa*, „Państwo i Prawo” 1977, z. 12, s. 122.
- ² Dotyczy to także przepisów wydanego na podstawie art. 879¹¹ k.p.c. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 29 lipca 2016 r. w sprawie sposobu przeprowadzenia licytacji elektronicznej ruchomości w sądowym postępowaniu egzekucyjnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 1431).
- ³ Dotyczy to także przepisów wydanego na podstawie art. 868 k.p.c. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 29 lipca 2016 r. w sprawie sposobu przeprowadzenia licytacji ruchomości (Dz.U. z 2016 r. poz. 1205).
- ⁴ Tak również: J.T. Wiśniewski, D. Zawistowski [w:] T. Wiśniewski (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom IV*, Warszawa 2021, s. 521.

Już w sklepie Currenda!

www.sklep.currenda.pl

Postępowanie ze skargi o stwierdzenie przewlekłości postępowania egzekucyjnego

Marek Lewandowski

PRACTICA

 CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Przegląd orzecznictwa

**POSTANOWIENIE SĄDU
REJONOWEGO W WEJHEROWIE
Z 8 WRZEŚNIA 2022 ROKU**

**POSTANOWIENIE SĄDU
REJONOWEGO W RYBNIKU
Z 24 PAŹDZIERNIKA 2022 ROKU**

**POSTANOWIENIE SĄDU
REJONOWEGO W PRUSZKOWIE
Z 30 WRZEŚNIA 2022 ROKU**

Fot. Canva kiddo0265

**MATEUSZ
SZTANDUR**

Absolwent studiów
doktoranckich UG

W bieżącym przeglądzie orzecznictwa poruszono rzadko podnoszony temat egzekucji z udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, będący – w tym wypadku – przedmiotem postanowienia referendarza Sądu Rejonowego w Wejherowie. Z uzasadnienia wynika m.in. powinność komornika do ustalenia (po podjęciu decyzji o sprzedaży) reżimu, jaki będzie regulował przetarg. Z kolei postanowienie wydane przez referendarza Sądu Rejonowego w Rybniku dotyczy wniosku dłużnika o przywrócenie terminu do złożenia skargi na opis i oszacowanie z uwagi na doznane powikłania po przebytej chorobie. Ostatnie omówione orzeczenie wydane zostało w Sądzie Rejonowym w Pruszkowie i porusza problematyczną kwestię obciążenia wierzyciela opłatą z artykułu 30 ustawy

o kosztach komorniczych, po stwierdzeniu, że w momencie złożenia wniosku egzekucyjnego dłużnik już nie żył. Rozstrzygnięcie, jak mogłoby się wydawać, nie jest oczywiste. Zapraszam do przeglądu.

POSTANOWIENIE SĄDU REJONOWEGO W WEJHEROWIE Z 8 WRZEŚNIA 2022 ROKU

Hasła

Egzekucja z udziałów w spółce z o.o.
Opis i oszacowanie udziałów w spółce z o.o.
Postanowienie w przedmiocie przybiccia
na rzecz nabywcy udziałów
Art. 759 § 2 k.p.c.

Sentencja

Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Wejherowie, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym sprawy ze skargi dłużnika na czynność komornika w postaci sporządzonego opisu i oszacowania pakietu udziałów

w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością oraz na czynność komornika w postaci wydanego postanowienia w przedmiocie przybicia na rzecz nabywcy pakietu udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, a także wezwania nabywcy do zapłaty ceny oraz w przedmiocie wniosku dłużnika o wydanie komornikowi zarządzeń w trybie art. 759 § 2 k.p.c.¹ postanowił:

1. uchylić opis i oszacowanie pakietu udziałów w spółce z o.o.,
2. uchylić postanowienie komornika o przybicu na rzecz nabywcy udziałów w spółce z o.o.,
3. w trybie art. 759 § 2 k.p.c. uchylić czynność komornika polegającą na wystosowaniu do osoby trzeciej zapytania dotyczącego prawa pierwokupu,
4. zasądzić solidarnie od wierzycieli na rzecz dłużnika koszty postępowania skargowego w sprawie rozpoznania skargi na czynność opisu i oszacowania,
5. kosztami postępowania w sprawie rozpoznania skargi na czynność w przedmiocie przybicia udziałów na rzecz nabywcy oraz na wezwanie nabywcy do zapłaty, obciążyć dłużnika.

Stan faktyczny

W toku prowadzonego postępowania egzekucyjnego dłużnik złożył skargę na czynność komornika sądowego w postaci opisu i oszacowania pakietu udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Skarżący wskazał, że wycena udziału została przeprowadzona w sposób dowolny, a zatem wykraczający poza swobodny sposób opiniowania. W odpowiedzi na skargę wierzyciela, komornik wskazał, iż nie zasługuje ona na uwzględnienie i wniósł o jej oddalenie w całości jako bezzasadnej. Organ egzekucyjny podkreślił, że operat szacunkowy został opracowany zgodnie z przepisami prawa, przez biegłego posiadającego odpowiednie uprawnie-

Fot. Canva bernie_photo

nia do szacowania wartości tego typu praw, zaś wszystkie przedstawione w nim wnioski zostały szeroko i w sposób logiczny uargumentowane. Ponadto dłużnik zaskarżył również czynność w postaci wydanego postanowienia w przedmiocie udzielenia przybicia na rzecz nabywcy udziałów należących do dłużnika oraz czynność wezwania nabywcy do zapłaty ceny. W tym względzie skarżący wskazał, że sprzedaż udziałów odbyła się z uchybieniem przepisom artykułu 185 k.s.h.² Dodał również, że nigdy nie doszło do skutecznego zajęcia udziału w spółce, wobec braku prawidłowego zawiadomienia spółki o zajęciu. W odpowiedzi na tę skargę, komornik wskazał, iż dokonał zawiadomienia spółki oraz sądu rejestrowego o zajęciu przedmiotowych udziałów. Komornik zaznaczył tym samym, że uczynił zadość wymogom z przytoczonego przepisu.

Rozstrzygnięcie

Referendarz ustalił, że komornik sądowy prowadzi postępowanie egzekucyjne w sprawie na podstawie ważnego tytułu wykonawczego. W toku postępowania dokonano zajęcia udziałów dłużnika w spółce z o.o. O zajęciu udziałów zawiadomiono sąd rejestrowy oraz samą spółkę – na adres aktualny na moment dokonania zawiadomienia (zgodnie z danymi ujawnionymi w KRS). Z akt sprawy wynika, że wierzyciel

REFERENDARZ, ANALIZUJĄC TREŚĆ ZASKARŻONEGO POSTANOWIENIA ORAZ AKTA POSTĘPOWANIA EGZEKUCYJNEGO, DOSZEDŁ DO PRZEKONANIA, ŻE OBIE SKARGI DŁUŻNIKA NALEŻAŁO UWZGLĘDNIĆ.

wniósł o przeprowadzenie wyceny i sprzedaży udziałów. Na tej podstawie komornik zlecił biegłemu oszacowanie wartości, a także wystosował do wspólnika tej spółki zapytanie dotyczące prawa pierwokupu. W odpowiedzi na wystosowane zapytanie, wspólnik złożył oświadczenie o wykonaniu prawa pierwszeństwa względem udziałów przypadających dłużnikowi. Następnie komornik dokonał opisu i oszacowania rzeczonych udziałów, a w dalszej kolejności wydał postanowienie o przybiciu na rzecz nabywcy oraz o wezwaniu go do zapłaty ceny. W uzasadnieniu wskazano, że nabycie nastąpiło na skutek realizacji prawa pierwokupu udziałów.

Referendarz, analizując treść zaskarżonego postanowienia oraz akta postępowania egzekucyjnego, doszedł do przekonania, że obie skargi dłużnika należało uwzględnić. Odnosząc się ściśle do zarzutów skargi na postanowienie o przybiciu, należy zaznaczyć, że referendarz nie znajduje podstaw do kwestionowania samego zajęcia udziałów. Zgodnie z treścią art. 911³ k.p.c.³ o powyższym zawiadomiono zarówno sąd rejestrowy, jak i samą spółkę. W dalszej kolejności stwierdzono, że sądowa egzekucja z udziałów jest prowadzona w trybie przepisów o egzekucji z innych praw majątkowych. Sprzedaż egzekucyjną udziałów reguluje z kolei artykuł 911⁷ k.p.c.⁴ To, co wyróżnia sprzedaż egzekucyjną

udziału w spółce z o.o. od sprzedaży innych praw majątkowych, to obowiązek rozważenia przez komornika, czy w sprawie należy zastosować artykuł 185 k.s.h. Jest on przepisem szczególnym w stosunku do artykułu 911⁷ k.p.c., a stanowi, że jeżeli w drodze egzekucji ma nastąpić sprzedaż udziału, którego zbycie umowa spółki uzależnia od zgody samej spółki lub w inny sposób ogranicza, spółka ma prawo przedstawić osobę, która nabędzie udział za cenę, jaką określi sąd rejestrowy, po zasięgnięciu w miarę potrzeby opinii biegłego. W takiej sytuacji spółka powinna w terminie dwóch tygodni od dnia zawiadomienia jej przez sąd rejestrowy o zarządzeniu sprzedaży, zgłosić wniosek o przeprowadzenie w tym trybie wyceny udziału. Jeżeli taki wniosek nie zostanie złożony, albo jeżeli w terminie dwóch tygodni od zawiadomienia o ustaleniu ceny nabycia osoba wskazana przez spółkę nie wskaże komornikowi ustalonej ceny, udziały będą sprzedane w trybie przewidzianym w przepisach egzekucyjnych. A zatem pierwszą czynnością po podjęciu decyzji o sprzedaży zajętych udziałów jest ustalenie przez komornika reżimu sprzedaży egzekucyjnej, t.j. czy w sprawie znajdzie zastosowanie artykuł 185 k.s.h. W tym celu komornik ma obowiązek zawiadomić sąd rejestrowy o zarządzeniu sprzedaży udziałów, aby sąd mógł zbadać, czy umowa spółki przewiduje uzależnienie sprzedaży udziału od zgody

Fot. Canva Alexxandar

spółki lub sprzedaż udziału, a ponadto uruchomić procedurę, o której mowa w artykule 185 § 2 k.s.h. W obecnym stanie prawnym nie ma wątpliwości, że postępowanie w trybie artykułu 185 k.s.h. jest postępowaniem rejestrowym. Postępowanie w przedmiocie zarządzenia sprzedaży udziałów i ustalenia ich ceny jest zatem jedynie inicjowane przez komornika. Przeprowadza je natomiast sąd rejestrowy. Przenosząc te ustalenia na grunt przedmiotowej sprawy, referendarz stwierdził, że umowa ogranicza swobodne zbycie udziałów w spółce, przewidując prawo

wspólników do pierwszeństwa w nabyciu udziałów przeznaczonych do zbycia. Dlatego też w sprawie zastosowanie znalazł przepis artykułu 185 k.s.h. Tymczasem komornik wszedł w kompetencje sądu rejestrowego przewidziane wskazanym przepisem i samodzielnie dokonał oszacowania wartości udziałów oraz ich sprzedaży z pominięciem umożliwienia spółce realizacji jej uprawnień. Komornik również błędnie przyjął, że w sprawie znajdują zastosowanie przepisy prawa materialnego, ignorując fakt, że procedura egzekucji z udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jest w sposób kompleksowy uregulowana właśnie przez przepisy artykułu 185 k.s.h. i artykułu 911⁷ k.p.c. Dlatego też kolejne podejmowane przez organ egzekucyjny czynności polegające na wystosowaniu zapytania dotyczącego prawa pierwokupu, dokonanie opisu i oszacowania wartości udziałów w spółce oraz wydanie postanowienia o przybiciu i wezwaniu nabywcy do uiszczenia reszty ceny należało uznać za nieprawidłowe i podlegające uchyleniu. Z tego też względu orzeczono jak w punktach 1–3 postanowienia.

”
SKARGA DŁUŻNIKA NA
CZYNNOŚĆ KOMORNIKA
PODJĘTA W SPRAWIE NA OPIS
I OSZACOWANIE ZOSTAŁA
UWZGLĘDNIONA, CO OZNACZA,
ŻE TO WIERZYCIELI NALEŻY
TRAKTOWAĆ JAKO STRONĘ
PRZEGRYWAJĄCĄ SPRAWĘ.

Skarga dłużnika na czynność komornika podjęta w sprawie na opis i oszacowanie została uwzględniona, co oznacza, że to wierzycieli należy traktować jako stronę przegrywającą sprawę. To uzasadniało obciążenie ich solidarnie kosztami postępowania. Zasadzona kwota obejmuje opłatę od skargi. Stwierdzono jednocześnie, że w toku postępowania dłużnika reprezentował profesjonalny pełnomocnik, który nie wnioskował o zasądzenie na rzecz dłużnika zwrotu kosztów postępowania. Z tego też względu, na podstawie artykułu 109 k.p.c.⁵ w związku z art. 13 § 2 k.p.c.⁶ orzeczono jak w punkcie 5 postanowienia.

POSTANOWIENIE SĄDU REJONOWEGO W RYBNIKU Z 24 PAŹDZIERNIKA 2022 ROKU

Hasła

Wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi
Wniosek o zawieszenie postępowania z nieruchomości
Wniosek o zwolnienie z obowiązku ponoszenia kosztów
Opłata od skargi na czynność komornika

Sentencja

Sąd Rejonowy w Rybniku w osobie referendarza po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym sprawy z wniosku wierzyciela o egzekucję świadczeń pieniężnych w przedmiocie skargi dłużnika na czynność komornika w postaci opisu i oszacowania nieruchomości postanowił:

1. oddalić wniosek dłużnika o przywrócenie terminu do wniesienia skargi na czynności komornika w postaci opisu i oszacowania nieruchomości,
2. oddalić wniosek dłużnika o zawieszenie postępowania egzekucyjnego z nieruchomości,

3. umorzyć postępowanie w przedmiocie wniosku dłużnika o zwolnienie z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych związanych ze złożeniem skargi na czynność komornika sądowego,
4. odrzucić skargę dłużnika na czynność komornika podjętą w sprawie w postaci opisu i oszacowania nieruchomości,
5. stwierdzić brak podstaw do wydania zarządzenia w trybie artykułu 759 § 2 k.p.c. nakazującego komornikowi podpisanie protokołu opisu i oszacowania nieruchomości,
6. zwrócić skarżącemu dłużnikowi kwotę 20 zł tytułem opłaty od odrzuconej skargi na czynność komornika sądowego pomniejszonej o kwotę równą opłacie minimalnej.

Stan faktyczny

Dłużnik złożył skargę na czynność komornika sądowego, polegającą na dokonaniu opisu i oszacowania nieruchomości. Skarżący wniósł o uchylenie czynności, dopuszczenie dowodu z opinii innego rzeczoznawcy majątkowego, wydanie polecenia nakazującego zakończenie protokołu opisu i oszacowania przez podpisanie protokołu czynności przez komornika oraz zwolnienie z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych związanych ze złożeniem skargi. Ponadto do sądu wpłynął również wniosek dłużnika (skarżącego) o przywrócenie terminu do zaskarżenia czynności polegającej na opisie i oszacowaniu nieruchomości. Dłużnik wniósł o powołanie biegłego z zakresu medycyny na okoliczność dolegliwości wpływających na jego procesy decyzyjne oraz o zabezpieczenie roszczenia dłużnika o przywrócenie terminu do wniesienia skargi na opis i oszacowanie poprzez niewyznaczenie terminu licytacji. Motywując wniosek o przywrócenie terminu, dłużnik wskazał, że w związku z zakażeniem wirusem SARS-CoV-2 oraz dwukrotnym szczepieniem i powikłaniami, nieprawidłowo obliczył

termin do złożenia skargi na czynność opisu i oszacowania nieruchomości. W samej skardze na czynności komornika sądowego polegającej na opisie i oszacowaniu skarżący wskazał, że biegły wadliwie wybrał metodę i podejście szacowania. Pominęto, że nieruchomość może przynosić zyski, a przy szacowaniu jej wartości należy zastosować podejście dochodowe, metodę inwestycyjną albo metodę zysków. Podkreślono, że wadliwie dokonano analizy i charakterystyki rynku nieruchomości. Powołany biegły nie wskazał numerów aktów notarialnych, które wybrał do porównania, co uniemożliwia sprawdzenie prawidłowości wyprowadzonych wniosków. Sporządzony przez biegłego operat nie uwzględnia wartości oraz powierzchni zabudowań gospodarczych znajdujących się na gruncie. Nadto, zdaniem skarżącego, protokół opisu i oszacowania nie został podpisany przez komornika sądowego, w konsekwencji czynność nie została ukończona.

Ustosunkowując się do treści skargi, komornik wniósł o jej oddalenie. Podkreślono, że skarga na opis i oszacowanie winna zostać odrzucona wobec jej wniesienia po terminie. Po wpływie skargi do sądu wezwano skarżącego do uzupełnienia braku formalnego skargi poprzez jej opłacenie.

Rozstrzygnięcie

Zgodnie z artykułem 168 § 1 k.p.c.⁷ w związku z artykułem 13 § 2 k.p.c., jeżeli strona nie dokonała w terminie czynności procesowej bez swojej winy, sąd na jej wniosek postanowi przywrócić termin. W myśl artykułu 169 § 1–3 k.p.c. pismo z wnioskiem o przywrócenie terminu wnosi się do sądu, w którym czynność miała być dokonana, w ciągu tygodnia od czasu ustania przyczyny uchybienia terminu. W piśmie tym należy uprawdopodobnić okoliczności uzasadniające wniosek. Równocześnie z wnioskiem strona powinna dokonać czynności procesowej.

”
CO DO ZASADY SĄD
(REFERENDARZ SĄDOWY)
MOŻE NA WNIOSEK ZAWIESIĆ
W CAŁOŚCI LUB CZĘŚCI
POSTĘPOWANIE EGZEKUCYJNE,
JEŻELI ZŁOŻONO SKARGĘ
NA CZYNNOŚCI KOMORNIKA
LUB ZAŻALENIE NA
POSTANOWIENIE SĄDU.

Brak winy strony występuje w sytuacji, gdy niezależna przyczyna spowodowała uchybienie terminowi. Powyższa przesłanka zachodzi wtedy, gdy dokonanie czynności obiektywnie było niemożliwe, jak również w takich przypadkach, gdy w danych okolicznościach nie można było oczekiwać od strony, by zachowała dany termin procesowy. Brak winy w uchybieniu terminowi podlega ocenie na podstawie wszystkich okoliczności konkretnej sprawy. Zarówno brak winy, jak i ujemne skutki procesowe muszą być przez stronę uprawdopodobnione⁸. Dłużnik został prawidłowo zawiadomiony o terminie opisu i oszacowania nieruchomości. Twierdzenia co do przyczyn niezłożenia skargi na opis i oszacowanie nie zostały w żaden sposób uprawdopodobnione. Twierdzenia zawarte we wniosku dotyczące stanu zdrowia dłużnika, a w związku z tym brak możliwości podejmowania racjonalnych decyzji związanych z przebyciem zakażeniem koronawirusem, pozostają nieuprawdopodobnione. Samo złożenie przez dłużnika wniosku o powołanie biegłego z zakresu medycyny nie zasługiwało na uwzględnienie. Dłużnik poza zawartymi we wniosku o przywrócenie terminu twierdzeniami nie przedłożył żadnych dowodów wskazujących chociażby na przebyte zakażenie. Wniosek

jawi się jako mający na celu wyłącznie przedłużenie postępowania egzekucyjnego.

Wobec powyższego wniosek o przywrócenie terminu podlegał oddaleniu. Złożone wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu żądanie zabezpieczenia roszczenia przez niewyznaczenie terminu licytacji nieruchomości należało ocenić w kontekście artykułu 821 § 1 k.p.c. Co do zasady sąd (referendarz sądowy) może na wniosek zawiesić w całości lub części postępowanie egzekucyjne, jeżeli złożono skargę na czynności komornika lub zażalenie na postanowienie sądu. Zawieszenie postępowania sąd może uzależnić od złożenia przez dłużnika zabezpieczenia. W ocenie referendarza w niniejszej sprawie nie zachodzą podstawy do zawieszenia postępowania z nieruchomości. Rozpoznanie wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi na opis i oszacowanie implikuje konieczność rozstrzygnięcia w przedmiocie tejże skargi. Tym samym jednym postanowieniem rozstrzyga się zarówno wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi, jak też samą skargę. Zawieszenie postępowania egzekucyjnego do czasu rozstrzygnięcia wniosku o przywrócenie terminu staje się bezcelowe. W konsekwencji oddalenia wniosku o przywrócenie terminu do złożenia skargi na czynności komornika polegającej na opisie i oszacowaniu nieruchomości, skarga na czynności komornika sądowego podlegała odrzuceniu. Referendarz sądowy oddalił wniosek

o przywrócenie terminu do wniesienia skargi na opis i oszacowanie, skargę należało odrzucić, uznając, że dłużnik nie dochował ustawowego dwutygodniowego terminu liczonego od dnia ukończenia opisu i oszacowania.

Uwzględniając możliwość wydania zarządzenia w trybie artykułu 759 § 2 k.p.c., mając na uwadze zarzuty podniesione w skardze, stwierdzić należy, że zgodnie z artykułem 156 § 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami, rzeczoznawca majątkowy sporządza na piśmie opinie o wartości nieruchomości w formie operatu szacunkowego. Artykuł 154 § 1 przywołanej ustawy wskazuje, że wyboru właściwego podejścia oraz metody i techniki szacowania nieruchomości dokonuje rzeczoznawca majątkowy, uwzględniając w szczególności cel wyceny, rodzaj i położenie nieruchomości, przeznaczenie w planie miejscowym, stan nieruchomości oraz dostępne dane o cenach, dochodach i cechach nieruchomości podobnych. Należy podkreślić, że rzeczoznawca majątkowy ma swobodę w wyborze właściwego podejścia oraz metody i techniki szacowania nawet wtedy, gdy sporządza opinię dla organu prowadzącego konkretną sprawę. Organ prowadzący postępowanie nie może wkraczać w merytoryczną zasadność opinii rzeczoznawcy majątkowego, ponieważ nie dysponuje wiadomościami specjalnymi, które posiada biegły.

”
NALEŻY PODKREŚLIĆ, ŻE RZECZOZNAWCA MAJĄTKOWY MA SWOBODĘ W WYBORZE WŁAŚCIWEGO PODEJŚCIA ORAZ METODY I TECHNIKI SZACOWANIA NAWET WTEDY, GDY SPORZĄDZA OPINIĘ DLA ORGANU PROWADZĄCEGO KONKRETNĄ SPRAWĘ.

WOBEC ODRZUCENIA SKARGI
NA CZYNNOŚĆ KOMORNIKA
ZWROTOWI PODLEGAŁA OPŁATA
OD SKARGI W WYSOKOŚCI
50 ZŁ, POMNIEJSZONA
O KWOTĘ OPŁATY MINIMALNEJ
WYNOŚĄCEJ 30 ZŁ.

Co do znajdujących się na nieruchomości zabudowań gospodarczych, biegły wskazał w operacie, że na nieruchomości znajdują się obiekty, które nie są jednak trwale związane z gruntem. Wartość nieruchomości zostanie poddana weryfikacji w toku licytacji. Podstawowym mechanizmem, za pomocą którego dokonywany jest pomiar tej wartości, jest mechanizm sprzedaży licytacyjnej, ostatecznie weryfikującej oszacowanie⁹.

Wobec powyższego, podkreślenia wymaga, że nie znaleziono podstaw do wydania zarządzeń w trybie art. 759 § 2 k.p.c. w zakresie dokonanego w sprawie opisu i oszacowania. Nie zasługiwało także na uwzględnienie twierdzenie dłużnika, jakoby protokół opisu i oszacowania nie został podpisany przez komornika. Dla jasności wyводу stwierdzić należy, że postępowanie w przedmiocie wniosku skarżącego o zwolnienie z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych związanych ze złożeniem skargi na czynność komornika sądowego, zostało umorzone. Wniesienie skargi na czynność komornika wiąże się jedynie z opłatą stałą, obciążającą skarżącego, w kwocie 50 zł. Skarga na czynności komornika została opłacona. W tych okolicznościach orzekanie w przedmiocie wniosku o zwolnienie z obowiązku uiszczania kosztów sądowych związanych ze złożeniem skargi na czynność komornika sądowego stało się zbędne. Należało je zatem umorzyć.

Wobec odrzucenia skargi na czynność komornika zwrotowi podlegała opłata od skargi w wysokości 50 zł, pomniejszona o kwotę opłaty minimalnej wynoszącej 30 zł. Podstawą prawną w tym przypadku był artykuł 79 ust. 1 pkt 1 lit b w związku z artykułem 79 ust. 3 ustawy z 28 lipca 2005 o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

**POSTANOWIENIE SĄDU
REJONOWEGO W PRUSZKOWIE
Z 30 WRZEŚNIA 2022 ROKU**

Hasła

Art. 30 u.k.k.

Zgon dłużnika przed złożeniem wniosku egzekucyjnego

Sentencja

Sąd Rejonowy po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym sprawy z wniosku wierzyciela o egzekucję świadczenia pieniężnego w przedmiocie skargi wierzyciela na czynność komornika polegającą na wydaniu postanowienia w przedmiocie ustalenia opłaty stosunkowej postanowił:

1. uchylić postanowienie komornika,
2. na podstawie artykułu 759 § 2 k.p.c. zobowiązać komornika do umorzenia postępowania egzekucyjnego w stosunku do dłużniczki i ustalenia opłaty egzekucyjnej z pominięciem przepisu artykułu 30 ustawy o kosztach komorniczych,
3. umorzyć postępowanie w zakresie wniosku wierzyciela o miarkowanie opłaty egzekucyjnej.

Stan faktyczny

Wierzyciel złożył skargę na czynność komornika sądowego polegającą na ustaleniu w sprawie postanowieniem opłaty egzekucyjnej na podstawie artykułu 30 ustawy o kosztach

komorniczych, w związku z powzięciem informacji, że dłużniczka zmarła przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego.

Komornik w odpowiedzi na skargę wniosł o jej oddalenie jako niezasadnej. Zaznaczył, że wierzyciel jest podmiotem profesjonalnym i przy zachowaniu należytej staranności przy wszczęciu egzekucji mógł się dowiedzieć, że jego dłużniczka nie żyje. Tym samym w ocenie komornika doszło do oczywiście niecelowego wszczęcia egzekucji, co daje podstawę do zastosowania przepisu artykułu 30 ustawy o kosztach komorniczych i obciążenia wierzyciela opłatą stosunkową. Ponadto komornik, uzasadniając swoje stanowisko, powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z 27 stycznia 2022, sygnatura akt III CZP 36/22¹⁰.

Rozstrzygnięcie

Sąd uznał, że skarga była zasadna. Zgodnie z artykułem 30 ustawy o kosztach komorniczych w razie oczywiście niecelowego wszczęcia postępowania egzekucyjnego lub

wskazania we wniosku o wszczęcie egzekucji osoby niebędącej dłużnikiem, komornik wydaje postanowienie o pobraniu od wierzyciela opłaty stosunkowej w wysokości 10% egzekwowanego świadczenia. W takim przypadku komornik nie ściąga ani nie pobiera opłaty od dłużnika, a opłatę ściągniętą lub pobraną zwraca dłużnikowi. W ocenie sądu stanowisko wierzyciela przedstawione w skardze było słuszne. Należy bowiem odróżnić oczywistą niecelowość wszczęcia postępowania egzekucyjnego od niedopuszczalności egzekucji. Skoro ustawodawca wprowadził pojęcie (nie)celowego wszczęcia postępowania egzekucyjnego, to jego znaczenie może być ustalane i rozważane tylko w takich sytuacjach, w których postępowanie egzekucyjne jest dopuszczalne. W języku polskim niecelowy to taki, który nie prowadzi do celu, nie jest przydatny, nie daje efektów, daremny, zbędny. Tylko takie postępowanie egzekucyjne, które po wstępnym badaniu wniosku okaże się dopuszczalne ze względu na przesłanki podmiotowe i przedmiotowe

może być wszczęte i prowadzone celowo lub niecelowo. Jeśli prowadzenie postępowania w konkretnych okolicznościach nie jest dopuszczalne i zachodzą podstawy do jego umorzenia, to nie ma podstaw do rozważań nad celowością prowadzenia tego postępowania¹¹.

Należy również dodać, że ani wierzyciel, składając wniosek egzekucyjny, ani komornik, wszczynając egzekucję, nie mają obowiązku ustalania w jakimkolwiek rejestrze, czy dłużnik żyje, a za egzekucję wszczętą w sposób oczywiście niecelowy można uznać tylko taką, o niecelowości której wierzyciel wiedziałby lub mógłby powziąć wiedzę przy dochowaniu zwykłej staranności w prowadzeniu swoich spraw. Ponadto śmierć dłużniczki nastąpiła w niedługim czasie przed wszczęciem egzekucji, bo na 7 miesięcy przed złożeniem wniosku do komornika. Dlatego też w sytuacji, gdy dłużnik zmarł przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego i tym samym w chwili wszczęcia egzekucji nie posiadał zdolności sądowej, prowadzenie egzekucji było niedopuszczalne i jako taka powinna ona zostać umorzona, zgodnie z artykułem 824 § 1 pkt 2 k.p.c. Z tych względów sąd uchylił zaskarżone postanowienie komornika.

Zasadnie również wierzyciel zarzucił, że komornik, naliczając opłatę egzekucyjną i tym samym kończąc postępowanie w stosunku do dłużniczki, nie wydał postanowie-

nia w przedmiocie umorzenia postępowania w stosunku do niej. Dlatego na podstawie artykułu 759 § 2 k.p.c.¹² sąd zobowiązał komornika do wydania postanowienia w przedmiocie umorzenia egzekucji w stosunku do dłużniczki oraz ponowne rozliczenia kosztów egzekucji w zakresie, w jakim dotyczyła ona dłużniczki, z pominięciem artykułu 30 ustawy o kosztach komorniczych. Wobec uchylecia postanowienia w przedmiocie ustalenia opłaty egzekucyjnej, rozpoznanie wniosku o jej miarkowanie stało się zbędne, a tym samym postępowanie w tym zakresie podlegało umorzeniu stosownie do treści artykułu 355 k.p.c.¹³

Przypisy końcowe

- ¹ Sąd wydaje z urzędu komornikowi zarządzenia zmierzające do zapewnienia należytego wykonania egzekucji oraz usuwa spostrzeżone uchybienia. Ocena prawna wyrażona przez sąd w ramach wydanych zarządzeń jest wiążąca dla komornika.
- ² § 1. Jeżeli w drodze egzekucji ma nastąpić sprzedaż udziału, którego zbycie umowa spółki uzależnia od zgody spółki lub w inny sposób ogranicza, spółka ma prawo przedstawić osobę, która nabydzie udział za cenę, jaką określi sąd rejestrowy po zasięgnięciu, w miarę potrzeby, opinii biegłego.
§ 2. W przypadku, o którym mowa w § 1, spółka powinna, w terminie dwóch tygodni od dnia zawiadomienia jej przez sąd rejestrowy o zarządzeniu sprzedaży, zgłosić wniosek o przeprowadzenie w tym trybie wyceny udziału.
§ 3. Jeżeli w terminie określonym w § 2 spółka nie wystąpi z wnioskiem o przeprowadzenie wyceny udziału albo jeżeli w terminie dwóch tygodni od dnia zawiadomienia spółki o ustaleniu ceny nabycia osoba wskazana przez spółkę nie wpłaci komornikowi sądowemu ustalonej ceny, udziały będą sprzedane w trybie przewidzianym w przepisach egzekucyjnych.
- ³ § 4. Przepisy § 1–3 stosuje się odpowiednio do zbycia części udziału lub ułamkowej części udziału.
§ 1. Zajmując udział wspólnika w spółce handlowej albo prawa wspólnika z tytułu udziału w takiej spółce, którymi wspólnikowi wolno rozporządzać, jak również prawa majątkowe akcjonariusza, komornik powiadomi o zajęciu spółkę oraz zgłosi ten fakt sądowi rejestrowemu.

§ 2. W razie zajęcia praw majątkowych zarejestrowanych w rejestrze akcjonariuszy, o którym mowa w art. 300³⁰ § 1 i art. 328¹ § 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych, komornik występuje także z żądaniem ujawnienia zajęcia tych praw do podmiotu prowadzącego ten rejestr, wzywając go do zawiadomienia, w terminie 7 dni od dnia doręczenia żądania, o:

- 1) dacie wpisania zajęcia praw majątkowych w rejestrze akcjonariuszy albo przeszkodzie do jego dokonania;
- 2) liczbie lub wartości oraz rodzaju, seriach i numerach albo odrębnych oznaczeniach, o których mowa w art. 55 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, zajętych praw majątkowych, jeżeli rejestr akcjonariuszy zawiera takie dane.

⁴ § 1. Jeżeli przepis szczególnie nie stanowi inaczej, komornik może sprzedać zajęte prawo z wolnej ręki po cenie nie niższej niż 75% ceny oszacowania. Sprzedaż ta nie może nastąpić wcześniej niż czternastego dnia od oszacowania.

§ 2. Na wniosek dłużnika, za zgodą wierzyciela, sprzedaż może nastąpić bez oszacowania prawa. Sprzedaż za wskazaną przez dłużnika cenę może nastąpić, gdy nie naruszyło to interesów wierzycieli. Dłużnik winien wówczas wskazać cenę minimalną, poniżej której sprzedaż nie może być dokonana. Dłużnik może wskazać osobę nabywcy albo też wskazać kilka osób uprawnionych do nabycia oraz kolejność, w jakiej prawo nabycia będzie im przysługiwało.

§ 3. Jeżeli sprzedaż nie dojdzie do skutku w terminie tygodnia od dnia, w którym wierzyciel wyraził zgodę na sprzedaż, komornik sprzedaje zajęte prawo w drodze licytacji, chyba że wierzyciel wyrazi zgodę na ponowną sprzedaż z wolnej ręki.

§ 4. Do sprzedaży prawa w drodze licytacji stosuje się odpowiednio przepisy o sprzedaży licytacyjnej w egzekucji z ruchomości. Ogłoszenia udostępniane w związku ze sprzedażą w drodze licytacji papierów wartościowych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 2080 oraz z 2021 r. poz. 355) nie stanowią oferty publicznej papierów wartościowych w rozumieniu art. 2 lit. d rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1129 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie prospektu, który ma być publikowany w związku z ofertą publiczną papierów wartościowych lub dopuszczeniem ich do obrotu na rynku regulowanym oraz uchylenia dyrektywy 2003/71/

WE (Dz.Urz.UE L 168 z 30 czerwca 2017, s. 12). Do tej sprzedaży nie stosuje się przepisu art. 19 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi.

⁵ § 1. Roszczenie o zwrot kosztów wygasa, jeśli strona najpóźniej przed zamknięciem rozprawy bezpośrednio poprzedzającej wydanie orzeczenia nie złoży sądowi spisu kosztów albo nie zgłosi wniosku o przyznanie kosztów według norm przepisanych. Jednakże o kosztach należnych stronie działającej bez adwokata, radcy prawnego lub rzecznika patentowego sąd orzeka z urzędu.

§ 2. Orzekając o wysokości przyznanych stronie kosztów procesu, sąd bierze pod uwagę celowość poniesionych kosztów oraz niezbędność ich poniesienia z uwagi na charakter sprawy. Przy ustalaniu wysokości kosztów poniesionych przez stronę reprezentowaną przez pełnomocnika będącego adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika oraz czynności podjęte przez niego w sprawie, w tym czynności podjęte w celu polubownego rozwiązania sporu, również przed wniesieniem pozwu, a także charakter sprawy i wkład pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia.

⁶ Przepisy o procesie stosuje się odpowiednio do innych rodzajów postępowań unormowanych w niniejszym kodeksie, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

⁷ Jeżeli strona nie dokonała w terminie czynności procesowej bez swojej winy, sąd na jej wniosek postanowi przywrócenie terminu.

⁸ Postanowienie Sądu Najwyższego z 14 stycznia 1972 r., sygn. akt III CRN 448/71.

⁹ Postanowienie Sądu Najwyższego z 23 kwietnia 1998 r., sygn. I CKN 639/97.

¹⁰ Teza: złożenie przez wierzyciela wniosku egzekucyjnego przeciwko zmarłemu dłużnikowi stanowi oczywiście niecelowe wszczęcie postępowania egzekucyjnego w rozumieniu art. 30 ustawy z 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych.

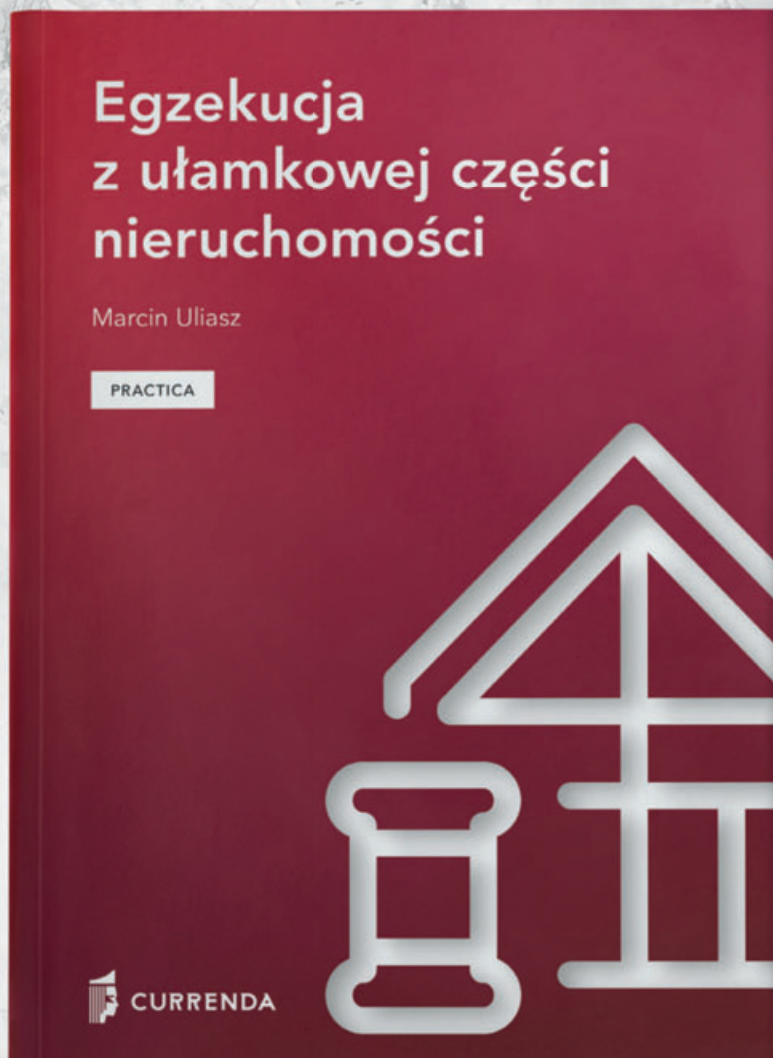
¹¹ Postanowienie SR w Sierpcu z 23 września 2019 r., I Co 508/19, Legalis.

¹² Postępowanie umarza się w całości lub części z urzędu, jeżeli wierzyciel lub dłużnik nie ma zdolności sądowej albo gdy egzekucja ze względu na jej przedmiot lub na osobę dłużnika jest niedopuszczalna.

¹³ Sąd umorzy postępowanie, jeżeli powód ze skutkiem prawnym cofnął pozew, strony zawarły ugodę lub została zatwierdzona ugoda zawarta przed mediatorem albo z innych przyczyn wydanie wyroku stało się zbędne lub niedopuszczalne.

Już w sklepie Currendy!
www.sklep.currenda.pl

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Okiem praktyka orzecznika: o różnych przypadkach ukarania grzywną przez komornika

**OPRAC. ANNA
GOŁĘBIOWSKA**
Referendarz sądowy

Obowiązki organu rentowego po zbiegu egzekucji do zajętych świadczeń

Sygn. akt I Co POSTANOWIENIE

Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym w I Wydziale Cywilnym po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym sprawy egzekucyjnej wierzyciela AB NS FIZ z uczestnictwem dłużniczki CD o egzekucję świadczeń pieniężnych na skutek skargi ZUS na czynność komornika sądowego z 31 grudnia 2021 r. – postanowienie o ukaraniu grzywną oraz wezwanie ZUS Oddział w Z. do dokonywania potrąceń pod rygorem ponownego ukarania grzywną w sprawie Km 1/20 uchyła postanowienie komornika sądowego z 31 grudnia 2021 r. w sprawie Km 1/20 – w całości.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 31 grudnia 2021 r. komornik sądowy wymierzył ZUS Oddział w Z. grzywnę w wysokości 1000,00 zł, w uzasadnieniu wskazując na poniższe okoliczności. Otóż 2 października 2018 r. dokonano zajęcia świadczeń emerytalnych CD w sprawie Km. Zajęcie to było realizowane do października 2021 r., po tej dacie ZUS zaniechał realizacji zajęcia, powołując się na pierwszeństwo świadczeń alimentacyjnych do zaspokojenia w postępowaniu prowadzonym przez komornika JJ. Ponieważ komornik informował trzeciodłużnika (ZUS) o przepisach regulujących kwestię zbiegu egzekucji sądowych oraz pouczał o tym, że rodzaj świadczeń do wyegzekwowania nie ma wpływu na ten zbieg, to ostatecznie należało nałożyć grzywnę na trzeciodłużnika, albowiem nie zrealizował obowiązków za miesiąc listopad i grudzień 2021 r. Grzywna została nałożona na podstawie przepisów art. 886 § 1 k.p.c. w zw. z art. 902 k.p.c.

Na powyższe postanowienie skargę na czynność komornika w ustawowym terminie wywiódł ZUS, wnosząc o uchylenie w całości nałożonej na niego grzywny, jak również wezwania do dokonywania dalszych potrąceń

do sprawy Km pod rygorem ponownego ukarania grzywną. W uzasadnieniu wniesionego środka zaskarżenia wyjaśniono, że egzekucja z emerytury lub renty prowadzona jest na podstawie przepisów art. 139–140 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Zgodnie z przepisem art. 139 ust. 3 tej ustawy w pierwszej kolejności potrąca się ze świadczenia kwoty na rzecz sądowego organu egzekucyjnego prowadzącego egzekucję należności alimentacyjnych, do czego organ się zastosował. W ocenie Skarżącego ustawa o emeryturach i rentach z FUS reguluje szczególnie sposób potrąceń dokonywanych ze świadczeń wypłacanych przez ZUS.

Referendarz ustalił i zważył, co poniżej.

W dniu 5 października 2018 r. komornik dokonał zajęcia świadczeń emerytalno-rentowych CD w ZUS Inspektorat w I. Zajęcie to zostało doręczone do organu rentowego 9 października 2018 r. i było realizowane od maja 2021 r. do października 2021 r. (karta rozliczeniowa – część B tabela egzekwowanych należności). Pismem z 8 października 2021 r. ZUS poinformował, że od listopada 2021 r. nie będzie dokonywać potrąceń do sprawy Km z powodu konieczności dokonywania potrąceń należności alimentacyjnych egzekwowanych przez komornika JJ na podstawie przedłożonego przez niego tytułu wykonawczego. W odpowiedzi na powyższe komornik sądowy poinformował ZUS o obowiązujących przepisach Kodeksu postępowania cywilnego dotyczących się zbiegu egzekucji sądowych i wezwał do dokonywania potrąceń ze świadczeń CD, do prowadzonej przez niego sprawy – pod rygorem nałożenia grzywny. Pismem z dnia 15 listopada 2021 r. ZUS po raz wtóry poinformował komornika o wstrzymaniu realizacji potrąceń do sprawy Km z powodu dokonywania potrąceń na rzecz należności alimentacyjnych – korzystających z pierwszeństwa zaspokojenia. W pi-

Fot. Canva kanchanachikhamma

śmie z 25 listopada 2021 r. komornik sądowy raz jeszcze pouczył ZUS o przepisach regulujących kwestie zbiegu egzekucji sądowych, dodatkowo wskazał na przepis art. 1025 k.p.c. dotyczący podziału kwoty uzyskanej z egzekucji, wezwał do wskazania danych personalnych oraz numeru PESEL Dyrektora ZUS Oddział w Z. celem nałożenia na niego kary grzywny. W odpowiedzi na powyższe ZUS poinformował komornika, że na podstawie przepisu art. 79b ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, grzywna nakładana jest na Zakład, nie na poszczególne osoby w nim zatrudnione i z tej przyczyny odmówił podania danych Dyrektora ZUS Oddziału w Z. Dodatkowo raz jeszcze wyjaśnił kwestię stosowania przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, która ma pierwszeństwo przed przepisami k.p.c. w sytuacji zbiegu roszczeń do wyegzekwowania. Pismem z 4 grudnia 2021 r. komornik raz jeszcze wezwał ZUS do podania danych personalnych oraz numeru PESEL Dyrektora ZUS Oddział w Z. Pismem z 20 grudnia 2021 r. ZUS powielił dotychczasowe informacje oraz stanowisko w sprawie. Ostatecznie 31 grudnia 2021 r. komornik sądowy wydał zaskarżone postanowienie o ukaraniu grzywną oraz zobowiązaniu do dokonywania potrąceń do sprawy Km – pod rygorem ponownego ukarania grzywną.

W niniejszej sprawie kwestia zaczętna zogniskowała się na puli przepisów, które należy stosować w egzekucji ze świadczeń emerytalno-rentowych. Ten sposób egzekucji szczegółowo został opisany w rozdziale 4 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 291 z późn. zm.) zatytułowanym „Zwrot nienależnie pobranych świadczeń, egzekucja i potrącenia ze świadczeń”. W przepisie art. 139 tej ustawy ustanowiona została generalna kompetencja ZUS (organu rentowego) do dokonywania potrąceń z wypłacanych świadczeń – na swoją rzecz oraz innych jeszcze wierzycieli wedle określonych reguł. Również zakres egzekucji ze świadczeń pieniężnych określonych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS, a zatem należności, które mogą być potrącane, kolejność dokonywania potrąceń oraz kwoty wolne od egzekucji określone są w przepisach art. 139–142 tej ustawy jako przepisach ogólnych. W zakresie nieuregulowanym w art. 139–141 do egzekucji ze świadczeń pieniężnych stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego albo przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (art. 142 ustawy). Zgodnie z przepisem art. 140 ust. 2 pkt 2

ustawy i emeryturach i rentach z FUS w razie zbiegu egzekucji sądowych, gdy zajęte kwoty nie wystarczają na pokrycie egzekwowanych należności pieniężnych – organ rentowy przekazuje potrącone kwoty po uzyskaniu postanowienia, o którym mowa w art. 763⁴ k.p.c., wskazującego komornika sądowego właściwego do dalszego prowadzenia egzekucji. Do czasu uzyskania postanowienia, o którym mowa w art. 763⁴ k.p.c., kwoty te pozostają w depozycie Zakładu. Kwoty te uiszczane są w najbliższym możliwym technicznie terminie płatności po uzyskaniu tego postanowienia.

Z analizy akt sprawy Km nie wynika, iżby zostało wydane postanowienie na podstawie przepisu art. 763⁴ k.p.c., co oznacza, że w braku wystarczających środków na pokrycie wierzytelności pochodzących od różnych komorników ZUS nie miał obowiązku przekazywania środków na rzecz któregośkolwiek z nich.

Z tej też przyczyny, stwierdzając, że brak jest podstaw do uznania za słuszną argumentację komornika prezentowaną w sprawie Km 1/20, jak również w braku prawidłowych pouczeń dla organu rentowego w kierowanych doń pismach, nałożoną grzywnę należało uchylić. Również i pkt 2

Fot. Canva / Sezeryadigar

zaskarżonego postanowienia, w którym komornik nakłada na organ rentowy obowiązki sprzeczne z ustawą (przy stanie rzeczy istniejącym w dniu wydania zaskarżonego postanowienia), jako nielegalny należało uchylić.

Z powyższych przyczyn orzeczono jak na wstępie z powołaniem się na przepisy omawiane powyżej oraz na przepis art. 767 k.p.c.

Skutki niedoręczenia zajęcia dłużnikowi wierzytelności

Sygn. akt I Co POSTANOWIENIE

Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym w I Wydziale Cywilnym po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym sprawy egzekucyjnej wierzycielki ABC SA z uczestnictwem dłużnika PR o egzekucję świadczeń pieniężnych na skutek skargi WZ na czynność zastępcy komornika sądowego z 9 września 2022 r. – postanowienie o ukaraniu grzywną w wysokości 3000,00 zł:

1. uchyła postanowienie zastępcy komornika sądowego o ukaraniu WZ grzywną w wysokości 3000,00 zł (trzy tysiące zł) – w całości,
2. zasądza od ABC SA na rzecz WZ kwotę 50,00 zł (pięćdziesiąt zł) tytułem kosztów postępowania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 9 września 2022 r. zastępca komornika sądowego ukarał WA grzywną w wysokości 3000,00 zł, w uzasadnieniu wskazując, że ukarany nie potrąca zajętej wierzytelności zgodnie z zawiadomieniem o zajęciu z 24 czerwca 2021 r. Podstawą nałożenia grzywny był przepis art. 886 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 902 k.p.c.

Na powyższe postanowienie skargę na czynność komornika w ustawowym terminie

wywiódł WZ, wnosząc o uchylenie w całości nałożonej na niego grzywny. W uzasadnieniu wniesionego środka zaskarżenia WZ wskazał, że rozmawiał z komornikiem 30 maja 2022 r. i zadeklarował wpłaty do komornika, z czego się wywiązał 1 czerwca 2022 r., uiszczając na rachunek bankowy kancelarii kwotę 800,00 zł.

Referendarz ustalił i zważył, co poniżej.

W dniu 24 czerwca 2021 r. komornik sądowy dokonał zajęcia wynagrodzenia PR za pracę u WZ na poczet zadłużenia egzekwowanego w sprawie Km 1/20. Zajęcie to zostało doręczone WZ 28 czerwca 2021 r.

W tym samym dniu komornik sądowy dokonał zajęcia wierzytelności przysługującej PR z tytułu umów zlecenie/o dzieło/innych umów zawartych z WZ. Do dnia wydania niniejszego postanowienia zajęcie to nie zostało doręczone dłużnikowi zajętej wierzytelności.

Pismem z 2 sierpnia 2021 r. dłużnik wierzytelności został wezwany przez komornika do wyjaśnienia, z jakich przyczyn nie przekazano mu we właściwym terminie zajętej wierzytelności. W treści wezwania komornik powołał się na zajęcie z 24 czerwca 2021 r., nie wskazując przy tym, o które konkretnie zajęcie chodzi. Wobec milczenia dłużnika

KOMORNIK NIE BYŁ WŁADNY UKARAĆ TRZECIODŁUŻNIKA GRZYWNA, SKORO ZAJĘCIE WIERZYTELNOŚCI NIE ZOSTAŁO DOKONANE, A ZATEM PO STRONIE DŁUŻNIKA TEJ WIERZYTELNOŚCI NIE ZAKTUALIZOWAŁY SIĘ OBOWIĄZKI WYNIKAJĄCE Z PRZEPISU ART. 896 § 2 K.P.C.

wierzytelności komornik ukarał go grzywną w wysokości 1000,00 zł postanowieniem z 29 września 2021 r. i wezwał go ponownie do złożenia oświadczenia żądanego pismem z 24 czerwca 2021 r. oraz dokonywania potrąceń zgodnie z zajęciem – w terminie tygodniowym pod rygorem nałożenia kolejnej grzywny. W uzasadnieniu komornik wskazał, że WZ nie złożył komornikowi wymaganego oświadczenia zgodnie z zawiadomieniem o zajęciu z 24 czerwca 2021 r. i nie potrącił zajętej wierzytelności w terminie.

Postanowieniem z 23 maja 2022 r. komornik ukarał WZ grzywną w wysokości 2000,00 zł i ponownie wezwał go do złożenia oświadczenia żądanego pismem z 24 czerwca 2021 r. oraz dokonywania potrąceń zgodnie z zajęciem – w terminie tygodniowym pod rygorem nałożenia kolejnej grzywny. W uzasadnieniu komornik wskazał, że WZ nie złożył komornikowi wymaganego oświadczenia zgodnie z zawiadomieniem o zajęciu z 24 czerwca 2021 r. i nie potrącił zajętej wierzytelności w terminie.

Postanowieniem z 9 września 2022 r. (postanowienie zaskarżone w niniejszej sprawie) zastępca komornika ukarał WZ grzywną w wysokości 3000,00 zł i ponownie wezwał go do dokonywania potrąceń zgodnie z zajęciem – w terminie tygodniowym pod rygorem nałożenia kolejnej grzywny. W uzasadnieniu komornik wskazał, że WZ nie potrącił zajętej wierzytelności w terminie.

Na dzień 24 czerwca 2021 r., 23 maja 2022 r. oraz 15 września 2022 r. komornikowi było wiadomo, że WZ nie zatrudniał PR na podstawie umowy o pracę, natomiast zawarł z nim jedną z umów cywilnoprawnych.

Dla prawidłowego rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie konieczne jest właściwe ustalenie zakresu zajęć dokonanych 24 czerwca 2021 r. przez komornika sądowego w sprawie Km 1/20. Otóż w tym dniu wiadome było komornikowi, że PR jest zgłoszony do ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych przez WZ

Fot. Canva PrathanChorruangsak

z tytułu umów cywilnoprawnych (agencyjnej/zlecenia/świadczenia usług). Prawidłowo zatem komornik zajął wierzytelności z tego tytułu. Do zajęcia jednak ostatecznie nie doszło, ponieważ do dnia wydania niniejszego postanowienia nie zostało ono doręczone WZ. Taki skutek zaniechania komornika wynika jednoznacznie z przepisu art. 900 § 1 k.p.c., zgodnie z którym zajęcie jest dokonane z chwilą doręczenia wezwania dłużnikowi zajętej wierzytelności. Z tej też przyczyny komornik nie był władny ukarać trzeciodłużnika grzywną, skoro zajęcie wierzytelności nie zostało dokonane, a zatem po stronie dłużnika tej wierzytelności nie zaktualizowały się obowiązki wynikające z przepisu art. 896 § 2 k.p.c.

Jednocześnie należy wskazać, że ze wszystkich wydanych w sprawie Km 1/20 postanowień o ukaraniu grzywną wynika w sposób jednoznaczny, że grzywny te zostały nałożone z powodu uchylania się od obowiązków wynikających z zajęcia wierzytelności – nie innych zajęć.

Mając powyższy stan rzeczy na uwadze, należało postanowić jak w sentencji, z powołaniem się na przepisy wskazane powyżej.

Rozstrzygnięcie o kosztach ma swoją prawną podstawę w przepisie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Na koszty te złożyła się opłata od skargi na czynność komornika, którą skarżący uiścił. Inne koszty w tym postępowaniu nie powstały.

Skuteczność pism doręczanych komornikowi drogą elektroniczną

Sygn. akt I Co POSTANOWIENIE

Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym w I Wydziale Cywilnym po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym sprawy egzekucyjnej wierzycielki Grupa Sp. z o.o.

z uczestnictwem dłużnika CD o egzekucję świadczeń pieniężnych na skutek skargi CD na czynność komornika sądowego z 13 marca 2021 r. – postanowienie o ukaraniu grzywną w wysokości 1500,00 zł

1. uchyla postanowienie komornika sądowego o ukaraniu CD grzywną w wysokości 1500,00 zł (jeden tysiąc pięćset zł) – w całości,
2. zasądza od Grupa Sp. z o.o. na rzecz CD kwotę 50,00 zł (pięćdziesiąt zł) tytułem kosztów postępowania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 13 marca 2021 r. komornik sądowy ukarał CD grzywną w wysokości 1500,00 zł, w uzasadnieniu wskazując, że dłużnikowi skutecznie doręczono wezwanie do złożenia wykazu majątku 15 lutego 2021 r. Do dnia sporządzenia postanowienia o ukaraniu grzywną dłużnik nie złożył wykazu majątku.

Na powyższe postanowienie skargę na czynność komornika w ustawowym terminie wywiódł CD, wnosząc o uchylenie w całości nałożonej na niego grzywny. W uzasadnieniu wniesionego środka zaskarżenia CD wyjaśnił, że ustosunkował się do żądania komornika 20 lutego 2021 r. poprzez wysłanie oświadczenia o stanie majątkowym na adres mailowy komornika podany na wezwaniu do złożenia tego oświadczenia.

W odpowiedzi na skargę komornik wyjaśnił dodatkowo, że ustawodawca nie przewi-

dział składania oświadczeń przez strony drogą mailową, natomiast na adres jego poczty elektronicznej codziennie wpływa setki wiadomości, do których nie sposób się ustosunkować.

MOŻNA MIEĆ RZECZ JASNA WĄTPLIWOŚCI CO DO TEGO, CZY PISMO ZŁOŻONE DROGĄ ELEKTRONICZNĄ (E-MAIL) REALIZUJE FORMĘ PISMA SKŁADANEGO PRZED ORGANEM EGZEKUCYJNYM W ZAKRESIE PODPISU, NIEMNIEJ BRAK TEN NALEŻAŁO UZUPEŁNIĆ W TRYBIE WŁAŚCIWYM DLA POSTĘPOWANIA NAPRAWCZEGO, O JAKIM MOWA W PRZEPISIE ART. 130 K.P.C. W ZW. Z ART. 13 § 2 K.P.C.

Referendarz ustalił i zważył, co poniżej.

W dniu 9 lutego 2021 r. komornik sądowy, działając na podstawie przepisu art. 801¹ § 1 k.p.c. w sprawie z wniosku wierzyciela Grupa Sp. z o.o., wezwał dłużnika CD do złożenia wykazu jego majątku wraz z oświadczeniem o jego prawdziwości i zupełności. W treści wezwania znalazła się informacja o terminie złożenia wykazu majątku oraz o konieczności złożenia tego wykazu na piśmie lub ustnie do protokołu, natomiast brak było pouczeń o żądanych sposobach doręczenia korespondencji. Wezwanie, o którym mowa, zostało doręczone CD 20 lutego 2021 r. W tej samej dobie CD wypełnił doręczony mu druk formularza wykazu majątku, podpisał go i po

jego zeskanowaniu przesłał komornikowi na adres poczty elektronicznej kancelarii wskazany w stopce wezwania. Formularz wykazu majątku został przez komornika wydrukowany i załączony do akt.

W tych okolicznościach Referendarz uznał, że obiektywnie rzecz ujmując CD sprostął wezwaniu komornika i przedłożył wykaz majątku na żądanie komornika we właściwej formie (na piśmie) i we właściwym terminie. Można mieć rzecz jasną wątpliwości co do tego, czy pismo złożone drogą elektroniczną (e-mail) realizuje formę pisma składanego przed organem egzekucyjnym w zakresie podpisu, niemniej brak ten należało uzupełnić w trybie właściwym dla postępowania naprawczego, o jakim mowa w przepisie art. 130 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. (W analogicznej sytuacji wy-

powiedział się Sąd Najwyższy w uchwale z 23 maja 2012 r., w sprawie III CZP 9/12). O ile zatem komornik uznał za wątpliwą formułę doręczenia złożonego wykazu majątku, miał niewątpliwie możliwość dokonać raz jeszcze pouczeń w zakresie, w jakim tego nie uczynił, i oczekiwać złożenia wykazu majątku przesłanego mu pocztą po uprzednim jego podpisaniu przez dłużnika.

Wobec powyższego stanu rzeczy należało rozstrzygnąć jak w sentencji, na podstawie przepisów powołanych powyżej oraz przepisu art. 767 k.p.c.

Rozstrzygnięcie o kosztach ma swoją podstawę prawną w przepisie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Na koszty te złożyła się opłata od skargi na czynność komornika, którą skarżący uiszczył. Inne koszty w tym postępowaniu nie powstały.

Już w sklepie Currendy!

www.sklep.currenda.pl

Upadek zabezpieczenia w postępowaniu cywilnym

Mateusz Wiktor Golak

PRACTICA

 CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Już w sklepie Currendy!
www.sklep.currenda.pl

Stosunek zatrudnienia komornika sądowego

Zagadnienia konstrukcyjne
i wybrane uprawnienia
quasi-pracownicze

Mikołaj Ryłski

PRACTICA

 CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

„Elektroniczna egzekucja sądowa – europejskie dobre praktyki”

**MATEUSZ
SZTANDUR**

Absolwent studiów
doktoranckich UG

Konferencja, która odbyła się 25 października 2022 r., została zorganizowana przez Ośrodek Naukowo-Szkoleniowy przy Krajowej Radzie Komorniczej, Wydawnictwo Currenda, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego, Akademię Leona Koźmińskiego oraz Izbę Komorniczą w Szczecinie. Wydarzenie zostało objęte honorowym patronatem przez Międzynarodową Unię Komorników Sądowych oraz Krajową Radę Komorniczą. Prelegenci pochodzili z różnych krajów europejskich, co usankcjonowało międzynarodowy charakter konferencji. Zdalny tryb, w jakim była prowadzona, oraz tłumaczenia symultaniczne (z polskiego na angielski oraz z angielskiego na polski) umożliwił bierne uczestnictwo słuchaczom z całego świata.

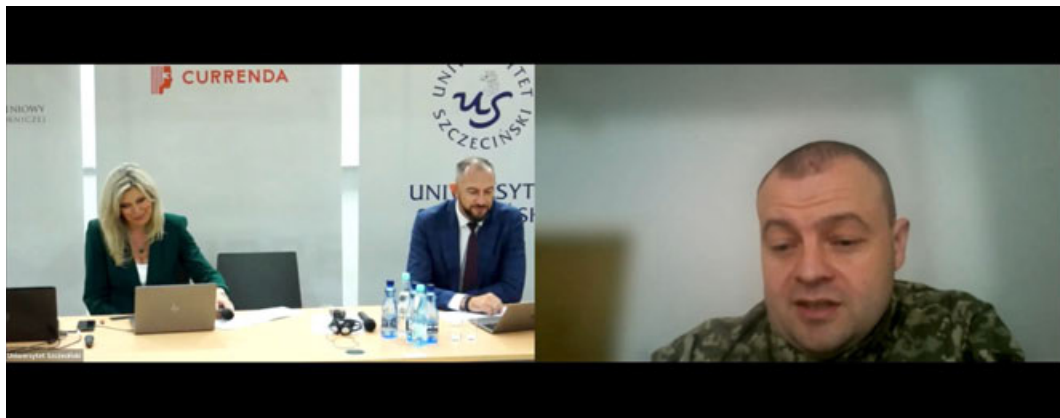
W części wprowadzającej wystąpił Patrick Gielen, sekretarz Międzynarodowej Unii Komorników Sądowych. Zaznaczył, że bez względu na postępującą elektronizację zawód komornika w dalszym ciągu musi cechować się profesjonalizmem, ponieważ żaden program nie zastąpi organu egzekucyjnego. Należy pamiętać, że w obliczu stale rozwijających się systemów, to wciąż komor-

nik musi stanowić najważniejszy element prowadzonego postępowania. W imieniu organizatorów uczestników powitali dr hab. Kinga Flaga-Gieruszyńska prof. US oraz Sebastian Szczepański, Prezes Currenda Sp. z o.o.

Wykład otwierający pod tytułem „Idea elektronicznej egzekucji sądowej – zagrożenia i szanse” wygłosił prof. dr hab. Jacek Gołaczyński z Uniwersytetu Wrocławskiego. W wystąpieniu można było usłyszeć m.in., że pierwszym krokiem do informatyzacji postępowań była inicjatywa ustawodawcza, na mocy której część postępowań cywilnych przeniesiono właśnie na tę drogę. Następnie uznano, że również postępowania egzekucyjne mogą odbywać się na podstawie tytułów wydanych w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Wiązało się to oczywiście z przyznaniem komornikom sądowym uprawnienia dostępu do baz danych, niezbędnych do obsługi systemów. Doprowadziło to w rezultacie do

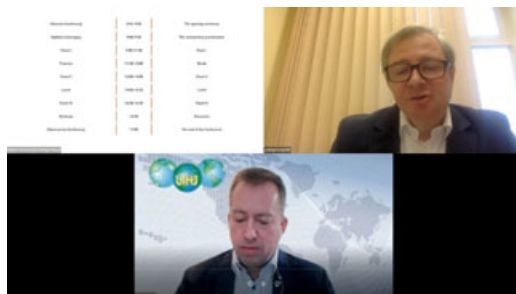

PRELEGENCI POCHODZILI
Z RÓŻNYCH KRAJÓW
EUROPEJSKICH, CO
USANKCJONOWAŁO
MIĘDZYNARODOWY
CHARAKTER KONFERENCJI.

dr hab. Joanna Studzińska, Sebastian Szczepański, dr Roman Demkiw

funkcjonowania w obrocie prawnym tytułów wykonawczych wydawanych w wersji elektronicznej. Komornikom umożliwiono pobieranie odpisów, weryfikację tytułów oraz oznaczanie wzmianek o wynikach prowadzonych egzekucji. Kolejnym krokiem w kierunku elektroniczności było umożliwienie stronom składania wniosków do komornika, czy też pism, również elektronicznie – za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, pozostawiając oczywiście pozwanemu (dłużnikowi) wybór formy (elektronicznej lub papierowej). Tytuły wydane w systemie elektronicznym funkcjonują na równi z innymi tytułami wydawanymi przez sądy. Nie byłoby jednak informatyzacji postępowania egzekucyjnego bez informatyzacji postępowania rozpoznawczego. Zwiększyła się dzięki temu jawność postępowań, ponieważ strona nie musi się już udawać do sądu, by uzyskać np. odpisy akt sprawy. Zmniejszyły się przy tym koszty, ponieważ strony nie muszą już osobiście uczestniczyć w posiedzeniach. W ramach elektroniczności postępowania egzekucyjnego pierwszeństwo należy przyznać składaniu wniosków egzekucyjnych do komornika. Zarówno w postępowaniu rozpoznawczym, jak i egzekucyjnym istotną rolę odgrywają doręczenia. W polskim systemie prawa komornik

Patrick Gielen, prof. dr hab. Jacek Gołaczyński

za pośrednictwem systemu ma również dostęp do Centralnej Bazy Ksiąg Wieczystych. To także dostęp do innych baz danych, które pozwalają na skuteczne prowadzenie postępowania egzekucyjnego. Bardzo pozytywnie odbieranym elementem postępowań są też elektroniczne zajęcia rachunków bankowych oraz elektroniczne licytacje. W zakresie nadzoru judykacyjnego oraz w postępowaniach skargowych pozostawiono w dalszym ciągu formę papierową.

Informatyzacja postępowania egzekucyjnego ma przede wszystkim na celu jego przyspieszenie. Dlatego też niezbędne jest, by komornicy mieli dostęp do takich systemów i narzędzi, które umożliwiają szybkie

Jose Cardoso

egzekwowanie należności dla wierzyciela. Istotne jest również zmniejszenie kosztów oraz poprawa efektywności.

Moderatorką pierwszego panelu była dr hab. Kinga Flaga-Gieruszyńska prof. US. Pierwsze wystąpienie dotyczące elektronicznej egzekucji sądowej we Włoszech wygłosił profesor Michele Angelo Lupoi z Uniwersytetu Bolońskiego. Słuchacze mogli się dowiedzieć m.in., że najbardziej popularną formą egzekucji we Włoszech jest forma ogólna, według której następuje zajęcie i sprzedaż aktywów, a następnie podział środków uzyskanych w ten sposób. We Włoszech mamy do czynienia z wielością działań, uniemożliwiającą całkowite przeniesienie egzekucji do sfery wirtualnej. Technologie informatyczne są przede wszystkim wykorzystywane wtedy, kiedy komornik musi przesłać stosowną informację do sądu. W dalszym ciągu szeregu czynności komornik musi przeprowadzić osobiście. Ponadto to na wierzycielu spoczywa główny ciężar dostarczenia informacji na temat majątku dłużnika. We Włoszech w bar-

dzo prosty sposób można odnaleźć informacje na temat właściciela nieruchomości. Jednak komornicy w dalszym ciągu nie zostali wyposażeni w odpowiednie systemy umożliwiające pobieranie danych dotyczących majątku dłużnika, które gromadzi sąd. Planowane są zmiany, dzięki którym komornicy będą mieli dostęp do informacji na temat aktywów dłużników bez konieczności występowania o wydanie specjalnego upoważnienia. Dobrze należy ocenić funkcjonowanie portalu sprzedaży publicznej, gdzie zamieszczone są informacje na temat majątku przeznaczonego do sprzedaży czy warunków uczestnictwa w licytacji. Włochy aktualnie znajdują się w pierwszej piątce krajów Rady Europy, które najlepiej chronią informacje dotyczące prywatności i majątku dłużnika. Od czasów reform z 2015 roku i 2016 roku sprzedaż teledokumentacyjna stała się już obowiązującym rodzajem sprzedaży. Według prelegenta informatyzacja egzekucji we Włoszech jest na dobrej drodze i rozwija się w prawidłowym tempie oraz kierunku.

Drugi wykład – „Elektroniczna egzekucja sądowa – model litewski” – został wygłoszony przez doktor Vigitę Vėbraitė z Uniwersytetu Wileńskiego. Komornicy na Litwie, poza zadaniami zleconymi przez sąd, mogą podejmować również inne czynności, na przykład prowadzić mediacje. System dotyczący licytacji nieruchomości zaczął na Litwie funkcjonować w styczniu 2013 roku. Na użytek postępowań egzekucyjnych uruchomiono platformę, za pośrednictwem której na chwilę obecną toczy się 88% postępowań. System ten umożliwia stronom pobieranie informacji na temat prowadzonych postępowań, a komornikom pozwala na zbieranie danych dotyczących majątków dłużników. Niestety nie ma połączenia pomiędzy systemami komorników sądowych a systemami sądowymi. Informacje na temat postępowań komornicy muszą doręczać w formie papierowej bądź na nośnikach elektronicznych. Niemniej model litewski jest jednym z wiodących w Europie. Tamtejszą egzekucję charakteryzuje innowacyjność. Nie bez powodu Litwa uważana jest za wzór w tej dziedzinie, a funkcjonujące tam rozwiązania mogłyby okazać się bardzo użyteczna na gruncie porządków prawnych innych państw.

W systemie czeskim, przedstawionym przez dr. Jana Holasa z Uniwersytetu Masaryka w Brnie, skuteczna okazała się skrzyn-

”
W GRECJI KOMORNIK
OKREŚLANY JEST MIANEM
AGENTA. JEST ON UPOWAŻNIONY
DO WYKONYWANIA CZYNNOSCI
EGZEKUCYJNYCH I ZOBOWIĄZANY
DO ZACHOWANIA POUFNOŚCI
ZDOBYTYCH DANYCH.

ka e-mailowa. Ma ona charakter publiczny, a od roku 2023 roku jej posiadanie będzie obowiązkowe. Osoby fizyczne, które chcą kontaktować się z organami wymiaru sprawiedliwości za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, również zobowiązane będą do posiadania konta w elektronicznej usłudze pocztowej. W przypadku nieodebrania korespondencji operator informuje o tym na portalu. Po upływie 10 dni taka korespondencja zostaje uznana za doręczoną. W Czechach istnieje rejestr wszczętych postępowań egzekucyjnych publikowanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości. Zawiera on informację, kiedy dane postępowanie zostało wszczęte oraz czy zostało przeprowadzone. Jest on dostępny zarówno dla sądów, jak i komorników sądowych.

dr hab. Joanna Studzińska prof. ALK, dr hab. Kinga Flaga-Gieruszyńska
prof. US, Sebastian Szczepański, prof. Michele Angelo Lupoi

Jest to rejestr publiczny zarządzany przez Państwową Izbę Komorniczą. Można pobierać z niego wyciągi. Ponadto funkcjonuje mocno rozbudowany system zapytań dokonywanych przez komorników sądowych. Bardzo zaawansowany jest system komunikacji komorników z bankami. Licytacje elektroniczne są najbardziej powszechną, dominującą, formą sprzedaży majątku. Według prelegenta dotyczy ona 90% wszystkich licytacji. Nie ma jednak w tym zakresie jednolitej praktyki. Komornicy korzystają z komercyjnych portali aukcyjnych.

Model grecki oraz cypryjski przedstawiła dr Anna Plevri z Uniwersytetu w Nikozji. W Grecji komornik określany jest mianem agenta. Jest on upoważniony do wykonywania czynności egzekucyjnych i zobowiązany do zachowania poufności zdobytych danych. Dysponuje on pieczęcią wydawana przez Ministerstwo Sprawiedliwości. Według ostatnich danych kancelarii komorniczych jest ok. 1900. Komornik może pozyskiwać tylko te informacje, które są niezbędne. Ma między innymi dostęp do katastru nieruchomości i rejestru wydziału transportu. Może prowadzić coś na wzór śledztwa w ramach poszukiwania majątku dłużnika. Od 2017 roku licytacje

komornicze prowadzone są na dedykowanej temu celowi platformie. Jest ona łatwa w obsłudze, a dodatkowo umożliwia udział osobom prawnym czy niebędącym obywatelami Grecji. Przed udziałem w licytacji wymagane jest wpłacenie wadium w wysokości 30%. Urzędnik licytacyjny po weryfikacji dokumentów informuje uczestnika o dopuszczeniu go do udziału w licytacji. Po zakończeniu procedury składania ofert ujawniane jest najwyższe postąpienie oraz przebieg licytacji. Oferent najwyższej kwoty informowany jest przez urzędnika o dalszej procedurze. Urzędnikiem czuwającym nad prawidłowością licytacji jest notariusz.

Na Cyprze system egzekucji zbliżony jest do *common law* panującego w Wielkiej Brytanii. Osoby wykonujące zawód komornika sądowego zatrudniane są przez sądy.

”
W HISZPANII FUNKCJONUJE
JEDNA BAZA DANYCH
Z DOSTĘPEM DO WSZYSTKICH
LICYTACJI PROWADZONYCH
PRZEZ KOMORNIKÓW.

- The fundamental problems of the electronization of enforcement proceedings

- the financial and organizational burden on the self-government of the bailiffs instead of state authorities
- the tendency to introduce fragmentary structures of limited importance for enforcement proceedings

dr hab. Joanna Studzińska prof. ALK

By ułatwić obrót dokumentacji, wszelkie pisma składane są w sądach. Do prowadzenia licytacji nieruchomości służy specjalna platforma. Różnice pomiędzy Grecją a Cyprzem w tym zakresie są takie, że w Grecji platformę do licytacji obsługuje notariusz, natomiast na Cyprze może to być dowolny certyfikowany podmiot. System sprzedaży nieruchomości na Cyprze poprzez portal jest pełen luk. Powoduje to sytuacje, w których postępowania egzekucyjne z nieruchomości mogą trwać nawet 10 lat. System egzekucji na Cyprze nie jest więc doskonały.

W drugiej części konferencji swoje prezentacje wygłosiło czterech prelegentów – z Hiszpanii, z Węgier, z Ukrainy oraz z Polski. Moderatorką tego panelu była dr hab. Joanna Studzińska prof. ALK.

Na temat elektronicznej egzekucji sądowej w Hiszpanii wypowiedział się profesor Lorenzo Bujosa Vadell z Uniwersytetu w Salamance. W Hiszpanii funkcjonuje jedna baza danych z dostępem do wszystkich licytacji prowadzonych przez komorników. Agencja państwowa dziennika urzędowego zajmuje się nadzorem nad portalem do prowadzenia licytacji. Stąd publikacja w portalu ma charakter urzędowy. Początków informatyzacji postępowania egzekucyjnego w Hiszpanii można upatrywać w reformie z 1994 roku. Obecnie strony i uczestnicy mogą kontaktować się z sądami za pośrednictwem różnych platform teleinformatycznych, pod warunkiem, że są one kompatybilne z systemem używanym w sądach. Niestety współdziałanie systemów sądowych z innymi dostępnymi na tamtejszym rynku jest mocno problematyczne. W zakresie licytacji elektronicznych wszyscy uczestnicy są rejestrowani. System licytacji elektronicznych cały czas jest ulepszany, a dokonywane zmiany idą w dobrym kierunku.

Na temat elektronicznej egzekucji sądowej na Węgrzech wypowiedział się profesor Zsolt G. Balogh z Uniwersytetu Corvinusa

ORGANY EGZEKUCYJNE NA UKRAINIE OTRZYMUJĄ CORAZ SZERSZY DOSTĘP DO REJESTRÓW DANYCH DOTYCZĄCYCH DŁUŻNIKÓW I ICH MAJĄTKÓW.

w Budapeszcie. Po raz pierwszy system licytacji elektronicznych został uregulowany w 2008 roku. Obok doręczeń elektronicznych jest to priorytetowy program dotyczący elektronicznej egzekucji. Węgierska agencja państwowa kontrolująca różne dziedziny gospodarki odpowiada za tzw. obszary wrażliwe, między innymi za nadzór nad syndykami i komornikami, ale też za przemysł tytoniowy oraz hazard. Na Węgrzech od 10 lat działa elektroniczny system dostarczania dokumentacji. Wprowadzono go w celu ograniczenia kosztów oraz zmniejszenia liczby dokumentów przesyłanych drogą pocztową. System ten dodatkowo zwiększa przejrzystość postępowań.

Uczestnik rejestrujący się na portalu do licytacji może użyć swojej nazwy własnej, która będzie jedynym widocznym identyfikującym go elementem. System zapewnia anonimowość. Aktywa, które mogą być sprzedawane na licytacji elektronicznej, to przede wszystkim ruchomości. Koszty ich przechowywania czy transportu są pokrywane wcześniej przez wnioskodawcę. Minimalna wartość dla ruchomości to ok. 125 euro. Wcześniej było to 250 euro. Ograniczenie kwotowe to minimalna szacowana wartość ruchomości, która może zostać sprzedana poprzez portal. Dodatkowe obwarowanie to opłata rejestracyjna wynosząca 15 euro. Rejestracji w systemie może dokonać każda osoba fizyczna oraz prawna. W tym celu trzeba wystąpić do odpowiedniego komornika.

Ukraiński model elektronicznej egzekucji sądowej przedstawił doktor Roman Demkiw z Lwowskiego Państwowego Uniwersytetu MSW w Ukrainie. Jedną z pierwszych czynności dotyczących informatyzacji postępowania egzekucyjnego było zatwierdzenie przepisów dotyczących elektronicznego zajmowania rachunków bankowych dłużników.

LICYTACJA NIE MOŻE ZOSTAĆ PRZEPROWADZONA W FORMIE ELEKTRONICZNEJ WBRĘW WOLI WIERZycIELA.

Istnieją trzy sposoby na powiadomienie dłużnika o dokonanym zajęciu rachunku. Pierwszy to przesłanie zawiadomienia listem poleconym albo przez asystenta prawnego. Drugi to wysyłka drogą elektroniczną z odbiorem poświadczonym podpisem. Ostatni odbywa się za pomocą „automatycznego systemu postępowania”. Dłużnik podejmuje powiadomienie, składając podpis.

Organy egzekucyjne w Ukrainie otrzymują coraz szerszy dostęp do rejestrów danych dotyczących dłużników i ich majątków. Są to między innymi dokumenty urzędów stanu cywilnego czy z rejestru maszyn rolniczych. Portale internetowe umożliwiają dłużnikom zapoznanie się z aktami postępowań egzekucyjnych oraz opłacenie zaległości. Wprowadzono współdziałanie organów egzekucyjnych z podmiotami, które mają uprawnienia do wystawiania tytułów wykonawczych na Ukrainie. Niezależnie od postępów w procesie egzekucji, system ma swoje wady, które na nią wpływają. Na przykład decyzję o usunięciu blokady z rachunku podejmuje pracownik banku. Na chwilę obecną jedynie 15 z 69 funkcjonujących w Ukrainie banków przystąpiło do systemu dokonującego zaję-

cia rachunków. Ustawa nakładająca na banki obowiązek podpięcia się do tego systemu jest dopiero w fazie projektu. System egzekucyjny na Ukrainie jest dalece niedoskonały, ale rozwija się w dobrym kierunku.

Ostatnią prelekcją tej części było wystąpienie dr hab. Joanny Studzińskiej prof. ALK. W Polsce to 2009 rok zapoczątkował elektroniczną egzekucję postępowania cywilnego. Jest wiele rozwiązań na gruncie prawa egzekucyjnego, które funkcjonują w codziennym obrocie prawnym – m.in. doręczenia elektroniczne oraz elektroniczne akta egzekucyjne. W Polsce funkcjonuje kilka systemów, które usprawniają prowadzenie egzekucji. Są to między innymi KIR (OGNIVO), CEPiK, ZUS czy księgi wieczyste. Przełomem w egzekucji było wprowadzenie licytacji elektronicznych. W systemie tym prowadzona jest sprzedaż zarówno ruchomości, jak i nieruchomości. Warunkiem niezbędnym do przeprowadzenia przez komornika e-licytacji jest złożenie przez wierzyciela wniosku o taki rodzaj sprzedaży. Licytacja nie może zostać przeprowadzona w formie elektronicznej wbrew woli wierzyciela. Komornik zakłada użytkownikowi konto na portalu po uprzednim złożeniu wniosku. System informatyczny regulujący egzekucję z nieruchomości – w zakresie licytacji – dostarczany jest przez Krajową Radę Komorniczą. W zakresie prowadzenia akt egzekucyjnych w formie elektronicznej, odmiennie niż w przypadku systemu do licytacji z nieruchomości, rozwiązanie powinien dostarczyć minister sprawiedliwości. Z racji niedostarczenia tego systemu akta w dalszym ciągu nie są prowadzone w pełni elektronicznie. Elektronizacja egzekucji w polskim porządku prawnym jest na dobrej drodze. Jedynie jej wyspowy charakter powoduje, że nie możemy jeszcze mówić o kompletności tego systemu.

Wykład dotyczący przyszłości elektronicznej egzekucji sądowej wygłosił Sebastian Szczepański, Prezes Currenda Sp. z o.o.,

Prezes Currenda Sp. z o.o. Sebastian Szczepański

rozpoczynając nim trzeci panel konferencji, moderowany przez dr. hab. Radostawa Flejszara. W trakcie wystąpienia przedstawiona została wizja egzekucji komorniczej możliwa do zrealizowania w ciągu nawet dwóch czy trzech lat. Zakładając, że akta elektroniczne znajdą swoje pełne odzwierciedlenie na urządzeniach elektronicznych, na przykład na tabletach, możliwe stanie się ich transportowanie i wykorzystywanie podczas czynności egzekucyjnych w miejscu zamieszkania dłużnika lub w miejscu położenia ruchomości. Na tej podstawie będzie można dokonać zajęcia, poprzez wpisanie danych identyfikacyjnych ruchomości bezpośrednio do systemu. Zatwierdzenie tej czynności oraz złożenie przez stronę podpisu również odbywać się będzie w formie elektronicznej. W ten sposób wygenerowany protokół znajdzie się automatycznie w systemie kancelarii komornika. Należy zwrócić uwagę, że taka czynność nie będzie wymagała użycia wersji papierowej. Można również wyobrazić sobie, że intuicyjnie działać będzie sztuczna inteligencja, która będzie podpowiadać, ja-

” PORÓWNANIA PRAKTYK W POSZCZEGÓLNYCH KRAJACH Z UWZGLĘDNIENIEM DOBRYCH PRAKTYK NA GRUNCIE WŁOSKIM PODJAŁ SIĘ MASSIMILIANO BLASONE – ADWOKAT Z TRIESTU.

kie czynności w danej sprawie należy wykonać. Będzie ona między innymi odpowiadać za aktualizację podstawy prawnej dokonanych zajęć. System z automatu będzie także generować przesyłki i doręczać je do publicznego operatora pocztowego. Ten z kolei będzie weryfikować, w jaki sposób dany odbiorca podejmuje korespondencję. Jeżeli będzie to forma elektroniczna, to w taki właśnie sposób nastąpi wysyłka. Na koniec prezentacji przedstawiona została symulacja dotycząca przesyłu środków pieniężnych, która również miałaby się odbywać za pośrednictwem tego systemu, oczywiście w sposób w pełni zautomatyzowany.

Porównania praktyk w poszczególnych krajach z uwzględnieniem dobrych praktyk na gruncie włoskim podjął się Massimiliano Blasone – adwokat z Triestu. Praktyki dotyczące egzekucji powinny oczywiście opierać się na poszanowaniu prawa. Od 2015 roku we Włoszech przeprowadzono szereg reform, które w znacznym stopniu poprawiły procedury w zakresie egzekucji. Prowadzone są licytacje elektroniczne, a służący do tego portal został dostarczony przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

Dobre praktyki w Belgii omówione zostały przez Patricka Gielena – komornika sądowego z Brukseli. Belgijski komornik działa również jako mediator. Można się do niego zgłosić np. z nieuregulowaną fakturą. W takiej sytuacji dłużnik może:

1. uregulować pełną kwotę zaległości, co zamyka sprawę,
2. rozłożyć wierzytelność na raty,
3. wnieść o zawieszenie,
4. złożyć sprzeciw,
5. nie reagować.

Dłużnik ma miesiąc na reakcję. W przypadku jej braku sporządzany jest raport, który następnie wysyłany jest do sądu. Jeżeli nie zostaną stwierdzone braki formalne, to generowany jest tytuł wykonawczy. Platforma, do której wprowadzany jest tytuł wykonawczy, nalicza wszystkie dodatkowe koszty. Postępująca cyfryzacja pozwala wnioskującemu uniknąć kontaktu z sądem. Ze statystyk wynika, że po wydaniu przez sąd tytułu, w przeciągu 9 tygodni zakończonych zostaje ponad 80% spraw. W zakresie doręczeń cały proces jest mniej sformalizowany niż w Polsce. Komornik może użyć adresu mailowego dłużnika, który sam ustali lub który po prostu jest mu już znany. Funkcjonuje również specjalna platforma do doręczeń, która wyświetla pocztę gotową do doręczenia. W przypadku gdy dłużnik potwierdzi wpływ, przenoszony jest na inną stronę, gdzie wyświetla się treść dokumentu. Jeśli odbiorca nie zareaguje

w ciągu 24 godzin, komornik otrzymuje powiadomienie o tym fakcie i sam generuje dokumenty, które może dostarczyć osobiście.

”
W RAZIE WSZCZĘCIA
POSTĘPOWANIA
EGZEKUCYJNEGO KAŻDY
AGENT ZOBOWIĄZANY JEST
DO UŻYWANIA SPECJALNEGO
SYSTEMU (SISAAE), KTÓRY
WSPIERA JEGO DZIAŁALNOŚĆ.

Ostatnie wystąpienie należało do Jose Cardoso – komornika sądowego z Panafiel. Tematyka prelekcji objęła dobre praktyki w Portugalii. System portugalski zakłada funkcjonowanie dwóch rodzajów organów egzekucyjnych – publicznych oraz prywatnych. W zakresie działalności prywatnych agentów, prelegent omówił dwa zagadnienia. Pierwszy to działania poprzedzające podjęcie czynności egzekucyjnych. Ich celem jest uzyskanie dobrowolnej zapłaty. Już na tym etapie dostępne są wszelkie bazy danych, które gromadzą informacje na temat majątku dłużnika. Dostępne są również informacje dotyczące tego, czy dłużnik jest wierzycielem w innym postępowaniu. Jest to tak zwana procedura w systemie PEPEX. Wartość prowadzonych tam spraw nie może przekraczać 10 000 euro. Ponadto dług musi być pewny, a wierzyciel i dłużnik muszą posiadać numer identyfikacji podatkowej w Portugalii. Oczywiście wymagane jest posiadanie tytułu wykonawczego z sądu lub spoza sądu (np. z mediacji). Dostęp do systemu jest zastrzeżony. Po złożeniu wniosku generowany jest nowy numer referencyjny. Opłacony wniosek jest wysyłany do organu egzekucyjnego, w zależności od właściwości miejscowej.

Vilnius
University

Electronic Judicial Enforcement – Lithuanian Model

Vigita Vėbraitė

dr Vigita Vėbraitė

W ciągu 5 dni od złożenia wniosku agent musi dokonać wszelkich zapytań i wysłać sprawozdanie do sądu. Dokument ten zawiera pełną informację o odnalezionym majątku. W razie wszczęcia postępowania egzekucyjnego każdy agent zobowiązany jest do używania specjalnego systemu (SISAAE), który wspiera jego działalność. Wszystkie czynności generowane są w nim automatycznie i wysyłane bez konieczności używania formy papierowej. Zajęcia na rachunkach, zajęcia ruchomości czy zasiłków również odbywają się w formie elektronicznej. Innowacyjne funkcje systemu, które wspierają działalność agentów, to uproszczona forma dokonywania zajęć pojazdów (polegająca wyłącznie na uprzedniej weryfikacji przez komornika własności pojazdu) oraz uproszczona procedura dokonywania zajęć rachunków bankowych i świadczeń emerytalnych.

Zorganizowana konferencja była niezwykle wyjątkowym wydarzeniem. Udało się zsynchronizować wystąpienia prelegentów pochodzących z różnych krajów europejskich, a całość odbyła się zgodnie z założonym harmonogramem. Praktycy, którzy na co dzień mają do czynienia z egzekucją sądową w naszym kraju, mieli możliwość porównania polskiego

” PRAKTYCY, KTÓRZY NA CO DZIEŃ MAJĄ DO CZYNNIENIA Z EGZEKUCJĄ SĄDOWĄ W NASZYM KRAJU, MIELI MOŻLIWOŚĆ PORÓWNANIA POLSKIEGO SYSTEMU PRAWNEGO Z SYSTEMAMI OBOWIĄZUJĄCYMI W KRAJACH CAŁEJ EUROPY.

systemu prawnego z systemami obowiązującymi w krajach całej Europy. Mogli również przyrzeć się funkcjonalnościom z zakresu elektronicznej egzekucji dostępnymi na Węgrzech, Litwie i Cyprze, w Czechach, Ukrainie, Hiszpanii, Portugalii, Belgii, Grecji oraz we Włoszech. Metody funkcjonujące na innych rynkach mogą stanowić inspirację dla polskiego ustawodawcy w zakresie planowanych w Polsce zmian. Z zagranicznych doświadczeń można także, przynajmniej w pewnym zakresie, wyciągnąć wnioski dotyczące wpływu danej instytucji na egzekucję sądową.

DOŁĄCZ DO SPOŁECZNOŚCI

CURRENDA DLA KANCELARII KOMORNICZYCH

A ZAWSZE BĘDZIESZ NA BIEŻĄCO

Co nowego w UIHJ

Trzecia edycja webinaru na temat międzynarodowych praktyk w egzekucji sądowej

Trzeci webinar UIHJ z cyklu „Jak egzekwować w...” (*How to enforce in...?*) odbył się 15 września 2022 r. i dotyczył trzech krajów Afryki Środkowej: Kamerunu, Konga i Gabonu.

Wydarzenie moderowała Farafina Bousougou-Bou-Mbine, doktorka prawa, wykładowczyni i badaczka prawa prywatnego na Uniwersytecie Omara Bongo w Libreville w Gabonie oraz prawniczka prowadząca

praktykę w Gabonie. Prelegentami byli: Prezes Krajowej Izby Komorników Sądowych Kamerunu, a zarazem Sekretarz Jednostki Szkolenia Afrykańskich Komorników Sądowych (Ufohja) Samuel Ename Nkwane, Prezes Krajowej Izby Komorników Sądowych Konga Jérôme Okemba Ngabondo oraz Prezes Krajowej Izby Komorników Sądowych Gabonu Florent MOUNGUENGUI.

Uroczystego otwarcia dokonał Sekretarz Generalny UIHJ Mathieu Chardon, który przypomniał, że to odbywające się regularnie wydarzenie organizowane przez UIHJ w formule online jest celowo ukierunkowane na praktykę. Chodzi o udzielenie odpowiedzi na konkretne pytania dotyczące egzekwowania prawa w danym kraju: o niezbędne dokumenty, kompetencje i identyfikację organów egzekucyjnych, obowiązujące środki egzekucyjne, koszty i czas trwania postępowania.

W trakcie wydarzenia, trwającego dwie godziny, prelegenci przekazali praktyczne informacje na temat wykonywania orzeczeń sądowych w swoich krajach i odpowiedzieli na liczne pytania zadawane zdalnie przez uczestników.

W webinarach można uczestniczyć bezpłatnie w czasie rzeczywistym. Nagrania z kolei są dostępne wyłącznie dla członków

UIHJ. Należy dodać, że od niedawna możliwe jest dołączenie do organizacji indywidualnych członków.

Pierwsze dwa webinary z tego cyklu odbyły się w marcu i czerwcu 2022 r. Pierwszy koncentrował się na wykonywaniu orzeczeń sądowych w krajach bałtyckich (Litwa, Łotwa i Estonia), a drugi dotyczył krajów skandynawskich (Dania, Finlandia, Szwecja).

Inauguracja projektu PACE

18 października w Atenach (Grecja) zaistotowano finansowany przez Unię Europejską projekt PACE (Creating Privacy Awareness in Civil Enforcement Project – Kształtowanie świadomości prywatności w postępowaniu egzekucyjnym). Projekt ma na celu przyczynienie się do skutecznego i spójnego stosowania unijnych zasad ochrony danych w egzekwowaniu prawa cywilnego, a w szczególności:

- stworzenie solidnej bazy wiedzy dotyczącej wyzwań związanych z ochroną danych w postępowaniach egzekucyjnych w sprawach cywilnych oraz potrzeb szkoleniowych komorników sądowych w tej dziedzinie;
- przeszkolenie 52 trenerów z 26 państw członkowskich (z wyłączeniem Danii) i krajów kandydujących do UE z regionu Bałkanów Zachodnich;
- przeszkolenie 300 komorników sądowych w 26 państwach członkowskich i krajach kandydujących do UE z regionu Bałkanów Zachodnich w zakresie ochrony danych zgodnie z procedurami obowiązującymi w UE w ramach egzekwowania prawa cywilnego;
- stworzenie e-kursów dotyczące ochrony danych;
- zintensyfikowanie działań w dziedzinie ochrony danych i egzekwowania prawa cywilnego z kluczowymi zainteresowanymi stronami.

PACE jest organizowany przez UIHJ w ścisłej współpracy z Centrum Europejskiego Prawa Konstytucyjnego (CECL). Jest to trzecie wspólne przedsięwzięcie (po projektach ENABLE i Atlas Enforcement).

Najnowszy projekt odpowiada na bieżące potrzeby osób skupionych wokół europejskiej społeczności komorników sądowych. Interesariuszy można podzielić na trzy główne grupy docelowe: funkcjonariusze organów ścigania i ich krajowe stowarzyszenia zawodowe w 26 państwach członkowskich, Międzynarodowa Unia Komorników Sądowych oraz organizatorzy szkoleń na szczeblu krajowym i unijnym.

Pierwszym krokiem w projekcie będzie ocena potrzeb szkoleniowych (TNA), która zostanie dokonana za pośrednictwem szeroko dostępnej ankiety i wywiadów z ekspertami. Metody te umożliwią zapoznanie się z potrzebami szkoleniowymi w zakresie ochrony danych funkcjonariuszy odpowiedzialnych za egzekwowanie prawa. Po etapie TNA opracowana zostanie strategia szkoleń dla instruktorów i komorników sądowych. Następnie powstaną, dostępne dla przedstawicieli państw członkowskich UE oraz kandydatów na członków, scenariusze szkoleń i e-kursy.

W ramach projektu przeprowadzone zostaną:

- szkolenia dla trenerów (program ToT), zaplanowane jako trzy 3-dniowe warsztaty międzynarodowe dla łącznie 52 trenerów;
- szkolenia dla funkcjonariuszy organów ścigania, zaplanowane jako dziesięć dwudniowych międzynarodowych seminariów internetowych dla 300 funkcjonariuszy sądowych z całej UE;
- asynchroniczne szkolenia w ramach co najmniej trzech e-kursów dla łącznie 60–80 uczestników. To wydarzenie może być interesujące również dla przedstawicieli krajów kandydujących do UE. Dlatego też do uczestnictwa w nim zostali zaproszeni funkcjonariusze organów ścigania z regionu Bałkanów Zachodnich.

Czwarta edycja webinaru na temat międzynarodowych praktyk w egzekucji sądowej

W kontekście sporów międzynarodowych, których liczba z roku na rok rośnie, regularnie pojawia się kwestia wykonywania orzeczeń sądów w obcych krajach. Jakie dokumenty są potrzebne do egzekucji? Kto jest właściwy do jej prowadzenia, jak zidentyfikować i skontaktować się z tym podmiotem? Jakie środki egzekucyjne mają zastosowanie? Jaki jest koszt egzekucji? Ile zwykle trwa?

Odpowiedzi na te pytania udzielane są podczas bezpłatnych webinarów organizowanych przez UIHJ. Wydarzenie to jest kierowane przede wszystkim do profesjonalistów zajmujących się egzekwowaniem wyroków sądów, ale mogą być wartościowym źródłem wiedzy także dla przedstawicieli innych zawodów prawnych, pracowników naukowych czy studentów.

Czwarte w tym roku seminarium z cyklu „Jak egzekwować w...” dotyczy będzie Brazylii, Kanady i Stanów Zjednoczonych. Odbędzie się ono już we czwartek 15 grudnia 2022 r. o godzinie 15:00 (czasu paryskiego).

Link do rejestracji znajduje się pod adresem: <https://www.uihj.com/2022/11/08/4th-edition-of-the-uihj-practical-webinars-on-enforcement-in-foreign-countries-how-to-enforce-in/>.

Wśród poruszonych wątków znajdują się m.in. wymienione niżej zagadnienia:

- kto jest odpowiedzialny za doręczanie dokumentów dotyczących egzekucji;
- jak korzystać z transgranicznego doręczania dokumentów;
- czy możliwe jest uzyskanie informacji o dłużniku i jego majątku przed rozpoczęciem egzekucji;
- czy komornicy sądowi w danym kraju mogą przeprowadzić polubowne odzyskanie długu;
- z jakich baz danych można uzyskać informacje o majątku dłużnika.

Wśród prelegentów są:

- Brazylia – Malone Cunha, komornik sądowy w Belem i członek zarządu UIHJ,
- Kanada – François Taillefer, komornik sądowy w Montrealu i Prezes Izby Komorników Sądowych Quebecu,
- Stany Zjednoczone: Eric Vennes – doręczyciel pism procesowych w Seattle, Prezes National Association of Professional Process Servers (krajowego stowarzyszenia doręczycieli pism procesowych).

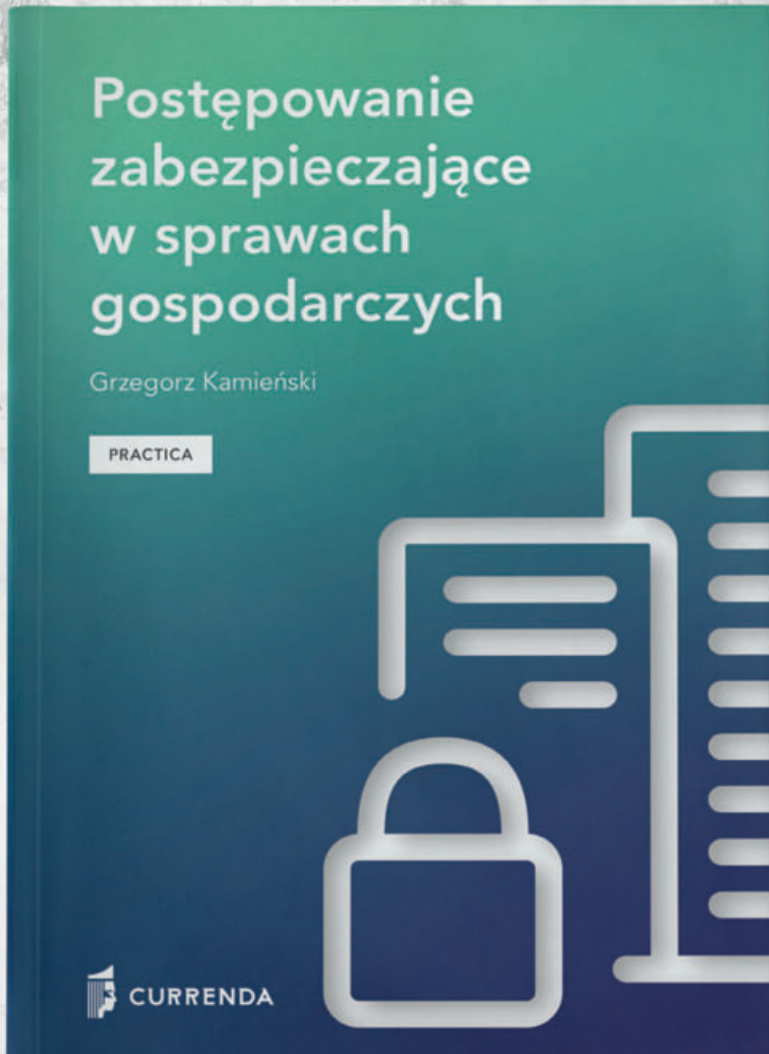
Moderatorem webinaru będzie David Walker, komornik sądowy z Glasgow (Szkocja), zastępca skarbnika UIHJ.

Wydarzenie będzie tłumaczone symultanicznie, a dostępnymi językami będzie francuski i angielski.

Już w sklepie Currendy!

www.sklep.currenda.pl

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

NOWA
CURRENTA
NOWA
CURR
NOWA
CURRE

NOWA CURRENTA

CURRENTA SP. Z O.O.

---

al. Niepodległości 703A, 81-853 Sopot
tel : +48 608 587 257
e-mail: nowa.currenta@currenta.pl
www.sklep.currenta.pl, www.czytelnia.currenta.pl

NO